

๑
3๗๑.๘๖๐๔๔
๙๘๖๖

การพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านการวัด
และประเมินผลในชั้นเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
สุรียนต์ บุญธาทิพย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2542

๑๑๖๑๖

๙ ๖๖
๘๘ ๖๖
๖๖ ๖๖

อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

(รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ์)

กรรมการ

.....ประธาน

(รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ์)

.....กรรมการ

(รศ.วิญญา วิศาลาภรณ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.นิภา ศรีไพโรจน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

(รศ. อังคณา สายยศ)

วันที่.....๖.....พฤษภาคม พ.ศ. 2542

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ พร้อมทั้งให้กำลังใจและให้ความเป็นกันเองอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ กรรมการพิจารณาเค้าโครงสารนิพนธ์ และรองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำและช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ หัวหน้าภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา ที่คอยติดตามความก้าวหน้าในการทำสารนิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำสั่งสอนด้วยความห่วงใย ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการทำสารนิพนธ์เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ และความสมบูรณ์ของเนื้อหาของเอกสาร

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

สุริยันต์ บุญชาติพิพย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ.....	14
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียน.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียน.....	53
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	63
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	64
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	65
การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	65
วิธีดำเนินการทดลอง.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	79
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	79
กลุ่มตัวอย่าง.....	79
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	79
วิธีดำเนินการทดลอง.....	80
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	80
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	82
 บรรณานุกรม.....	 83
 ภาคผนวก.....	 93
ภาคผนวก ก.	94
ภาคผนวก ข.	96
ภาคผนวก ค.	99
ภาคผนวก ง.	101
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 162

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. เวลาเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ.....	20
2. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม.....	65
3. แบบแผนการศึกษาค้นคว้า.....	70
4. ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง.....	71
5. ค่าสถิติพื้นฐาน.....	77
6. คำนัยสำคัญของการทดสอบ.....	77
7. ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ.....	97
8. ผลการทดสอบก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง"การวัดและการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน".....	100

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1. โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ.....	19

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในปี พ.ศ. 2533 เพื่อใช้ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร และเริ่มใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศในปีการศึกษา 2534 แนวความคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในระดับประถมศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนใน 3 ลักษณะ คือ พัฒนาด้าน พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคม (กรมวิชาการ. 2534 : 13) มุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงและความต้องการด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงของผู้เรียนมากที่สุด ในการจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงและมีทักษะในกระบวนการต่าง ๆ ในกิจกรรมที่ปฏิบัติ สามารถนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ และยังสามารถปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น ทั้งในด้านเนื้อหาสาระ สื่อการเรียนการสอน เทคนิคการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผลให้สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในทุกพื้นที่ และสนองความต้องการของท้องถิ่น (กรมวิชาการ. 2534 : คำนำ)

การวัดและประเมินผลการเรียน เป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลมาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามเป้าประสงค์ของหลักสูตร ในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ได้มีการปรับปรุง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร (กรมวิชาการ. 2533 : คำนำ) ซึ่งได้มีการปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (พ.ศ. 2524) เป็นระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 สาระสำคัญที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) นี้ คือ การให้โรงเรียนเป็นผู้ประเมินผล ดัดสนและอนุมัติผลการเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้น มีการเปลี่ยนแปลงในด้านกระบวนการวัด โดยเน้นการวัดทักษะกระบวนการควบคู่ไปกับการวัดพฤติกรรม ให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย มีการปรับวิธีการกำหนดระดับผลการเรียนของการประเมินปลายภาค/ปลายปี ซึ่งเดิมกระทรวงศึกษาธิการเคยเป็นผู้กำหนดเองทุกระดับ มาเป็นการกำหนดเฉพาะระดับคะแนนขั้นต่ำของเกณฑ์การ"ผ่าน" นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 ซึ่งเดิมกำหนดไว้ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม มาเป็นลักษณะของสมรรถภาพและจุดประสงค์ที่วิเคราะห์มาจากกรอบความคิดและจุดหมายหลักสูตร โดยไม่มีเนื้อหาติดอยู่ มีการเปลี่ยนแปลงในวิธีการสรุปผลการประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 โดยวิธีการอ้างอิงจากผลการวัดและประเมินจุดประสงค์การเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลสะสมจากการเรียนหน่วยต่าง ๆ เป็นต้น ด้วยสาระของหลักสูตรและการวัดประเมินผลที่เปลี่ยนแปลงไปเหล่านี้

ทำให้ครูประถมศึกษาจำนวนหนึ่งประสบปัญหาในการปฏิบัติ (กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2536 : คำนำ) โดยเฉพาะครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งนอกจากจะวัดความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงาน ซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย และทักษะพิสัยแล้ว ยังจะต้องวัดเจตคติที่ดีต่องาน และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัยพร้อมกันไปด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากและมีปัญหาในทางปฏิบัติ

ในฐานะที่ผู้ศึกษาค้นคว้าเป็นศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ประจำเขตปฏิบัติการที่ 1 ซึ่งมีหน้าที่นี้เทศติดตามผลการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม และสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จึงได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนิเทศและพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง (จำนวน 12 ข้อ จาก 20 ข้อ) และอยู่ในระดับมาก (จำนวน 8 ข้อ จาก 20 ข้อ)

2. ครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีปัญหาในการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ในระดับปานกลางทั้งหมด (จำนวน 20 ข้อ จาก 20 ข้อ)

3. ครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีความต้องการที่จะพัฒนาการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน โดยการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีตลอดจนเทคนิควิธีการ และวิธีประเมินผลแบบใหม่มาใช้ เช่นการประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) โดยมีสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครเป็นแกนนำหลักในการพัฒนาการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน และต้องการนำผลจากการประเมินผลมาทำการวิจัยอย่างจริงจัง

4. การเปรียบเทียบการปฏิบัติ และปัญหาในการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถม

ศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ของครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป ปฏิบัติตามระเบียบมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 2 ประเด็น คือ การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน ก่อนทำการสอนซ่อมเสริม และการนำผลจากการวัดและประเมินผลมาแก้ไขปรับปรุงการเรียนของนักเรียน และมีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบน้อยกว่าครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 ประเด็นคือ การแจ้งผลการประเมินของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบโดยเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุมาลี จันทรชลอ (2521) พบว่าครูมัธยมศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการประเมินผลการเรียนค่อนข้างน้อย และมีการปฏิบัติตามระเบียบอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาในเรื่องขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบการประเมินผล ขาดคู่มือเอกสารและขาดบุคลากรให้คำปรึกษาแนะนำ และงานวิจัยของ ประทีป พงศ์อิศรวานนท์ (2529) พบว่าครูมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครมีการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทั้งครูมัธยมศึกษาและครูประถมศึกษา มีการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และยังมีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบอยู่ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบควรจะได้จัดอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน เพื่อเป็นการเพิ่มระดับการปฏิบัติให้มากขึ้น และลดปัญหาการปฏิบัติให้น้อยลง และถ้าเป็นไปได้ควรพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องของระเบียบด้วย

5. ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการปฏิบัติและปัญหาในการปฏิบัติต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติต่างกันในเรื่องการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน ก่อนทำการสอนซ่อมเสริม และการนำผลการวัดและประเมินผลมาแก้ไขปรับปรุงการเรียนของนักเรียน และมีปัญหาในการปฏิบัติในเรื่องการแจ้งผลการประเมินของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบโดยเร็ว ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ในการสอนทำให้ครูคิดว่าเรื่องดังกล่าวไม่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติ จึงมีผลทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนา และเมื่อผู้ปกครองไม่ได้รับทราบผลการเรียนหรือทราบช้า ก็มีผลทำให้ผู้ปกครองไม่ได้มีส่วนช่วยในการพัฒนาผู้เรียนเช่นกันจึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารการศึกษา หรือศึกษานิเทศก์ จะต้องทำการนิเทศติดตาม การปฏิบัติของครู-อาจารย์ให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้ถูกต้อง อันจะบังเกิดผลดีแก่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของวิชาชีพ ก็คือสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่ยังเป็นผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ อยู่ ผู้ประกอบวิชาชีพครูก็มีลักษณะเช่นเดียวกันนั่นคือ จะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อความเจริญงอกงามทั้งในด้านส่วนตัวและทางด้านวิชาชีพตลอดเวลาที่ยังทำหน้าที่ทำการสอนอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ดังนั้น การพัฒนาผู้ประกอบ

วิชาชีพครู เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้และทักษะต่าง ๆ ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการจึงมีความจำเป็นมากขึ้น

การพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพทุก ๆ สาขาต้องอาศัยองค์ประกอบสองด้านใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ องค์ประกอบภายใน ซึ่งหมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ จะต้องมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และวิทยาการต่าง ๆ ส่วนองค์ประกอบภายนอก หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสนับสนุน กระตุ้นเร้าให้ผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง รวมทั้งการใช้วิธีการหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีความเจริญก้าวหน้าหรือมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ สำหรับในสาขาการศึกษาหรือสายผู้สอนนั้น บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาครูก็คือนักวิชาการศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงผู้บริหารโรงเรียน ผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ คณาจารย์ในสถาบันผลิตครู และบุคลากรต่าง ๆ ในองค์กรวิชาชีพครู (ยงค์ ชุ่มจิต 2535 : คำนำ)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 โดยวิธีมอบเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากเอกสารของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ครูไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้แนวทางการพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน
2. ได้เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนในกลุ่มประสบการณ์อื่นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 5 กลุ่มโรงเรียน จาก 38 โรงเรียน จำนวน 114 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน จาก 10 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การให้ความรู้ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เกี่ยวกับการ วัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 โดยมอบเอกสารเสริมความรู้ กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" จำนวน 4 เล่ม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากเอกสารของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ครูไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนา หมายถึง วิธีการทำให้ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยวิธีมอบเอกสารเสริมความรู้ กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากเอกสารของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ครูไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แล้วทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ก่อนและหลังการศึกษา เอกสารเสริมความรู้ กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนวิชา งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง งานอื่น และงานที่เตรียมไปสู่อาชีพ ซึ่งเป็นงานในกลุ่มการทำงาน

และพื้นฐานอาชีพ ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

1. การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน หมายถึง การวัดและประเมินผลการเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2. กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ หมายถึง กลุ่มประสบการณ์ตามโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 แบ่งเป็น 2 งาน คือ งานบังคับ และ งานเลือก

4.1 งานบังคับ ได้แก่งานที่ต้องเรียนต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 มี 2 งาน คือ งานบ้านและงานเกษตร

4.2 งานเลือก ได้แก่งานที่เปิดโอกาสให้โรงเรียนประถมศึกษาเลือกเรียนตามสภาพความพร้อมของท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.2.1 งานเลือกในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ได้แก่งานที่จัดให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์กว้าง ๆ ในการทำงานตามความสามารถ เพื่อเป็นพื้นฐานของการเรียนในชั้นที่สูงขึ้น แบ่งออกเป็น 2 งาน คือ

1) งานประดิษฐ์และงานช่าง ได้แก่ งานประดิษฐ์วัสดุและเศษวัสดุเป็นของเล่น ของใช้และของประดับตกแต่ง

2) งานอื่น ได้แก่ งานที่ผู้ปกครองหรือท้องถิ่นทำอยู่ งานที่นำไปสู่การมีรายได้ตอบแทนและงานที่สนใจและส่งเสริมเป็นการเฉพาะ

4.2.2 งานเลือกในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ได้แก่งานที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เห็นโลกกว้างของการทำงาน ได้สัมผัสหรือมีประสบการณ์ในงานต่าง ๆ ที่เตรียมไปสู่อาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกอาชีพที่เหมาะสมในอนาคต มี 2 งาน คือ

1) งานประดิษฐ์และงานช่าง ได้แก่ งานประดิษฐ์วัสดุหรือเศษวัสดุเป็นของเล่น ของใช้และของประดับตกแต่ง

2) งานที่เตรียมไปสู่อาชีพ ได้แก่ งานบ้าน งานเกษตร งานช่างประดิษฐ์งานช่าง งานคอมพิวเตอร์ และงานอาชีพอื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร

1.1.1 ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

1.1.2 ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

1.1.3 ความมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากร

1.1.4 หลักในการพัฒนาบุคลากร

1.1.5 วิธีการพัฒนาบุคลากร

1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

1.2.1 ความหมายของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

1.2.2 จุดประสงค์ของหลักสูตร

1.2.3 โครงสร้างของหลักสูตร

1.2.4 โครงสร้างของเนื้อหา

1.2.5 เวลาเรียน

1.2.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2.7 การวัดและประเมินผลกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียน

1.3.1 ความหมายและความสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียน

1.3.2 ขอบข่ายของการวัดและประเมินผลการเรียน

1.3.3 สาระสำคัญของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผล

การเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533

1.3.4 การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)

1.3.5 การประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร

1.1 ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

ได้มีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้หลายท่าน เช่น สมพงษ์ เกษมสิน (2513 : 531) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกรรมวิธีต่าง ๆ ที่มุ่งจะเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังพัฒนาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดี มีกำลังใจรักงาน ซึ่งเช่นเดียวกับความเห็นของ สมาน รังสิโยภุชญ์ (2530 : 82) ที่ว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงานดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน อันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เกศินี หงสนันท์ (2531 : 78) ได้กล่าวถึงการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า เป็นกรรมวิธีต่าง ๆ ที่มุ่งจะเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะ และความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมุ่งจะพัฒนาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานไปในทางที่ถูกต้อง

ไวท์ฮิลล์ (Whitehill. 1955 : 121) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า หมายถึง การฝึกอบรม (training) และการศึกษา (education) โดยให้คำอธิบายประกอบว่า การฝึกอบรม คือ การฝึกบุคคลให้เหมาะกับงาน ส่วนการศึกษาหมายถึง การให้ความรู้เพื่อให้บุคคลปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและงานในหน้าที่

บีช (Beach. 1970 : 375) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร คือ กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ และมีทักษะในการปฏิบัติงาน เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง โดยมุ่งให้รู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามที่ต้องการ

แคสเทเตอร์ (Castetter. 1976 : 272) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรในวงการศึกษาว่า หมายถึง การจัดและเตรียมการต่าง ๆ ที่ระบบโรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร ตั้งแต่เริ่มต้นการจ้างบุคลากรไว้ ไปจนกระทั่งบุคลากรปลดเกษียณ

จากความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว พอจะสรุปความหมายของการพัฒนาบุคลากรได้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่มุ่งให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน อันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2. ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

ในปี พ.ศ. 2524 ตามมติของคณะรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรสำหรับข้าราชการโดยไม่ต้องขอเพิ่มจำนวน แต่เพิ่มคุณภาพให้แก่บุคลากรที่มีอยู่แล้วคือการให้การศึกษาอบรม เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น มีทักษะในการทำงาน นอกจากนั้นการพัฒนาบุคลากรยังสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรไปในทางที่ต้องการได้ เพราะการพัฒนาบุคลากรจะทำให้ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ได้รับความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพื่อประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาและทัศนคติที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงงานให้ดีขึ้น การพัฒนาบุคลากรจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และถ้าทุกส่วนของราชการที่ได้ดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง งานในหน้าที่ที่รับผิดชอบก็จะมีประสิทธิภาพเช่นเดิม หรือเพิ่มขึ้น แม้จะไม่มีการเพิ่มข้าราชการก็ตาม (สุเทพ ธรรมภิบาลอุดม. 2524 : 27 - 28)

สมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 182) กล่าวว่า การบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าปฏิบัติงานนั้น ได้มีการกำหนดคุณสมบัติและกฎเกณฑ์ไว้เป็นอย่างดี แต่กฎเกณฑ์ต่าง ๆ นั้น หากได้เป็นหลักประกันที่ดีที่สุดที่จะได้คนที่เหมาะสมแก่หน้าที่เสมอไปไม่ เพราะปัจจุบันวิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญก้าวหน้าไปมาก ได้มีการค้นพบกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ซึ่งนำมาใช้แทนของเก่าอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการทำให้คนที่เคยเหมาะสมอยู่ในสมัยหนึ่งกลายเป็นคนหย่อนความเหมาะสมไปอีกในสมัยหนึ่งได้โดยง่าย

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 87) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร ว่า เมื่อคนทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ย่อมหวังความก้าวหน้าและความสำเร็จในชีวิต งานใดที่ผู้ปฏิบัติงานมองไม่เห็นความก้าวหน้าหรือช่องทางที่จะก้าวหน้าได้ ผู้ปฏิบัติงานก็ย่อมจะหมดกำลังใจที่จะทำงานต่อไป ทั้งนี้เพราะความสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน และการเรียนรู้เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์

การพัฒนาประเทศชาติให้มีความก้าวหน้ามีความมั่นคง สงบเรียบร้อย และก่อให้เกิดความผาสุกแก่ประชาชนนั้น ปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว คือ ประสิทธิภาพและความซื่อสัตย์สุจริต เที่ยงธรรม เสียสละ และทุ่มเทในการปฏิบัติราชการของข้าราชการ การพัฒนาข้าราชการทั้งในด้านความรู้ความสามารถ และจิตใจ เป็นวิธีการสำคัญอย่างหนึ่งที่จะส่งเสริมเพิ่มพูนสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ การพัฒนาข้าราชการจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นรีบด่วน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2525 : 75)

สมาน รังสิโยภักดิ์ (2530 : 83) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เมื่อได้มีการบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าทำงานก็มีได้หมายความว่าสามารถทำงานได้ทันทีเสมอไป จำเป็นต้องมีการอบรมแนะนำเบื้องต้นแก่ผู้เข้าทำงานใหม่ (Orientation) ในบางกรณีอาจต้องมีการอบรมในขณะปฏิบัติงาน (in-service training) ให้ด้วย

จากการศึกษาถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรตามที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถทำให้บุคลากรได้รับความรู้ความชำนาญ

เพิ่มขึ้น สามารถติดตามวิทยาการซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาได้ทันทั่วทั้งที่ นอกจากนี้จะช่วยให้ตนเองก้าวหน้าในหน้าที่การงานแล้ว ยังทำให้หน่วยงานได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้นและลดความสับสนเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมาก ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของทุก ๆ หน่วยงาน

1.3. ความมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากร

สมพงษ์ เกษมสิน (2513 : 534 - 535) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ 2 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมายขององค์การ (Institutional objectives) เป็นความมุ่งหมายที่เน้นหนักในแง่ของส่วนรวม ได้แก่

- 1.1 เพื่อสร้างความสนใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 1.2 เพื่อเสนอแนะวิธีปฏิบัติงานที่ดีที่สุด
- 1.3 เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้ได้ผลสูงสุด
- 1.4 เพื่อลดความสับสนและป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน
- 1.5 เพื่อจัดวางมาตรฐานในการทำงาน
- 1.6 เพื่อพัฒนาฝีมือในการทำงานของบุคคล
- 1.7 เพื่อพัฒนาการบริหารโดยเฉพาะการบริหารด้านบุคคลให้มีความพอใจทุกฝ่าย
- 1.8 ฝึกฝนคนไว้เพื่อความก้าวหน้าของงานและการขยายองค์กร
- 1.9 สนองบริการอันมีประสิทธิภาพแก่สาธารณะและ/หรือผู้มาติดต่อ

2. ความมุ่งหมายส่วนบุคคล (Employee objectives) หมายถึง ความมุ่งหมายของข้าราชการ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ในองค์การ หรือหน่วยงาน ความมุ่งหมายส่วนบุคคลนี้ได้แก่

- 2.1 เพื่อความก้าวหน้าในการเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง
- 2.2 เพื่อพัฒนาทำที่ บุคลิกภาพในการทำงาน
- 2.3 เพื่อพัฒนาฝีมือในการทำงานโดยการทดลองปฏิบัติ
- 2.4 เพื่อฝึกฝนการวินิจฉัยในการตัดสินใจ
- 2.5 เพื่อเรียนรู้งาน และลดการเสี่ยงอันตรายในการทำงาน
- 2.6 เพื่อปรับปรุงสภาพการทำงานให้ดีขึ้น
- 2.7 เพื่อส่งเสริมและสร้างขวัญในการทำงาน
- 2.8 เพื่อเข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายขององค์การที่ปฏิบัติงานอยู่ให้ดีขึ้น
- 2.9 เพื่อให้มีความพอใจในการปฏิบัติงาน

อรุณ รักธรรม (2520 : 6-7) ได้สรุปถึงความมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากรอย่างกว้าง ๆ 3 ประการ คือ

- 1) เป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้เข้ารับการศึกษาอบรม
- 2) เป็นการเพิ่มพูนความชำนาญหรือทักษะ

3) เป็นการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม

มานะ กอหรั่งกุล (2525 : 70) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาครูไว้ว่า การพัฒนาครูมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างคนให้มีความรู้ ทักษะในการทำงานในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน ต่อเพื่อนร่วมงาน ต่อสังคม

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 213) กล่าวโดยสรุปว่าครูมีเป้าหมายดังนี้

1. เพื่อแก้ไขการทำงานที่ด้อยประสิทธิภาพ เช่น ใช้วิธีการที่ผิด ปฏิบัติงานล่าช้า หย่อนคุณภาพ มีทัศนคติต่องานในทางที่ผิด
2. เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพในการทำงาน เช่น หลักการ ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงการทำงานให้ดีกว่าที่เป็นอยู่
3. เพื่อเตรียมบุคคลให้พร้อมที่จะรับตำแหน่งสูงขึ้น หรือสำหรับงานที่ได้รับมอบหมายในอนาคต
4. เพื่อสร้างความเข้าใจ การสื่อสารในหลักการสำหรับคนในระดับเดียวกันหรือต่างระดับให้เกิดการประสานงานและร่วมมือกันทำงานให้ดีขึ้น

จึงกล่าวได้ว่า จุดมุ่งหมายในการพัฒนาครูนั้น เพื่อต้องการให้ครูพัฒนาการปฏิบัติงานให้ได้ผลสูงสุด และสามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่สูงขึ้น

1.4. หลักในการพัฒนาบุคลากร

เมธี ปิลันธนานนท์ (2529 : 107 - 108) ได้ให้หลักการพัฒนาครูซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของระบบงานขึ้นอยู่กับทักษะของสมาชิก ของคณะบุคคลในองค์การ ประสิทธิภาพของปัจเจกบุคคลจะเพิ่มขึ้น ถ้าระบบงานให้โอกาสหรือจัดการพัฒนาความสามารถของบุคลากร
2. การพัฒนาเป็นกิจกรรมที่เริ่มตั้งแต่การบรรจุเข้าทำงาน ไปจนกระทั่งปลดเกษียณ การพัฒนาเป็นความต้องการที่บุคลากรทุกคนต้องการให้มีอยู่ตลอดไป
3. ระบบงานจะต้องให้โอกาสแก่บุคลากรได้พัฒนาประสบการณ์อย่างกว้างขวางและในหลาย ๆ โปรแกรม เพื่อสมาชิกทุกคนในระบบงาน
4. โปรแกรมต่างๆ ในการพัฒนาบุคคล จัดทำขึ้นเพื่อให้โอกาสแก่ปัจเจกบุคคลได้พัฒนาตนเอง
5. ระบบโรงเรียนในอนาคตจะต้องมีการกระจายอำนาจมากขึ้น โดยมุ่งที่จะสร้างให้ปัจเจกบุคคลมีประสิทธิผลในงานที่จะได้รับมอบหมายให้ทำ และอุทิศตนให้กับเป้าประสงค์ของหน่วยงาน
6. ระบบโรงเรียนมีความต้องการที่จะต้องจัดให้มีการวางแผนกำลังคน เพื่อพัฒนาบุคคลที่มีอยู่และบุคคลที่สรรหาใหม่

พนัส หันนาคินทร์ (2530 : 132 - 133) ได้ให้หลักการในการพัฒนาครู ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของโรงเรียนย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน
2. การพัฒนาคนนั้นเป็นกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย
3. ระบบโรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องเสริมสร้างประสบการณ์ต่างๆ ทั้งเพื่อเตรียมคนไปรับหน้าที่ใหม่และปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
4. เพื่อปรับปรุงคุณภาพของระบบงานโรงเรียนให้สูงขึ้น
5. ระบบโรงเรียนควรถือว่าการพัฒนาบุคลากรนั้นเป็นการลงทุนรูปหนึ่งที่จะให้ผลในระยะยาว

จึงสรุปได้ว่า หลักการพัฒนาบุคลากรจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. คำนึงถึงความต้องการของโรงเรียน
2. คำนึงถึงแผนในการพัฒนาบุคลากรครูทั้งระยะสั้นและระยะยาว
3. คำนึงถึงความต้องการของครู

1.5 วิธีการพัฒนาบุคลากร

บุญชม ไชยโกษี (2513 : 29 - 31) ได้เสนอวิธีการในการพัฒนาบุคลากรครูไว้หลายวิธี ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้คือ การจัดปฐมนิเทศครูใหม่ การจัดให้มีการอบรมครู การจัดให้มีการพบปะกับผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ การจัดให้มีการบรรยายหรือสัมมนาทางวิชาการ การจัดให้ครูเยี่ยมเยียนกัน เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดให้มีการสาธิตการสอนและสังเกตการสอนของผู้เชี่ยวชาญ การจัดให้มีห้องสมุดเคลื่อนที่สำหรับครู การช่วยให้ครูมีโอกาสในการศึกษาต่อ การส่งเสริมให้ครูเขียนบทความหรือแต่งตำราหรือหนังสือประกอบการเรียน และการส่งเสริมให้ครูทดลองวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

ภิญโญ สาร (2519 : 164 - 166) ได้กล่าวว่า วิธีการที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรสรุปได้ว่ามี 7 วิธี คือ

1. วิธีศึกษางานไปพร้อมๆ กับการปฏิบัติงาน (On-the-job study) เป็นวิธีสะดวกและง่าย เช่น ครูบรรจุใหม่ยังไม่รู้จักงานดีพอ ก็ให้ศึกษาจากครูที่บรรจุมาก่อนหรือเป็นครูพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ เป็นต้น
2. การปฐมนิเทศ (Vestibule Training or Orientation) เป็นวิธีการก่อนที่จะบรรจุครู จะมีการแนะนำระเบียบการปฏิบัติต่างๆ สภาพแวดล้อมที่โรงเรียนตั้งอยู่ ผู้บริหารการศึกษาหรือครูใหญ่จะเป็นผู้ทำการปฐมนิเทศก็ได้
3. วิธีทำงานในฐานะลูกมือหรือเป็นผู้ช่วยไปพลางก่อน (Apprenticeship Training) เช่น การให้เป็นผู้ช่วยครูใหญ่ เป็นต้น

4. วิธีฝึกงานต่อจากทฤษฎี (Internship Training) วิธีนี้เป็นวิธีร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนวิชาชีพ หรือสถาบันการศึกษาวิชาเฉพาะกับหน่วยงานวิชาชีพนั้น ๆ เช่น วิทยาลัยครูกับโรงเรียนประถมศึกษาในการฝึกสอนหลังจากที่จบจากวิทยาลัยครูแล้ว

5. วิธีฝึกกระยะสั้น(Learner Training) เวลาโรงเรียนขาดครูกระชั้นชิด เช่น การฝึกอบรมครูประจำบาละยะสั้น

6. วิธีให้ไปศึกษาในสถานศึกษาบางแห่งนอกเวลาทำงาน หรือให้ใช้เวลาบางส่วนของการทำงานไปรับการศึกษา (Outside Courses) คือ การที่โรงเรียนอนุญาตให้ครูไปศึกษาวิชาที่โรงเรียนต้องการ เช่น ส่งครูไปเรียนวิชาครูเพิ่มเติม

7. วิธีให้ไปศึกษาใหม่หรือศึกษาต่อเพิ่มเติม (Retraining or Upgrading) วิธีนี้เป็นการเพิ่มวุฒิของครูให้มีความรู้ดีขึ้น อาจจะส่งไปศึกษาต่อตามวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 89 - 93) ได้ให้ข้อเสนอแนะวิธีการพัฒนาบุคลากรครูไว้ว่า อาจทำได้หลายวิธีการ เช่น

1. การอ่านหรือการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีอื่น เช่น การฟังปาฐกถา ในกรณีการอ่าน ดูเหมือนจะมีความสำคัญยิ่ง เพราะครูย่อมทำได้ทันทีเมื่อมีโอกาส

2. การค้นคว้าและการทดลองด้านวิชาชีพ หรือความรู้ด้านวิชาการแบบง่ายที่สุด คือการศึกษาจากตำราต่าง ๆ แล้วรวบรวมเป็นบทความขึ้นใหม่

3. การทดลองและการวิจัย เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงบางอย่าง การวิจัยมีตั้งแต่แบบง่าย ๆ เช่น สังเกตการณ์เรียนของนักเรียนในเดือนต่างๆ ไปจนถึงการวิจัยที่ต้องใช้ความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นๆ

4. การเข้าร่วมประชุมอบรมทางวิชาการ เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่ผู้มีความสนใจร่วมกัน ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีทัศนะและความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น

5. การไปสังเกตการสอนในโรงเรียนอื่น ย่อมจะไม่ทำให้หลงผิดคิดว่าสิ่งที่ตนกระทำอยู่นั้นดีที่สุดแล้ว เพราะไม่มีที่จะเปรียบเทียบ ทำให้เกิดความคิดมองเห็นตัวอย่างในการทำงาน ตลอดจนอุปสรรคต่างๆ ได้ดี

6. การมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน จะทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนจนถึงความเชื่อและความคิดของคนในชุมชนนั้นๆ

7. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน เป็นการฝึกให้รู้จักการทำงานในฐานะผู้บริหาร ซึ่งเป็นการเตรียมผู้บริหารในโอกาสต่อไป

8. การลาหยุดเพื่อศึกษาต่อหลังจากที่ได้ทำงานพอสมควรแล้ว การลาศึกษาต่อหลังจากที่ได้ทำงานแล้วจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ได้ประสบการณ์ที่ผ่านมา แล้วเป็นรากฐานที่จะเข้าไปปัญหาต่อไป

9. การติดตามความเจริญก้าวหน้าของตนเอง ทุกคนจะได้รับการประเมินผลความเจริญของตนเอง วิธีที่จะดูความเจริญก้าวหน้าของตนเองนั้นมีหลายประการ เช่น การสนทนากับผู้อื่น เราจะได้ทราบว่าเราทำงานเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพดีหรือไม่ดีกว่าคนอื่น

10. การส่งเสริมให้เป็นสมาชิกของสมาคมที่มีวัตถุประสงค์ทางวิชาการ สมาคมดังกล่าวนี้จะจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิก เช่น การอบรมความรู้ การบรรยาย การออกวารสาร การพิมพ์หนังสือ ส่วนสมาคมทางวิชาการ ได้แก่ สมาคมการศึกษา สมาคมห้องสมุด สมาคมวิทยาศาสตร์ พุทธสมาคม และสมาคมสังคมศาสตร์

11. ส่งเสริมให้มีการศึกษาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ เช่น การศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาต่างๆ ตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ

12. การประเมินผลประสิทธิภาพครู ช่วยให้ครูปรับปรุงการปฏิบัติงานได้วิธีหนึ่ง การประเมินประสิทธิภาพของครูจึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบและยุติธรรม

สรุป จากการศึกษาวิธีการในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้ครูมีความรู้ ความสามารถที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาบุคลากรกระทำได้หลายวิธี สุดแล้วแต่หน่วยงานที่รับผิดชอบจะเลือกใช้โดยคำนึงถึงโอกาส ความเหมาะสมและความต้องการของครูเป็นสำคัญ อาจทำได้โดย

1. การพัฒนาโดยตนเอง
2. การพัฒนาโดยโรงเรียนจัด
3. การพัฒนาโดยหน่วยงานเจ้าสังกัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ จัด

และในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เลือกการพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยวิธีให้ครูพัฒนาตนเอง โดยมอบเอกสารเสริมความรู้ ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน” ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากเอกสารของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ครูไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

2.1 ความหมายของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดไว้ว่า กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มุ่งให้นักเรียนมีนิสัยรักงาน เห็นประโยชน์ของการทำงาน ทำงานเป็น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดี พึ่งตนเองได้ (กรมวิชาการ. 2532.ก. : 89) นอกจากนี้ มีผู้ให้ความหมายของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไว้ดังนี้

ธนู แสงศักดิ์ (2520 : 209) กล่าวว่าการทำงานพื้นฐานอาชีพเป็นการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม จึงต้องเริ่มให้เด็กพัฒนาวิชานี้เสียตั้งแต่ยังเยาว์ เช่น การรู้จักใช้มือทำงานง่าย ๆ รู้จักวัสดุ กระบวนการ รู้จักชนิดของงานจากง่ายไปหายาก และรู้จักอาชีพต่างๆ ทั้งนี้ต้องจัดการบรรจุเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของเด็ก

ธำรง บัวศรี (2521 : 1 - 8) กล่าวว่าการศึกษาเพื่องานอาชีพ หมายถึง การศึกษาเพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะประกอบอาชีพได้ ทั้งที่เป็นอาชีพอิสระหรืออาชีพรับจ้าง ทั้งในส่วนที่ต้องให้ความรู้พื้นฐานและทักษะอย่างง่าย ๆ ตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียนให้แน่นหนักไปในด้านการปูพื้นฐานสร้างความสนใจ และความสำนึกในความสำคัญของงานอาชีพรวมทั้งการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงานในอาชีพ

สตาเลย์ (Staley. 1971 : 11 - 19) กล่าวว่า การงานและพื้นฐานอาชีพเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นเรื่องทักษะความรู้และลักษณะนิสัยที่จำเป็นสำหรับการเตรียมอาชีพต่าง ๆ

สรุปได้ว่าการงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นการให้การศึกษาทั่วไป ที่มุ่งพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะนิสัย และทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ อันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดี

2.2 จุดประสงค์ของหลักสูตร

กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มีจุดประสงค์เพื่อต้องการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2532 ก. : 84)

1. มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวันและงานที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ
 2. มีทักษะในการใช้มือ เครื่องมือ และทักษะในกระบวนการทำงาน ทำงานอย่างมีแผนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือครอบครัวและผู้อื่นได้ตามควรแก่วัย
 3. มีนิสัยที่ดีในการทำงาน และรู้จักพึ่งตนเอง
 4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการปรับปรุงผลงานและกระบวนการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
- ฉะนั้นหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จึงมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ (กรมวิชาการ. 2534.ก. : 43 - 45)

1. ทำงานเป็น คุณสมบัติของผู้ทำงานเป็น คือ มีความรู้และทักษะในการทำงาน ทักษะดังกล่าว ได้แก่ ทักษะในการใช้มือ และเครื่องมือทำงาน ทักษะกระบวนการทำงาน และนิสัยการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.1 ทักษะในการใช้มือและเครื่องมือทำงาน หมายถึง การรู้จักเลือกเครื่องมือและการใช้เครื่องมือทำงานอย่างคล่องแคล่ว ถูกต้องและปลอดภัย คือทักษะในการปฏิบัติตนเอง การฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1.1 สังเกต คือ ให้ผู้เรียนสังเกตเรื่องราวหรือสิ่งที่จะปฏิบัติด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น พาไปดู นำมาให้อ่าน ทำให้ดู ฯลฯ เพื่อให้เกิดการรับรู้

1.1.2 ทำตามแบบ คือ ให้ผู้เรียนดูต้นแบบที่ครูแสดง และทำตามเป็นขั้นตอน

1.1.3 ทำเองโดยไม่มีแบบ คือ ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเองโดยไม่มีครูเป็นต้นแบบ แต่มีใบงานเป็นแนวทาง

1.1.4 ทำเองโดยอัตโนมัติ คือ การลงมือปฏิบัติโดยผู้เรียนวางแผนริเริ่มงานเอง (คิดแบบแปลน ออกแบบเอง ฯลฯ) และทำจนคล่องแคล่ว

1.2 ทักษะในกระบวนการทำงาน หมายถึง การรู้จักวิเคราะห์งานและวางแผนในการทำงาน การปฏิบัติงานตามแผน และการประเมินผลการทำงาน การวิเคราะห์งาน คือ การแจกแจงว่างานที่ทำเป็นงานประเภทใด ต้องใช้เครื่องมืออะไรและมีขั้นตอนปฏิบัติอย่างไร

การวางแผนในการทำงาน หมายถึง การวางแผนจัดคน วัสดุ อุปกรณ์ เงิน และวิธีทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

การปฏิบัติ เป็นการดำเนินการตามแบบ ซึ่งในเรื่องนี้มีขั้นตอนสำคัญคือการควบคุมติดตามกำกับ หมายถึง ต้องมีการติดตามและควบคุมงานเป็นระยะ ๆ เพื่อให้งานดำเนินไปตามแผน

1.3 ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งต้องฝึกผู้เรียนให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น รู้จักอภิปรายและเสนอความเห็นตลอดจนสรุปและเสนอผลงาน

2. มีนิสัยรักการทำงาน การทำงานจะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้เรียนมีคุณสมบัติที่เป็นพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ

2.1 ความรู้และความสามารถ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการทำงาน เช่น การรู้จักงาน การวางแผนและวิธีทำงาน การแก้ปัญหา เป็นต้น

2.2 เจตคติที่ดีต่องาน หมายถึง มีความสนใจ ตั้งใจ เอาใจใส่และสนุกกับการทำงาน โดยไม่ต้องรอคำสั่ง แสวงหางานและวิธีที่มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

2.3 มีนิสัยในการทำงาน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความประหยัด ขยัน อดทน พยายามละเอียด มีระเบียบ ซื่อสัตย์และพึ่งตนเอง

3. มีการปรับปรุงงานอยู่เสมอ คุณสมบัติที่สำคัญในการทำงานอีกประการหนึ่ง คือ การรู้จักปรับปรุงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการ ในที่นี้ หมายถึง การปรับปรุงผลงานและกระบวนการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ขั้นตอนการปรับปรุงเริ่มจาก การวิเคราะห์งาน เพื่อหาข้อบกพร่อง หาทางเลือกในการแก้ปัญหาและเลือกทางเลือก แล้วจึงนำทางเลือกมาปรับปรุงการทำงานและผลงานตามลำดับการปรับปรุงนี้ต้องอาศัยทักษะในการแสวงหาความรู้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.3 โครงสร้างของหลักสูตร

พรเพ็ญ ปทุมศิริ (2528 : 19 - 20) กล่าวว่า องค์ประกอบในการจัดโครงสร้างของหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักการ จุดประสงค์ดังกล่าว ควรจัดให้ผู้เรียนรู้ประสบการณ์ 3 ด้าน คือ

3.1 ประสบการณ์ทั่วไปในการทำงาน คือ ประสบการณ์ประเภทนี้ทุกคนควรมีเพราะเป็นประสบการณ์ของการทำงานในชีวิตประจำวัน เช่น การบิดกวาด เช็ดถู การทำอาหาร การปลูกต้นไม้

3.2 ประสบการณ์พื้นฐานในการทำงาน คือ ประสบการณ์ที่เป็นความรู้และทักษะพื้นฐานของกระบวนการทำงานช่าง เช่น การออกแบบเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ประสบการณ์ดังกล่าว

จะช่วยฝึกผู้เรียนให้ทำงานเป็น คือ ทำงานอย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นไปตามขั้นตอน ตามลักษณะของงาน โรงเรียนต้องจัดประสบการณ์โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนอย่างแท้จริงให้เกิดทักษะกระบวนการทำงานที่ถูกต้อง

3.3 ประสบการณ์ความรู้พื้นฐานที่สัมพันธ์กับงาน เป็นความรู้ทักษะพื้นฐานทางวิชาการที่เกี่ยวกับการทำงาน ได้แก่ ความรู้ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมวิทยา ความรู้เรื่องมารยาทที่เกี่ยวกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรู้เกี่ยวกับการค้า กฎหมาย การอาชีพ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมสนับสนุน ประสบการณ์ทั้ง 2 ด้านให้ดียิ่งขึ้น โดยปกติความรู้เหล่านี้จะสอดแทรกในเนื้อหาของแต่ละงาน โดยสอนไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงาน

นอกจากประสบการณ์ทั้ง 3 ด้านแล้ว ต้องจัดประสบการณ์เพิ่มในด้านส่งเสริมลักษณะนิสัย และคุณธรรมในการทำงานอีก เช่น มีระเบียบ ประณีต ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ โดยสอดแทรกไปพร้อมกับการทำงานอีก เช่นเดียวกับการสอนประสบการณ์ความรู้พื้นฐานที่สัมพันธ์กับงาน การจัดประสบการณ์ทั้ง 3 ด้านดังกล่าว จะต้องจัดสัดส่วนให้มีมากน้อยตามวัยและประสบการณ์ของผู้เรียน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2527 : 5)

ในช่วงประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 เน้นประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานกับประสบการณ์พื้นฐานในการทำงาน โดยประสบการณ์ทั่วไปมีสัดส่วนมากกว่า เนื่องจากผู้เรียนยังเล็กอยู่

ในช่วงประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 เป็นช่วงที่ผู้เรียนมีความพร้อมมากขึ้น เพราะมีวุฒิภาวะสูงขึ้น จึงเพิ่มประสบการณ์ความรู้พื้นฐานที่สัมพันธ์กับงานเข้าไปด้วย

ในช่วงประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 เน้นประสบการณ์ที่เป็นความรู้พื้นฐานที่สัมพันธ์กับงาน ยิ่งกว่านั้นเน้นประสบการณ์พื้นฐานในการทำงาน เพื่อต้องการเตรียมตัวผู้เรียนไปสู่อาชีพโดยจัดเลือกงานไว้หลายแขนงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนด้วย

สรุปว่า หลักสูตรกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ มีโครงสร้างประกอบด้วย ประสบการณ์ 3 ประการ คือ ประสบการณ์ทั่วไปและประสบการณ์พื้นฐานในการทำงาน ตลอดจนประสบการณ์และความรู้พื้นฐานเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานและอาชีพ สัดส่วนของประสบการณ์ดังกล่าวมากน้อยตามระดับชั้น

2.4 โครงสร้างของเนื้อหา

หลักสูตรกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพมีเนื้อหาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ งานบังคับหรือเนื้อหาที่เรียนต่อเนื่อง และงานเลือก มีรายละเอียด ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2534.ข. : 45 - 46)

งานบังคับหรืองานที่ต้องเรียนต่อเนื่อง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 มี 2 งาน คือ งานบ้าน และงานเกษตร ด้วยเหตุผลที่ว่าทุกคนต้องช่วยตัวเองโดยเฉพาะในเรื่องการจัดบ้านเรือนของตนเองก่อน และช่วยสังคมตามสภาพ ทั้งนี้เพราะโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมของประเทศด้านการเกษตรยังมีความสำคัญอยู่ แม้จะมีแนวโน้มไปสู่โครงสร้างของการเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ แต่ก็มีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเกษตรเป็นฐาน

งานเลือก กำหนดให้มีงานเลือกตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความสนใจ ตามถนัดและสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยงานเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 มุ่งให้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ส่วนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 นั้น เป็นการเตรียมผู้เรียนไปสู่อาชีพ ฉะนั้น งานเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 และ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 จึงมีความสอดคล้องกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. งานเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 มี 2 งาน จะเลือกสอนเพียง 1 งาน หรือทั้ง 2 งาน ก็ได้

1.1 งานประดิษฐ์และงานช่าง จัดเนื้อหาไว้ให้เรียน 3 เรื่อง คือ งานประดิษฐ์วัสดุหรือเศษวัสดุเป็นของเล่น ของใช้ และของประดับตกแต่ง ลักษณะเนื้อหามีความต่อเนื่องกันในแต่ละช่วงชั้น ดังนี้

1.1.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ให้เรียนงานประดิษฐ์วัสดุ หรือเศษวัสดุเป็นของเล่น

1.1.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ให้เรียนงานประดิษฐ์วัสดุ หรือเศษวัสดุเป็นของเล่น ของใช้และของประดับตกแต่ง

1.1.3 งานอื่น จัดเรื่องไว้ให้เลือกถึง 3 ประเภท ได้แก่

- งานที่ผู้ปกครองหรือท้องถิ่นทำอยู่
- งานที่นำไปสู่การมีรายได้ตอบแทน
- งานที่สนใจและส่งเสริมเป็นการเฉพาะ

2. งานเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 มี 2 งาน จะเลือกเรียนเพียง 1 งานหรือทั้ง 2 งาน ก็ได้ ถ้าเลือกเพียง 1 งาน ต้องเลือกสอนงานที่เตรียมไปสู่อาชีพเท่านั้น

2.1 งานประดิษฐ์และงานช่าง มีโครงสร้างเนื้อหาเช่นเดียวกับงานประดิษฐ์และงานช่างในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 แต่เพิ่มความหลากหลายและความซับซ้อนของการนำวัสดุและวิธีการมาใช้ในการประดิษฐ์ให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น เช่นเพิ่มวิธีประดิษฐ์วัสดุหรือเศษวัสดุด้วยการฉลุ เลื่อย ตัด ต่อ เป็นต้น

2.2 งานที่เตรียมไปสู่อาชีพ จัดเนื้อหาไว้ 6 แขนงงาน ได้แก่

2.2.1 งานบ้าน

2.2.2 งานเกษตร

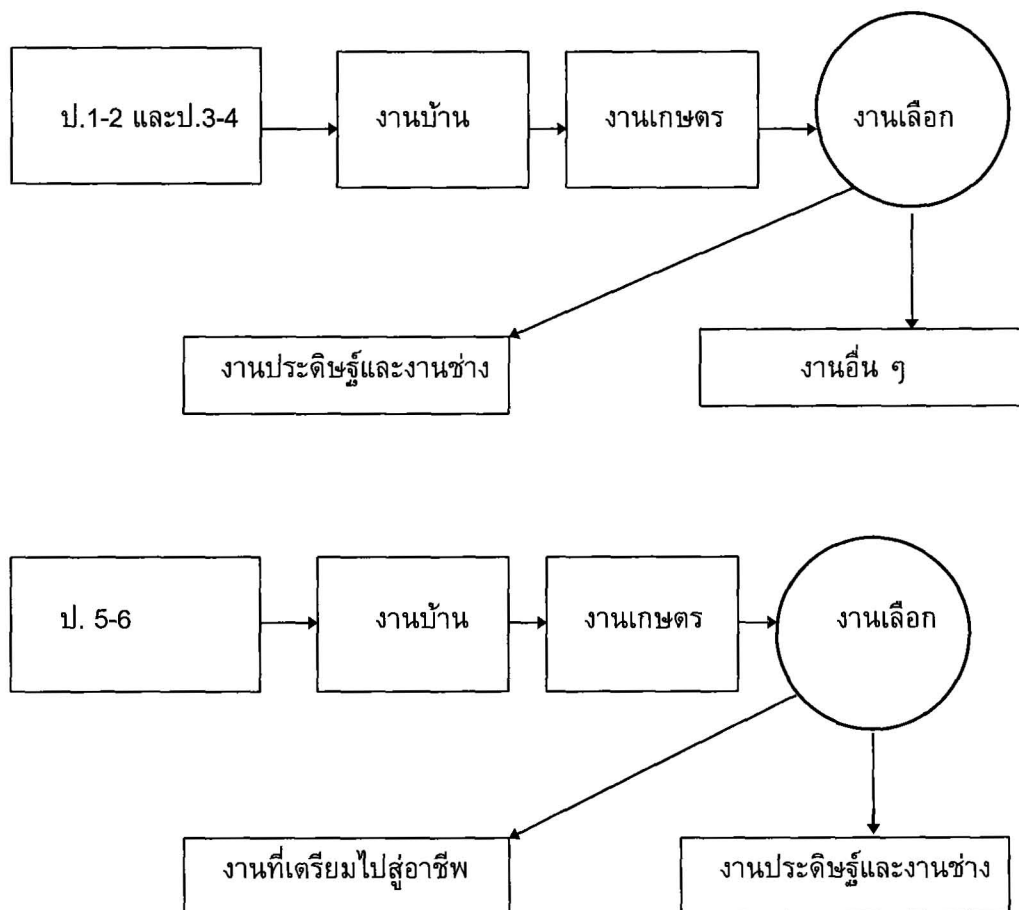
2.2.3 งานช่างประดิษฐ์

2.2.4 งานช่าง

2.2.5 งานคอมพิวเตอร์

2.2.6 งานอาชีพอื่น ๆ

แต่ละแขนงจัดเนื้อหาเป็นงานอาชีพสั้น ๆ จบในตัวเอง โดยกำหนดเวลาเรียนไว้เรื่องละประมาณ 50 คาบ ทั้งนี้เพื่อให้เรื่องที่เรียนไม่ยากเกินกว่าวัยและระดับชั้น

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

แหล่งที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2.5 เวลาเรียน

ในการจัดเวลาเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 มีเวลาเรียนชั้นละ 300 คาบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 มีเวลาเรียนชั้นละ 600 คาบ และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 มีเวลาเรียนชั้นละ 900 คาบ ดังแผนภูมิแสดงเวลาเรียน ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2534.ก. : 45)

ตาราง 1 เวลาเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ชั้น	เนื้อหา	เวลาเรียน
ป. 1 - 2	1. งานบ้าน	200 คาบ
	2. งานเกษตร	
	3. งานเลือก	100 คาบ : 1 หรือ 2 งาน
	3.1 งานประดิษฐ์และงานช่าง	
	3.2 งานอื่น ๆ	
ป. 3 - 4	1. งานบ้าน	400 คาบ
	2. งานเกษตร	
	3.งานเลือก	200 คาบ :1 หรือ 2 งาน
	3.1 งานประดิษฐ์และงานช่าง	
	3.2 งานอื่น ๆ	
ป. 5 - 6	1. งานบ้าน	600 คาบ
	2. งานเกษตร	
	3. งานเลือก	300 คาบ : 1 หรือ 2 งาน
	3.1 งานประดิษฐ์และงานช่าง	
	3.2 งานที่เตรียมไปสู่อาชีพ	

2.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่วัดด้วยการทำงานและการสร้างนิสัยในการทำงาน ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร จึงต้องให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุด ดังแนวปฏิบัติต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2534.ก. : 48 - 50)

1. จัดให้ครูที่มีใจสู้และรับผิดชอบในการทำงาน เป็นผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เพราะการจัดการเรียนการสอนจะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับตัวครูเป็นสำคัญ

2. วางแผนจัดตารางสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ร่วมกันทั้งโรงเรียนโดยจัดช่วงการสอนแต่ละครั้งแตกต่างกัน เช่น มีช่วงสั้นบ้าง ยาวบ้าง เพื่อสะดวกในการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติสำหรับการสอนภาคปฏิบัติ ควรจัดตารางสอนให้แต่ละชั้นปฏิบัติไม่พร้อมกัน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการขาดสถานที่และอุปกรณ์

3. พิจารณาเลือกสอนงานเลือกในแต่ละชั้น ตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ความพร้อมของครู โรงเรียน ผู้ปกครอง ฯลฯ โดยปฏิบัติตามแนวการจัดการเรียนการสอนงานเลือกตามหลักสูตร

4. จัดหาสื่อการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ วัสดุอุปกรณ์สำหรับครู วัสดุและสถานที่ฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียนให้พร้อม โดยเฉพาะวัสดุฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียนให้พยายามจัดหาวัสดุที่มีในท้องถิ่นหรือวัสดุที่ราคาถูกมาใช้ และควรจัดระบบการจัดหา จัดซื้อ เพื่อให้ได้สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการ และไม่ทำความลำบากกับผู้ปกครองที่จะสนับสนุน

5. การจัดการสอนแต่ละประเภท ได้แก่ งานบ้าน งานเกษตร และงานเลือกให้สัมพันธ์กัน รวมทั้งให้สัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่นด้วย เช่น สอนงานเกษตร เรื่องการปลูกพืชผักสวนครัว เมื่อพืชผักเจริญเติบโตพอที่จะเก็บเกี่ยวก็สอนงานบ้าน เรื่องการประกอบ ปู รุง จัดอาหาร เพื่อนำผลผลิตจากการเกษตรมาใช้หรือสอนเรื่องชีวิตในบ้าน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แล้วนำเรื่องการจัดและตกแต่งบ้าน ฯลฯ ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพมาสอนให้สัมพันธ์กัน เป็นต้น

6. ควรเน้นกระบวนการในการทำงานเท่าๆ กับผลงาน แต่เดิมการสอนให้ผู้เรียนทำงานมักคำนึงถึงแต่ผลงานที่เป็นจุดหมายปลายทางของการทำงานเท่านั้น แต่ในหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เน้น 2 อย่าง คือ กระบวนการทำงานและผลงาน คือ ดูกระบวนการทำงาน ซึ่งเป็นวิธีการทำงาน และผลงานที่เกิดจากการทำงานนั้น ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมในการทำงานของผู้เรียน อันจะนำไปสู่การมีนิสัยที่ดีในการทำงาน

7. เน้นกระบวนการกลุ่ม การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มีทั้งสอนให้ผู้เรียนทำงานเป็นรายบุคคลและทำงานกลุ่ม แต่หลักสูตรนี้เน้นการทำงานกลุ่ม เพราะเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นของการอยู่ร่วมกันในสังคมในปัจจุบัน ฝึกการทำงานกลุ่มในขั้นแรกต้องให้ความรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มและสมาชิก แล้วฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการพูด การฟัง ฯลฯ ต่อจากนั้นจึงเป็นเรื่องของวิธีการทำงาน

8. สอนการปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี หมายความว่า การให้ผู้เรียนทำงานใดๆ ควรสอนภาคความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ให้ผู้เรียนทำอาหาร ก็ต้องให้ความรู้เรื่องคุณค่าอาหาร การเลือกซื้อ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักในการทำงานและพัฒนางานให้ดีขึ้น

ส่วนการสอนปฏิบัติ ควรคำนึงถึงหลักสำคัญอย่างน้อย 4 ประการ คือ ให้ทำอย่างประหยัด ด้วยวิธีปลอดภัย รวดเร็ว และมีคุณภาพ สำหรับการสอนภาคปฏิบัติ ให้ผู้เรียนเกิดความคล่องแคล่วในการทำงานนั้น ควรสอนไปตามขั้นตอนของการฝึกทักษะปฏิบัติดังได้กล่าวแล้ว

9. สอนภาคปฏิบัติด้วยวิธีการสาธิต และใช้ในงานประกอบการสอนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะช่วยให้สอนได้ผลทั้งผู้เรียนจะได้ศึกษาค้นคว้าและทำงานด้วยตนเอง อันจะนำไปสู่การมีคุณสมบัติพึ่งตนเอง

สำหรับการสาธิต ควรทำเฉพาะเรื่องที่มีขั้นตอนการทำงานซับซ้อน หรือเป็นเรื่องการใช้เครื่องมือที่ต้องการความปลอดภัย ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย

10. การจัดบทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จ ความสำเร็จที่ได้รับแรก ๆ จะทำให้เกิดความหวังและเป็นแรงจูงใจ เกิดความพยายามในการทำงานต่อไป

11. สอนให้เกิดความมั่นใจ โดยไม่ให้ผู้เรียนเกิดความล้มเหลวในการทำงานซึ่งจะเป็นอุปสรรคและทำลายความมั่นใจ ควรหลีกเลี่ยงการวิจารณ์เชิงทำลาย หรือพูดจาดูหมิ่น

12. สอนให้เกิดนิสัย โดยให้เรียนหรือทำซ้ำ โดยต้องเป็นการเรียนและปฏิบัติในเรื่องที่มีความหมาย

13. จัดให้มีการวัดผลและประเมินผล ด้วยวิธีและเครื่องมือหลาย ๆ แบบ ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน เช่นการใช้การสังเกตในการจัดกระบวนการทำงาน จัดอันดับคุณภาพสำหรับตรวจผลงาน

14. ควรจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำหรือปฏิบัติงานที่บ้านหรือที่สถานที่ทำงานจริง ภายใต้การนิเทศของครู เพื่อฝึกทักษะการทำงานเพิ่มเติม เพราะการสอนและการฝึกปฏิบัติในโรงเรียนไม่เพียงพอ

2.7 การวัดและประเมินผลกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 177) กล่าวถึงการประเมินผลและวัดผล การเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพว่า เป็นการวัดพฤติกรรมของผู้เรียนที่ได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามแผนการสอน ซึ่งมีจุดประสงค์บ่งไว้แล้ว การประเมินผลและวัดผลควรกระทำทุกขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจการปฏิบัติงาน โดยการสังเกตในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ลักษณะนิสัยในการทำงาน ได้แก่ความประหยัด ความอดทน ความเพียร ความสะอาด ความประณีตเรียบร้อย ฯลฯ ในการทำงาน

1.2 ความสามารถในการทำงาน โดยดูในเรื่อง

1.2.1 การนำทักษะเดิมมาใช้ เช่น ดูความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือปฏิบัติงานแต่ละชิ้น ซึ่งได้แก่ การออกแบบการประกอบและตกแต่ง

1.2.2 การทำงานตามขั้นตอน เช่น ดูการทำงานเป็นไปตามลำดับก่อนหลังหรือไม่

1.2.3 การทำงานเสร็จทันกำหนด

1.3 เจตคติต่องาน โดยพิจารณาในเรื่อง

1.3.1 ความสนใจ ตั้งใจปฏิบัติงาน

1.3.2 การปฏิบัติงานสม่ำเสมอ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2524 : 52 - 53) ได้เสนอการวัดและประเมินผลกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในระดับประถมศึกษา ว่าควรยึดหลัก 3 ประการ คือ

1. การวัดและประเมินผลด้านความรู้ของนักเรียน

2. การวัดและประเมินผลด้านเจตคติ จิตพิสัยและพฤติกรรมที่แสดงออกในการทำงานของนักเรียน

3. การวัดและประเมินผลในด้านทักษะ และความสามารถในการทำงานของนักเรียน

หลักของการประเมินผล ประเมินผลจากจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ คือ

1) กำหนดจุดประสงค์ให้แน่นอนในแต่ละบทเรียนว่ากิจกรรมที่กำหนดให้ นั้น ครูจะสอนให้นักเรียนทำอะไรเป็น มีความรู้ความเข้าใจและทักษะอย่างไรบ้าง การออกข้อสอบหรือการประเมินผล ต้องออกตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ข้างต้น

2) หาหลักฐานที่จะช่วยให้ผู้สอนทราบแน่นอนว่า ผู้เรียนได้ก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

3) บันทึกหลักฐานไว้ภายหลังที่นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมไปแล้ว การจัดสัดส่วนคะแนนการวัดประเมินผลกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

3.1 ด้านความรู้ของนักเรียน 20 %

3.2 ด้านเจตคติ กิจนิสัยในการทำงาน และพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียน 20 %

3.3 ด้านทักษะและความสามารถในการทำงานของนักเรียน 60 %

หลักในการให้คะแนน

1. คะแนนด้านความรู้ ได้แก่ความรู้ด้านเทคนิค ซึ่งได้จากผลการค้นคว้า การรายงาน การแก้ปัญหา การอภิปรายที่สำคัญที่สุด คือการทดสอบ ซึ่งอาจทดสอบความรู้ด้านเทคนิค

2. คะแนนด้านกิจนิสัยในการทำงาน ซึ่งรวมทั้งเจตคติ พฤติกรรมที่แสดงออกในขณะทำงาน ซึ่งได้จากการร่วมมือในการทำงาน ความกระตือรือร้นในการทำงานและการร่วมงาน ความขยันขันแข็งในการทำงาน ความอดทนในการทำงานและความสามารถในการทำงาน ร่วมกับคนอื่น ๆ

3. คะแนนด้านทักษะและความสามารถในการทำงานของนักเรียน ซึ่งได้จากวิธีการทำงาน และผลงานที่นักเรียนทำ กรมวิชาการ (2525 : 24) กำหนดให้ใช้เครื่องมือการวัดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ในสมุดประจำชั้น โดยแบ่งการวัดจุดประสงค์ที่จะทำการสอบวัดเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบวัดหรือตรวจสอบพฤติกรรมในด้านการปฏิบัติงานของนักเรียน (ซึ่งเป็นการวัดจิตพิสัยในการทำงาน พฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียน รวมทั้งวัดทักษะและความสามารถในการทำงานของนักเรียนนั่นเอง) การตรวจสอบพฤติกรรมในด้านการกระทำนี้ใช้วิธีการสังเกต การตรวจผลงาน โดยมีแบบสำรวจพฤติกรรม (แบบสำรวจรายการ) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating) และแบบจัดอันดับ (Ranking) เป็นเครื่องมือประกอบการวัด

ตอนที่ 2 เป็นการสอบความรู้ ความคิดของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบ ซึ่งเป็นการสอบข้อเขียน สอบปากเปล่าหรือสอบสัมภาษณ์ก็ได้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ พอสรุปได้ว่ากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น จากแนวความคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช

2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มุ่งพัฒนาผู้เรียนใน 3 ลักษณะ คือ พัฒนาดน พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคม และในส่วนของพัฒนาอาชีพในระดับประถมศึกษา ได้กำหนดไว้ในจุดหมายของหลักสูตร ข้อที่ 7 ว่า “มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงาน คือ ทำงานเป็น มีนิสัยรักการทำงาน ปรับปรุงงานอยู่เสมอ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียน

3.1 ความหมายและความสำคัญของการวัดผลและประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผลทางการศึกษา เป็นสิ่งที่ต้องควบคู่กันไปและมีความสำคัญต่อระบบการศึกษา เป็นตัวชี้ให้ทราบถึงสถานภาพของระบบการศึกษา ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทั้งผู้เรียนและผู้สอน และการบริหารการศึกษา ฉะนั้นก่อนจะกล่าวถึงหลักการวัดและประเมินผล จะต้องเข้าใจถึงความหมายของการวัดผล (Measurement) และการประเมินผล (Evaluation) จะทำให้เข้าใจหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา (เยาวดี ราชชัยกุล. 2521)

3.1.1 ความหมายของการวัดผล

นอลล์ (Noll. 1965) ได้อธิบายความหมายของการวัดผลว่า เป็นกระบวนการในการกำหนดคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัดในเชิงปริมาณ โดยผลที่ได้จากการวัดจะแสดงออกมาเป็นจำนวนหรือตัวเลขที่มีหน่วยคงที่ มากกว่าที่จะบรรยายเกี่ยวกับสิ่งนั้น

นัลนอลล์ (Nunnally. 1967) ได้ให้ความหมายของการวัดผลว่า หมายถึง การกำหนดค่าเป็นจำนวนตัวเลขให้แก่สิ่งของ หรือคุณลักษณะต่างๆ ตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้

บราวน์ (Brown. 1976 : 8) ได้ให้ความหมายของการวัดผลไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า เป็นการพิจารณาหรือตีค่าข้อมูลในรูปตัวเลข

ทอร์นไดค์ (Thorndike. 1979 : 15 - 16) ได้อธิบายความหมายของการวัดผลว่า การวัดผล เป็นการบอกคุณลักษณะของคนที่ได้พัฒนาขึ้นอย่างกว้างขวาง จากการให้การศึกษา ซึ่งจะบอกคุณลักษณะได้ 2 วิธี คือ

1. การบอกคุณลักษณะด้วยการทดสอบ
2. การบอกคุณลักษณะด้วยการสังเกตพฤติกรรม

ไทเลอร์ (Tyler. 1979 : 4 - 5) ได้ให้ความหมายของการวัดผลในเชิงจิตวิทยาว่าการวัดผล เป็นการรวมของกิจกรรมหลายอย่าง ในกิจกรรมเหล่านั้นมีสิ่งๆ ที่เหมือนกันอย่างหนึ่ง คือ การใช้จำนวน ดังนั้นการวัดผลจึงหมายถึงการกำหนดค่าเป็นตัวเลข โดยเป็นไปตามกฎเกณฑ์ กฎเกณฑ์ที่ว่านี้เกี่ยวข้องกับ การบวก ลบ คูณ และหารทางคณิตศาสตร์

อีเบล (Ebel. 1986 : 14) ได้ให้ความหมายของการวัดผลว่า หมายถึงกระบวนการของการกำหนดจำนวนให้กับแต่ละสมาชิกของสิ่งของ หรือบุคคลที่ต้องการวัด เพื่อชี้ให้เห็นถึง

ความแตกต่างของคุณสมบัติที่จะวัดของสิ่งของหรือบุคคลนั้น ๆ นอกจากคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะของสิ่งนั้นจะต้องวัดได้แล้ว การวัดผลยังมีความหมายรวมถึงการเปรียบเทียบคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัดกับมาตรฐานบางอย่างที่กำหนดไว้ด้วย

มาร์แชลล์ (Marshall. 1972) ได้ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า เป็นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้พิจารณาในการตัดสินใจ

กมล สุตประเสริฐ (2510 : 6) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า การวัดผลคือการตรวจสอบหรือการค้นหาลักษณะที่เราต้องการตรวจสอบว่า มีปริมาณและคุณภาพมากน้อยเพียงใด การวัดปริมาณนั้นถ้าเราใช้เครื่องมือวัดที่เป็นมาตรฐาน ผลของการวัดก็จะออกมาเป็นตัวเลขที่ถูกต้องแน่นอน เช่น เครื่องชั่ง ตวง วัด ช่วยให้เราทราบว่าสิ่งที่ชั่ง ตวงและวัดนั้นมีน้ำหนัก ปริมาตรและความกว้าง ยาวเท่าใด ส่วนการวัดคุณภาพนั้น โดยมากเราไม่มีเครื่องมือวัดที่สามารถแยกตัวเลขให้ถูกต้องแม่นยำนัก คุณภาพของสิ่งที่เราต้องการวัดนั้น ดี เลว หรือไม่ ถูกต้องเพียงใด ซึ่งการวัดสิ่งเหล่านี้เพียงอาศัยการสังเกต และดูจากความรู้สึกเท่านั้น

ชวาล แพรัตกุล (2518 : 140 - 141) ได้สรุปความหมายไว้ว่า การวัดผลการศึกษา คือ ขบวนการใด ๆ ที่จะให้ได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่ง อันมีความหมายแทนขนาด สมรรถภาพ นามธรรมที่นักเรียนผู้นั้นมีอยู่ในตน ถ้าใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องกระตุกนุหยา่ย ก็ถือเอาจำนวนผลงานที่นักเรียนแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบออกมาเป็นเครื่องชี้บอกว่า เขามีสมรรถภาพในเรื่องนั้น ๆ ปานนั้น

สุภาพ วาดเขียน และอรพินธ์ โกชนดา (2520 : 3) กล่าวถึงการวัดผลไว้ว่า การวัดผลเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ หรือบุคคลตามความมุ่งหมายที่จะสอบวัด และเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่วัดนั้นๆ ผลที่ได้จากการวัดจะเป็นตัวเลขหรือหน่วยที่ใช้แทนสัญลักษณ์นั้นๆ ได้ ซึ่งเป็นการวัดด้านปริมาณ

ล้วน สายยศ (2518) กล่าวถึงการวัดผลว่า หมายถึง การนำเครื่องมือไปกระตุ้นนุหยา่ย หรือไปเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งปริมาณของสิ่งนั้น

อนันต์ ศรีโสภา (2524 : 3) ได้ให้ความหมายของการวัดผล ไว้ว่า หมายถึงการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์เข้ากับสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่เป็นไปตามกฎ

เอนก เพียรอนุกุลบุตร (2527 : 3) ได้อธิบายว่า การวัดเป็นการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ใด ๆ เข้ากับสิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ใด ๆ ตามกฎเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง จึงเป็นกระบวนการที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2530 : 6) ได้ให้ความหมายของการวัดผลไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ จะถูกนำมาเกี่ยวข้องกับลักษณะของวัตถุ คน หรือ สิ่งที่จะวัด การวัดจึงต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. ต้องมีกลุ่มของวัตถุหรือคน
2. มีคุณสมบัติของลักษณะที่จะวัด
3. มีการกระทำโดยการให้ตัวเลข หรือสัญลักษณ์กับสัญลักษณ์วัตถุ
4. ต้องพิจารณาถึงธรรมชาติตลอดจนนำตัวเลขหรือสัญลักษณ์เหล่านี้ไปใช้

เดอนใจ เกตุษา (2529 : 1) ได้ให้ความหมายของการวัดผลว่า หมายถึงการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ ชนิด มาวัดดูว่าหลังจากที่นักเรียนเรียนไปแล้ว อาจจะเป็น 1 อาทิตย์ 1 เดือน หรือ 1 ภาคเรียน เขาสมฤทธิ์ในสิ่งที่เรียนไปแล้ว มากน้อยเพียงใด

เยาวดี ราชชัยกุล (2521 : 14) ได้ให้ความหมาย การวัดผลว่า หมายถึงการกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วสังเกตว่ามีประมาณเท่าไร การวัดผลนั้นจะให้เราตอบคำถามว่า “How much” ฉะนั้นการกำหนดตัวเลขในการวัดผล จึงมีจุดหมายที่จะจำแนก หรือจัดอันดับตามความมากน้อย จากสิ่งที่วัดได้ ตลอดจนให้ผลการเปรียบเทียบสิ่งที่วัด อาจเป็นกิจกรรมหรือพฤติกรรม

จากความหมายต่าง ๆ ที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การวัดผล หมายถึงกระบวนการที่กำหนดคุณลักษณะความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยการตีค่าเป็นตัวเลข หรือสัญลักษณ์ตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยเครื่องมือและวิธีการวัดหลาย ๆ อย่างประกอบกัน

3.1.2 ความหมายของการประเมินผล

กู๊ด (Good. 1973 : 220) ให้ความหมายของการประเมินผลว่า หมายถึง กระบวนการค้นหาหรือตัดสินคุณค่าหรือจำนวนของสิ่งของบางสิ่งบางอย่าง โดยใช้มาตรฐานของการประเมินผล ตลอดจนการตัดสินใจโดยอาศัยเกณฑ์ภายในหรือเกณฑ์ภายนอก

อาดัมส์ (Adams. 1964) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึงกระบวนการที่ใช้เครื่องมือวัดผล ทำการวัดทั้งปริมาณและคุณภาพในเวลาเดียวกัน กระบวนการนี้กระทำต่อเนื่องจากการวัดผล กล่าวคือ เป็นการกำหนดคุณค่าให้แก่สิ่งของต่าง ๆ โดยอาศัยผลจากการวัด เป็นสิ่งช่วยในการตัดสิน

ทอร์นไดค์ และเฮเกิน (Thorndike and Hagen. 1969) กล่าวว่า การประเมินผล เป็นกระบวนการที่สมบูรณ์สำหรับบ่งชี้ให้ทราบว่า ในกระบวนการทางการศึกษาที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ไว้ มีวัตถุประสงค์ใดบ้างที่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งการประเมินผลอาศัยแบบทดสอบเป็นเครื่องมือ รวมทั้งหลักฐานอื่น ๆ อีกด้วย ตลอดจนพิจารณาความรับผิดชอบ และความขยันหมั่นเพียรในการเรียนมาประกอบการตัดสินคุณค่าด้วย

อัลกิน และ กิบบอน (Alkin and Gibbon. 1975) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบจริง ๆ และการนำข้อมูลของการทดสอบจริง ๆ เพื่อนำมาตัดสินใจ

อีเบล และ ฟรีสบี (Ebel and Frisbie. 1986 : 14) ได้อธิบายความหมายของการประเมินผลว่า เป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการประเมิน ซึ่งบางครั้งอาจพิจารณาจากผลที่ได้จากการวัดเท่านั้นเช่น คะแนนที่ได้จากการสอบ แต่ส่วนมากแล้วการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ จะพิจารณาจากผลที่ได้จากการวัดด้านต่าง ๆ และพิจารณาจากหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย ตลอดจนมีการใช้วิจารณญาณ และความรู้สึกนึกคิดของผู้ประเมินมาประกอบการตัดสินใจด้วย

กรอนลันด์ (Gronlund. 1990 : 5 - 8) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่าเป็นกระบวนการอย่างมีระบบในการอธิบายถึงผู้เรียนว่า มีผลสัมฤทธิ์บรรลุตามจุดประสงค์ของการสอนอย่างไร โดยพิจารณาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพประกอบในการตัดสินคุณค่าของผู้เรียน

ชวาล แพรัตกุล (2518 : 141) ได้สรุปความหมายของการประเมินผลไว้ว่าเป็นขบวนการที่ครูนำทุก ๆ รายการที่ทราบจากการวัดไปใช้ คือ ครูนำผลต่าง ๆ จากการวัดผลเหล่านั้นมารวมกันเพื่อนำไปใช้ในการวินิจฉัย ตีราคาคุณค่า และชี้ขาดลงเป็นผลสรุปว่า เด็กคนนั้นมีคุณภาพสูงหรือต่ำสมควรสอบได้หรือตก ซึ่งการประเมินค่าที่ดีต้องตั้งอยู่บนรากฐานของการวัดที่ดี

ล้วน สายยศ (2518) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษาว่า หมายถึง การนำเอาผลจากการวัด มาพิจารณาโดยอาศัยเกณฑ์ เหตุผล แล้วจึงสรุปว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว ควรหรือไม่ควร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม

สุภาพ วาดเขียน และอรพินท์ โกชนดา (2520 : 3) ได้อธิบายความหมายของการประเมินผลการศึกษาไว้ว่า เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริง และการกระทำบางที่ขึ้นอยู่กับ การวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบ แต่ส่วนมากมักเป็นการรวมการวัดหลาย ๆ อย่างต่าง ๆ กัน เพื่อวินิจฉัยคุณค่าหรือตัดสินคุณค่าลักษณะต่าง ๆ ที่ได้มาจากการวัดหลาย ๆ อย่าง

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 : 56 - 57) ได้กล่าวถึง ความหมายของการประเมินผลทั้งในแง่ทั่ว ๆ ไป และในแง่ของการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือการกระทำใด ๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ในแง่ของการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนหมายถึง กระบวนการที่ใช้ตัดสินใจว่า ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ตามเป้าหมายของการสอนหรือไม่ เพียงใด การประเมินผลการเรียนควรมุ่งเน้นที่เอื้อต่อบุคคล มิใช่ความแตกต่างระหว่างบุคคล กล่าวคือควรเน้นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง โดยเทียบกับวัตถุประสงค์ของการสอน

เอนก เพียรอนุกุลบุตร (2527 : 3) ให้ความหมายว่า การประเมินผลเป็นการวินิจฉัย ตีราคา บ่งคุณค่าโดยสรุปโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งว่า ดี เลว ดีด้อย ประการใด

เยาวดี ราชชัยกุล (2521 : 14) ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า การประเมินผล หมายถึงกระบวนการตีความ และตัดสินคุณค่าจากสิ่งที่วัดได้ โดยอาศัยวิธีการที่มีระบบแบบแผน ในการรวบรวมข้อมูลตลอดจนเหตุผล ประกอบการพิจารณาตัดสินว่า กิจกรรมการศึกษานั้น ดี หรือ เลวอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ประการใด

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น จึงอาจสรุปได้ว่าการประเมินผล หมายถึงการนำผลที่ได้จากการวัดผล มาตัดสินคุณค่า ความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนดไว้สำหรับการประเมิน

3.2 ขอบข่ายของงานวัดและประเมินผลการเรียน

วัลลภ กันทรพัย (2533 : 1-3) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวัดและประเมินผลการเรียน ดังนี้ งานวัดและประเมินผลการเรียน ในที่นี้หมายถึงงานวัดและประเมินผลนักเรียนที่ปฏิบัติอยู่ใน โรงเรียน ตามข้อกำหนดในหลักสูตร งานนี้แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน หรือ 3 งานย่อย ซึ่งผู้ที่ติดตามช่วยเหลือแนะนำหรือนิเทศ ควรคำนึงถึงและวางแผนทางการประสานงานให้สอดคล้องกันทั้ง 3 งาน ดังนี้

3.2.1 งานระเบียบวิธีการ ในการวัดและประเมินผล และกลไกการดำเนินงาน นี้ เกี่ยวข้องกับแนวการดำเนินงานในเรื่องการวัดและประเมินผลตามหลักการที่กำหนดไว้ ซึ่งจะกำหนดออกมาเป็นข้อกำหนดในหลักสูตรและระเบียบการประเมิน ตลอดจนในคำสั่งอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องยึดถือปฏิบัติเป็นปทัสถานเดียวกันทั้งนี้งานนี้จะครอบคลุมไปถึงกลไกการบริหารงานเพื่อให้เป็นไปตามหลักการและระเบียบนั้น ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง งานส่วนนี้ ของการวัดและประเมินผลก็คือ งานบริหารการวัดและประเมินผลนั่นเอง งานนี้เมื่อมองในเชิงบริหาร แล้วก็มีกระบวนการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ๆ คือ การวางแผน การดำเนินงาน การติดตามและประเมินผล อันเป็นการทำงานที่ครบวงจร ซึ่งในรายละเอียดของการดำเนินงาน ก็หมายถึง

3.2.1.1 การวางแผนกำหนดกิจกรรมการสอน และการเก็บคะแนน ตลอดจนงานอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลที่ใช้อยู่ ตลอดภาคเรียนและตลอดปี การศึกษา

3.2.1.2 การดำเนินงานตามแผนที่กำหนดในเรื่องการวัดและประเมินผล ของโรงเรียนทั้งหมด

3.2.1.3 การติดตามดูแลผลการดำเนินงานในเรื่องการวัดและประเมินผลของ โรงเรียนและทำการปรับปรุงเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในช่วงเวลาต่อไป

3.2.2 งานเทคนิค เครื่องมือและการแปลผล งานนี้เป็นเรื่องของกลวิธีที่ใช้ ซึ่งจะเสริมให้คุณภาพของงานวัดและประเมินผลเชื่อถือได้ยิ่งขึ้น เป็นงานเสริมคุณภาพของงานบริหาร ในข้อแรก งานนี้จะประกอบด้วยเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อ

กำหนดจุดประสงค์ เทคนิคการสร้างเครื่องมือ การปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ การวิเคราะห์ผล การแปลผลการวัดและประเมิน ตลอดจนการรวบรวมและจัดหมวดหมู่ เพื่อเป็นแหล่งกลางสำหรับใช้และบริการเครื่องมือต่าง ๆ ในรูปของคลังข้อสอบ งานส่วนนี้จุดเน้นมีได้อยู่ที่ปทัสถาน แต่อยู่ที่คุณภาพและเป็นการเสริมคุณภาพให้งานในข้อแรก

3.2.3 งานบุคลากรการวัดผล งานนี้เป็นเรื่องของการเตรียมบุคลากรให้มี ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการปฏิบัติงานตาม 2 ข้อแรก หรือร่วมมือกับผู้ปฏิบัติงานดังกล่าว เป็นเรื่องของการฝึกอบรม เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและสร้างทักษะในเรื่องของการวัดและประเมินผล ตลอดจนการพยายามเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่บุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อความร่วมมือและประสานงาน เพื่อความสำเร็จในการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ยังมีงานย่อยอีก 2 งานที่อาจจะมีผู้พิจารณาแยกออกมาเน้นในงานวัดและประเมินผล การเรียนที่ควรกล่าวถึงคือ

1. งานติดตามและปรับปรุงการดำเนินงาน ข้อนี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของข้อที่ 1 แล้ว เพราะขั้นตอนการติดตามและปรับปรุง เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานที่ครบวงจร จึงควรอยู่ที่การบริหารงานวัดผลและประเมินผล

2. งานประชาสัมพันธ์การวัดและประเมินผล งานนี้ควรอยู่ในข้อ 3 เรื่องบุคลากร เพราะถ้าเรายอมรับว่างานวัดและประเมินผลนั้นเกี่ยวข้องกับบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย และเราจะพยายามสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ทุก ๆ ฝ่ายแล้ว เราก็ต้องดำเนินการตามจุดยืนของแต่ละฝ่าย ทั้งครูวัดผล ครูอื่น ๆ นักเรียนและผู้ปกครองกับชุมชนที่อยู่รอบ ๆ โรงเรียน ต้องถือว่าเป็นการผสมผสานกันระหว่างทำให้ความรู้ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ไปพร้อม ๆ กัน ตามจุดยืนของผู้รับแต่ละฝ่าย ถ้าเรามองกลุ่มผู้เกี่ยวข้องและเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่เราควรรู้และเข้าใจแล้ว อาจแยกออกได้ ดังนี้

2.1 กลุ่มครูวัดผล คือผู้ที่ทำหน้าที่วัดผลในโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มนี้เป็นผู้ชำนาญ ประจำหน่วย ควรเสริมสร้างความรู้ด้านหลักการและเทคนิคระดับสูงได้ลึกซึ้งกว่ากลุ่มอื่น ๆ

2.2 กลุ่มครูผู้สอน คือ ครูทุก ๆ คน ต้องเป็นผู้สอนและผู้วัดและประเมินผลเอง กลุ่มนี้ต้องรู้วิธีการในเชิงปฏิบัติได้ จึงอาจสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการพอประมาณ แต่เน้นการปฏิบัติได้ตามหลักการหรือทฤษฎีที่ยอมรับกันอยู่ แต่ไม่จำเป็นต้องรู้ลึกซึ้งในทฤษฎีหรือหลักการมากนัก

2.3 กลุ่มผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ต้องพยายามสร้างความเข้าใจให้บุคคลในกลุ่มนี้ สามารถตอบสนองต่อความต้องการในเรื่องการวัดและประเมินผลได้เหมาะสม ตามจุดยืนของตนได้ คือ ผู้บริหารก็เข้าใจยอมรับและเอื้ออำนวยให้การวัดและประเมินผลดำเนินไปอย่างเหมาะสม นักเรียนเข้าใจและยอมรับวิธีการและผลการวัดและประเมินผล ส่วนผู้ปกครองและชุมชนก็เข้าใจยอมรับและสนับสนุนตามบทบาทของตน การสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชนจะนับเป็นการประชาสัมพันธ์ก็ได้

อย่างไรก็ตาม การวัดและประเมินผลการเรียนที่กล่าวถึงนี้อยู่ในขอบข่ายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้น หากเราจะขยายขอบข่ายความหมายให้ครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ก็จะเป็นการหมายถึง การประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งมีขอบเขตครอบคลุมการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งระบบ และการแบ่งลักษณะงานก็อาจต้องมองให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้านของโรงเรียน ไม่เฉพาะการวัดและประเมินผลตัวนักเรียนเท่านั้น

สุนันท์ ศลโกสุม (2525 : 16) กล่าวว่า การประเมินผลตามหลักสูตรมีสิ่งที่จะต้องประเมินอยู่ 2 แบบ คือ

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Evaluation) หมายถึงการประเมินผลการเรียน ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียนหรือปรับปรุงการสอนของครู การประเมินผลตามความหมายนี้ ครอบคลุมถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1 การตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนเพื่อประเมินผลการตรวจสอบนั้นว่า ควรปฏิบัติต่อนักเรียนเหล่านั้นอย่างไรก่อนที่จะลงมือสอน หรือจะวางแผนการสอนอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

1.2 การประเมินผลว่า นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่

1.3 การประเมินผลปลายภาคเรียน โดยการสอบตามวิชาหรือกลุ่มวิชา เพื่อสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละภาค

2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน (Summative Evaluation) หมายถึงการประเมินผลการเรียนเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินผลการเรียน ซึ่งครอบคลุมไปถึงการประเมินผล 2 อย่างคือ

2.1 การประเมินการผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นส่วนรวมว่า เมื่อมาถึงสิ้นปีการศึกษาแล้ว นักเรียนผ่านทั้งสิ้นประมาณเท่าใด ก็ข้อ ก็จุดประสงค์

2.2 การประเมินผลปลายปี โดยการประเมินส่วนรวมว่า เมื่อได้สอนมาถึงสิ้นปีการศึกษาแล้ว นักเรียนมีความรู้ความสามารถเป็นส่วนรวมในแต่ละวิชา/กลุ่มประสบการณ์เพียงใด ซึ่งจะเสนอผลการเรียนของนักเรียนออกมาเป็นระดับการเรียน

3.3 สารสำคัญของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533

โดยที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จึงเป็นการสมควรที่จะกำหนดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ขึ้น ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 23 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก

3.1 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พ.ศ. 2524

3.2 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดผลการเรียน ชั้นประถมศึกษา พ.ศ. 2524

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ให้ใช้ระเบียบนี้ควบคุมหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ข้อ 5 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด 1

หลักการในการประเมินผลการเรียน

ข้อ 6 ให้โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผล ตัดสิน และอนุมัติผลการเรียนทุกชั้น

ข้อ 7 ให้มีการประเมินผลการเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเพื่อตัดสินผลการเรียน

ข้อ 8 ให้หน่วยงานที่ควบคุมดูแลโรงเรียนประถมศึกษา และกรมวิชาการตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ

หมวด 2

วิธีการประเมินผลการเรียน

การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ถือปฏิบัติดังนี้

ข้อ 9 แจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการประเมินผล เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และเกณฑ์การผ่านกลุ่มประสบการณ์ก่อนทำการสอน

จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ

9.1 ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียน

9.2 ระหว่างภาคเรียน ให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนและเพื่อประเมินผลการผ่านจุดประสงค์

9.3 เมื่อถึงปลายภาคเรียน หลังจากจบกระบวนการเรียนการสอนทุกกิจกรรมแล้ว ให้มีการประเมินผลการเรียนปลายภาค โดยให้เลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ ให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถตามที่กำหนดไว้ในภาคเรียนนั้น

ให้มีการประเมินผลการเรียนปลายภาคเรียนทุกภาค ทุกกลุ่มประสบการณ์

เว้นแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ไม่ต้องประเมินผลการเรียนปลายภาคเรียนสุดท้าย แต่ให้เป็นการประเมินผลปลายปี

ข้อ 10 การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ตามข้อ 1.2, 1.3, 1.4 ถ้านักเรียนมีความรู้ความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ของจุดประสงค์ ให้ผู้สอนวินิจฉัยหาข้อบกพร่องของนักเรียนแล้วสอนซ่อมเสริม โดยจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อ 11 ให้ใช้ผลการประเมินตามข้อ 1.4 ในการตัดสินการผ่านจุดประสงค์ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ และใช้ผลการประเมินปลายปีตามข้อ 1.5 ในการตัดสินผลการเรียนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4, และ 6

ข้อ 12 การประเมินผลการเรียนตามข้อ 1.5 ให้แจ้งผลเป็นระดับผลการเรียน ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนดังนี้

- 4 หมายถึง ผลการเรียนดีมาก
- 3 หมายถึง ผลการเรียนดี
- 2 หมายถึง ผลการเรียนปานกลาง
- 1 หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
- 0 หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

ข้อ 13 ให้โรงเรียนแจ้งผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ และแจ้งผลการประเมินผลการเรียนปลายภาคหรือปลายปี ให้ผู้ปกครองทราบทุกครั้ง

หมวด 3

การตัดสินผลการเรียน

ข้อ 14 การพิจารณาเลื่อนชั้นเรียนทุกชั้น ให้พิจารณาจากผลการเรียนกลุ่มทักษะกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ให้โรงเรียนแยกประเมินผลต่างหาก เพื่อศึกษาความก้าวหน้าจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน และไม่นำมาพิจารณาตัดสินผลการเรียน

ข้อ 15 เกณฑ์การตัดสินผลการเรียน

นักเรียนที่จะได้รับการพิจารณาให้เลื่อนชั้นได้จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

15.1 มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด

15.2 ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 ของจำนวนจุดประสงค์ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

15.3 เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 การประเมินผลการเรียนปลายปี จะต้องได้ระดับผลการเรียนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ตั้งแต่ “1” ขึ้นไป

ข้อ 16 ในกรณีที่นักเรียนขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งตามข้อ 2 โรงเรียนอาจใช้ดุลยพินิจให้เลื่อนชั้นได้ หากพิจารณาเห็นว่า

16.1 นักเรียนมีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 อันเนื่องจากสาเหตุจำเป็นหรือเหตุสุดวิสัย แต่มีคุณสมบัติตามข้ออื่น ๆ ครบถ้วน

16.2 นักเรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ไม่ถึงร้อยละ 60 ในกลุ่มประสบการณ์ใดกลุ่มประสบการณ์หนึ่งเพียงเล็กน้อย และเห็นว่าสามารถสอนซ่อมเสริมได้ในปีการศึกษาถัดไป และมีคุณสมบัติข้ออื่น ๆ ครบถ้วน

16.3 เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 นักเรียนได้ระดับผลการเรียน “0” ในกลุ่มประสบการณ์ใดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ในการประเมินผลการเรียนปลายปี แต่มีคุณสมบัติในข้ออื่น ๆ ดีมาก

ข้อ 17 ถ้านักเรียนไม่ได้เข้ารับการประเมินผลการเรียนปลายปี เพราะสาเหตุจำเป็นหรือเหตุสุดวิสัย โรงเรียนอาจจัดให้นักเรียนเข้ารับการประเมินผลการเรียนปลายปีในภายหลังก็ได้ ถ้าพิจารณาเห็นว่า นักเรียนมีคุณสมบัติตามข้อ 2.1 และ 2.2 ครบถ้วน

ข้อ 18 ถ้าโรงเรียนพิจารณาเห็นว่า ในระหว่างปี นักเรียนคนใดมีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และมีวุฒิภาวะเหมาะสมที่จะเลื่อนไปเรียนชั้นสูงขึ้น ให้โรงเรียนวัดและประเมินผลด้วยวิธีต่าง ๆ ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น ถ้านักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดก็สั่งให้เลื่อนไปเรียนชั้นสูงขึ้นได้ ภายในวันที่ 1 กันยายน ของปีการศึกษานั้น

หมวด 4

การย้ายที่เรียน

ข้อ 19 นักเรียนคนใดจำเป็นต้องย้ายที่เรียนให้นำหลักฐานการเรียนของนักเรียน จากโรงเรียนเดิม ไปให้โรงเรียนใหม่

หมวด 5

หน้าที่ของโรงเรียน

ข้อ 20 ให้โรงเรียนจัดให้มีเอกสารการประเมินผลการเรียน ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

20.1 สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน (ป.01)

20.2 แบบกรอกคะแนนการประเมินผลปลายปี (ป.02)

20.3 สมุดประจำชั้น (ป.02-2)

20.4 บัญชีเรียกชื่อ (ป.03)

20.5 หลักฐานแสดงผลการเรียน เพื่อย้ายสถานศึกษา หรือได้รับการยกเว้น หรือ พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ แต่ยังไม่จบหลักสูตรประถมศึกษา (ป.04)

20.6 หลักฐานแสดงผลการเรียนเมื่อจบหลักสูตรประถมศึกษา (ป.05)

20.7 ระเบียบสะสม (ป.06)

ให้กรมวิชาการกำหนดแบบและแนวปฏิบัติของเอกสารตามข้อ 20.1, 20.2, 20.3, 20.4, 20.5, และ 20.6 เพื่อให้โรงเรียนได้ใช้เป็นแบบเดียวกัน ส่วนเอกสารตามข้อ 20.7 หน่วยงานเจ้าสังกัด จะกำหนดแบบขึ้นใช้เองก็ได้ เพื่อให้สะดวกและสอดคล้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาในสังกัด

ข้อ 21 การออกประกาศนียบัตร ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการออก ประกาศนียบัตร

ข้อ 22 แบบกรอกคะแนนการประเมินผลประจำปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 ให้ทำชั้นละ 1 ชุด เก็บไว้เป็นหลักฐานที่โรงเรียน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ทำ 2 ชุด เก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานที่ โรงเรียน 1 ชุด อีก 1 ชุด ให้เก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบที่หน่วยงานต่อไป

22.1 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ให้เก็บไว้ที่หน่วยงาน ดันสังกัดของ โรงเรียน

22.2 โรงเรียนประถมศึกษานอกเขตกรุงเทพมหานคร ให้เก็บไว้ที่สำนักงานศึกษาธิการ อำเภอก หรือสำนักงานศึกษาธิการกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี

ข้อ 23 ในการประเมินผลการเรียน ให้ใช้คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ประกอบระเบียบการประเมินผลการเรียนด้วย

หมวด 6

บทเฉพาะกาล

ข้อ 24 ให้ใช้ระเบียบนี้กับนักเรียนในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรตามโครงการ ของกรมวิชาการทุกชั้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 เป็นต้นไป

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าทำการศึกษาเฉพาะหมวด 1 หลักการในการ ประเมินผลการเรียน หมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียน และหมวด 3 การตัดสินผลการเรียน

3.4 การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 6) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) ว่า หมายถึง กระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่นักเรียนทำ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบของเด็กเหล่านั้น การประเมินผลตามสภาพจริงจะไม่เน้นการประเมินเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริง ในการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้ค้นพบและสรุปความรู้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง รวมทั้งเน้นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคม

นอกจากนี้การประเมินผลตามสภาพจริง จะมีความต่อเนื่องในการให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนให้ใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมแต่ละบุคคลได้

ส.วาสนา ประवालพฤษ์ (2538 : 31 - 33) กล่าวถึงการประเมินผลตามสภาพจริงว่า การประเมินผลผู้เรียนจำเป็นต้องประเมินในสภาพความเป็นจริง ที่ประกอบด้วย

1. การสังเกตและตรวจผลงาน ครูผู้สังเกตนักเรียนควรจะให้คำแนะนำในการปรับปรุงพฤติกรรมและผลงานด้วย การสังเกตและตรวจผลงานของครู ไม่ควรเป็นเพียงการกาสีแดงในสิ่งที่ผิดหรือไม่ควรประพฤติเท่านั้น หากควรให้คำชี้แจง แนะนำ คำยกย่อง ชมเชย เพื่อเป็นการปรับปรุงพฤติกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น หรือ แก้ไขให้ถูกต้อง การบันทึกผลการสังเกตอาจจะใช้บันทึกสะสมย่อย บันทึกพฤติกรรม หรือบันทึกอื่น ๆ อย่างไรก็ตามการสังเกต จำเป็นต้องมีการบันทึกด้วย การสังเกตเป็นส่วนสำคัญของการประเมินผลในปัจจุบันที่เน้นการประเมินผลในสภาพความเป็นจริง

2. การประชุมร่วมกัน การประชุมอาจจะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ อาจจะมีการวางแผนอย่างดีหรือไม่ดีวางแผน ครูจะใช้การประชุมนี้ทบทวนและวิเคราะห์นักเรียน และใช้การประชุมวางแผนการเรียนรู้ในขั้นต่อไป การบันทึกผลการประชุมจะง่ายกว่าการบันทึกผลการสังเกต ครูอาจให้ผู้เรียนบันทึกผลการประชุมได้ การประชุมร่วมกันจะเป็นอีกส่วนหนึ่งของการประเมินผล

3. การประเมินจากการเขียน การเขียนเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งของการประเมินในสภาพความเป็นจริง ซึ่งการฝึกให้เขียนในลักษณะนี้มีใช่เป็นการเขียนในความหมายทั่วไป กระบวนการเขียนต้องเริ่มต้นด้วยความต้องการที่จะเขียน ไม่ว่าจะเป็นการเขียนในชีวิตประจำวัน หรือการเขียนแบบสร้างสรรค์ การเขียนจะเขียนเมื่อไร หยุดตอนไหนและกลับมาปรับปรุงแก้ไขใหม่เมื่อไรก็ได้ ไม่มีกำหนดเวลาตายตัว แต่ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน เป็นธรรมชาติซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด เจตคติของผู้เรียน

4. การประเมินตนเอง ผู้เรียนอาจนำการบันทึกของครู การเขียนและผลงานของตนเอง มารายงานความก้าวหน้าของตนและประเมินตนเองได้

5. การทดสอบข้อเขียน การทดสอบยังมีความจำเป็นอยู่ โดยเฉพาะการทดสอบที่ให้ผู้เรียนเขียนคำตอบเอง เพื่อสะท้อนให้เห็นแนวความคิดของผู้เรียน ส่วนการให้คะแนนควรกำหนดแนวคำตอบที่เป็นเกณฑ์ที่เรียกว่า Rubric ไว้ในลักษณะของการสอบแบบปฏิบัติงานจริง ซึ่งจะจำลองสภาพปัญหาให้ผู้เรียนวางแผนดำเนินการ พิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานจนบรรลุผลสำเร็จ โดยเน้นพฤติกรรม กระบวนการคิด และแก้ปัญหา ส่วนเกณฑ์การให้คะแนนจะกำหนดเป็นระดับต่าง ๆ พร้อมคำอธิบายและตัวอย่างคำตอบ

6. การทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน ถึงแม้จะมีผู้กล่าวว่า การสอบด้วยข้อสอบมาตรฐาน วัดได้ไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง และเป็นการช่วยเหลือผู้เรียน แต่ผลการสอบยังมีประโยชน์ในแง่ของการวัดความสามารถพื้นฐานหรือสิ่งที่จำเป็นบางอย่างที่ครูอาจจะนำมาสอบและเก็บคะแนนไว้เป็นข้อมูลประกอบ

ข้อสังเกตจากการประเมินผู้เรียนทั้ง 6 ประการนี้ จะมีรายละเอียดและข้อมูลปลีกย่อยมากมาย จำเป็นต้องมีระบบจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบ โดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2540 : 2) กล่าวถึงการประเมินผลตามสภาพจริงไว้ดังนี้ การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานดีเด่น เป็นรูปแบบหนึ่งของการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งเป็นการประเมินผลงานที่แท้จริงที่นักเรียนแสดงหรือกระทำและหรือสร้างความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง นักเรียนจำเป็นต้องแสดงทักษะหรือกระบวนการหรือสร้างผลงานที่แสดงถึงสิ่งที่รู้และสามารถทำได้ มากกว่าการตอบข้อสอบแบบเลือกตอบ ซึ่งอาจจะวัดได้เพียงความสามารถในการจำหรือการทำข้อสอบเท่านั้น

การประเมินตามสภาพจริงมีลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. มีงานและเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน
2. นักเรียนได้แสดงความรู้ลึก (Reflect) ของตนเองต่อผลงาน
3. นักเรียนสามารถถ้อยแถลงการเรียนรู้ไปสู่สภาพชีวิตจริง
4. เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
5. นักเรียนได้บูรณาการความรู้ที่มีอยู่ในการสร้างผลงานต่าง ๆ
6. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและนักเรียนกับครูมีลักษณะปฏิสัมพันธ์เชิงบวกไม่สร้างความขัดแย้งหรือแข่งขัน
7. นักเรียนต้องใช้ความสามารถในการคิดระดับสูง เช่น การคิดวิเคราะห์ หรือสังเคราะห์ ข้อความต่าง ๆ
8. เน้นคุณภาพของผลงานที่นักเรียนสร้างขึ้น
9. เน้นงานที่มีความหมายต่อนักเรียน

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การประเมินผลตามสภาพจริง คือ การประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน ในการทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจาก

การปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอน ที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนได้ค้นพบ ได้ผลิตความรู้และได้ปฏิบัติจริง

ส.วาสนา ประวาลพฤษ (2540.ก.) ได้กล่าวว่า สภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสื่อความรู้ข้อมูลข่าวสารสามารถทำได้อย่างรวดเร็วและไร้ขีดจำกัด สภาพการสอนปัจจุบันที่เน้นความรู้ความจำคงไม่เพียงพอที่จะเตรียมคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปรกติสุข การเรียนการสอนจำเป็นต้องสร้างบุคคลให้มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง รู้จักสร้างและหาความรู้ด้วยตนเองได้ พร้อมทั้งจะเผชิญปัญหาที่ซับซ้อนในสังคมและดำรงไว้ซึ่งสังคมไทยยุคใหม่ที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งการปรับตัว สังคมสงบสุขและสังคมแบบไทย โดยบุคคลควรมีลักษณะดังนี้

- เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- เป็นคนดีของสังคม มีคุณธรรม มีจิตใจที่ดีงาม
- เป็นบุคคลที่มีความสุข พอใจในชีวิตของตนและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

เพื่อให้บุคคลมีลักษณะดังกล่าวข้างต้น การเรียนการสอนจะต้องเน้นให้

- เข้าใจภูมิปัญญาของชาติ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก
- รู้ว่าตนเองมีความสามารถในด้านใด รู้จักเอกลักษณ์ของตนเอง
- รู้จักคิด รู้จักทำ สร้างสรรค์ และนำความรู้ความคิด ทักษะไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาระบบ

ชีวิตของตนเองอย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพ

- มีจริยธรรมเชิงปฏิบัติ เป็นพลเมืองดีมีความสุข
- สร้างประโยชน์ให้ตนเองและสังคม

สิ่งเหล่านี้จะเป็นจริงได้ถ้า

● การเรียนการสอนมุ่งเน้นการพัฒนา พฤติกรรมและความก้าวหน้าของผู้เรียนทุกด้าน เป็นรายบุคคล โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

● งานและกิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติจริงโดย สถานการณ์การเรียนรู้อยู่บนพื้นฐานที่เป็นจริงในชีวิตหรือคล้ายชีวิตจริง

● กิจกรรมการเรียนการสอนยืดหยุ่น มีการผสมผสานความรู้หลาย ๆ ด้าน โดยเน้นกระบวนการการดำเนินงานและผลผลิต

● มีการหลอมการเรียนการสอนการประเมินเข้าด้วยกัน การวัดและประเมินผลทำในขณะ ที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมระหว่างการเรียนการสอน

● การวัดและประเมินผลที่สะท้อนการใช้ความคิด พิจารณา การใช้เหตุผลและกระบวนการ ในการแก้ปัญหา โดยมีผู้ประเมินจากหลายฝ่าย ได้แก่ ครู เพื่อนในชั้นเรียน ผู้ปกครอง และตัวนักเรียนที่ประเมินตนเอง แล้วนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเอง

บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง

- ผู้บริหาร** : จะต้องเป็นผู้จัดประกายความคิดด้วยการ
- กำหนดเป้าหมาย ผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน
 - สร้างความเข้าใจในระบบการเรียนการสอนและการประเมินกับนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
- ผู้ปกครอง** : ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม กำกับ ดูแล ในระบบการเรียนการสอนและการประเมิน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- ครู** : ดำเนินการโดย
- เปลี่ยนบทบาทในส่วนของการบอกความรู้ เป็นการกระตุ้น ยั่วยุ ทำท่าย ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง และกระทำในสิ่งที่ตั้งถาม
 - ใช้ยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เอื้อการเรียนรู้ของนักเรียน ตอบสนองความต้องการของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
 - มุ่งให้นักเรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ไปปฏิบัติงานในสภาพการณ์ชีวิตจริง หรือ จำลองที่คล้ายจริง
 - ครู นักเรียน ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล
 - ประเมินนักเรียนในขณะที่ทำกิจกรรมระหว่างการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน และเน้นการประเมินที่ดูพัฒนาการและความก้าวหน้า ด้วยวิธีการที่หลากหลาย
 - จัดระบบการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลให้เอื้ออำนวยต่อการนำข้อมูลมาใช้
- ประโยชน์**
- นักเรียน** : เปลี่ยนบทบาทจากผู้รับฟังความรู้มาเป็น
- ผู้แสดงออก ผู้สร้างความรู้ และสร้างงานด้วยตนเอง
 - ผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมิน
 - ผู้ตอบสนองการเรียนรู้เต็มความสามารถของตนเอง
 - ผู้ประเมินตนเองเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มิใช่รอผลการประเมินจากครูเพียงอย่างเดียว
- ผู้ปกครอง** : จะต้อง
- รับทราบจุดประสงค์การเรียนการสอนและการประเมิน
 - มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน
 - ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนในปกครองได้ศึกษาตามความต้องการและความสนใจ
 - สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ฝึกทักษะ และปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การประเมิน

ประเมินอะไร

- การแสดงออกถึงผลของความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะและเจตคติ
- กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการทำงาน
- ผลผลิต ผลงาน
- ฯลฯ

ประเมินเมื่อใด

ประเมินอย่างต่อเนื่อง ตามสภาพจริง เป็นธรรมชาติตลอดเวลา

ประเมินจากอะไร

- ผลงาน แบบฝึกหัด โครงการ โครงงาน ฯลฯ
- การทดสอบในลักษณะต่าง ๆ
- แบบบันทึกย่อย แบบบันทึกแสดงความรู้สึก ความคิด ฯลฯ
- แบบบันทึกการสังเกต
- แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- แบบบันทึกของผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และกลุ่มเพื่อน
- แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)
- หลักฐาน ร่องรอยจากการเรียนอื่น ๆ

ใครเป็นผู้ประเมิน

- นักเรียนประเมินตนเอง
- เพื่อน/กลุ่มเพื่อน
- ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน
- ครู

3.5 การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 11) ได้ให้ความหมายของแฟ้มสะสมงานว่า แฟ้มสะสมงาน หมายถึง สิ่งที่ใช้สะสมงานของนักเรียนอย่างมีจุดประสงค์ อาจเป็นแฟ้ม กล่อง แผ่นดิสก์ อัลบั้ม ฯลฯ ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้น ๆ หรือหลาย ๆ เรื่อง การสะสมนั้นนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การเลือก เกณฑ์การตัดสินความสามารถ/ คุณสมบัติ หลักฐานการสะท้อนตนเอง

การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง ซึ่งได้รับความนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง เพราะใช้การประเมินให้ผู้ถูกติดตามอยู่กับการสอนและมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนอย่างชัดเจน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 68) กล่าวว่าแฟ้มผลงานของนักเรียน คือ การสะสมงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อแสดงถึงผลงานความก้าวหน้า และสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน ในส่วนหรือหลายส่วนของการเรียนรู้ในวิชา การรวบรวมงานจะต้องครอบคลุมถึงการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การเลือก และเกณฑ์การตัดสินใจให้ระดับคะแนน รวมทั้งเป็นหลักฐานที่สะท้อนถึงการประเมินตนเองของนักเรียนด้วย

การประเมินจากแฟ้มผลงาน ก็คือการประเมินความสำเร็จของนักเรียนจากผลงานที่เป็นชิ้นงานที่ดีที่สุด หรืองานที่แสดงถึงความก้าวหน้าที่นักเรียนเก็บสะสมในแฟ้ม/สมุด/กล่อง หรือกระเป๋า แล้วแต่ลักษณะงาน ซึ่งอาจจะมีหนึ่งชิ้นหรือมากกว่า ที่เพียงพอที่จะแสดงถึงความพยายาม ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในเรื่องที่มอบหมาย จุดประสงค์หรือเรื่องนั้น ๆ หรือวิชานั้น ๆ

ส.วาสนา ประवालพฤษ (2540.ข. : 21) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการเรียน โดยใช้แฟ้มสะสมงานว่า การประเมินผลการเรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) หมายถึง การประเมินผลการเรียนที่มีลักษณะ 4 ประการ ที่ผสมกลมกลืนกัน คือ

1. การมีข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อย่างเพียงพอ สำหรับครูในการตัดสินใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าและผลสำเร็จในการเรียนของนักเรียน
2. การเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์ในการใช้ข้อมูล การมีส่วนร่วมในการเรียนของบุคคล 3 ฝ่าย คือ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง
3. การสะท้อนตนเองจากการประเมินตนเองของนักเรียน
4. การดำเนินการเชื่อมโยงการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนเข้าหากันโดยเน้นสภาพชีวิตจริง

จิราภรณ์ ศิริทวี (2540 : 21) ให้ความหมายของการประเมินผลการเรียน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน ว่า การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) เป็นการประเมินความสำเร็จของนักเรียนจากผลงานที่นักเรียนสร้างขึ้นและเก็บสะสมไว้ในแฟ้ม กล่อง สมุด หรือกระเป๋า แล้วแต่ลักษณะของงาน กระบวนการสำคัญของการทำแฟ้มสะสมงาน อยู่ที่ครูกับนักเรียนร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ เป้าหมายของงาน และเกณฑ์คุณภาพงาน แล้วนักเรียนดำเนินการสร้างงานและคัดเลือกงานเพื่อเก็บสะสมไว้ โดยนักเรียนจะเป็นผู้ประเมินผลงานและแสดงความคิดเห็นต่องานที่ตนทำ (Self - evaluation and Self - reflection) เพื่อนักเรียน ครู ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้สนใจทั่วไปจะให้ข้อเสนอแนะวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของนักเรียน

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2538 : 12) กล่าวถึงแฟ้มสะสมงานว่า พอร์ตโฟลิโอของนักเรียนเป็นที่เก็บสะสมงานของนักเรียนไว้ในแฟ้มเก็บเอกสารโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้แสดงถึงความสามารถ ความก้าวหน้า หรือความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทราบ พอร์ตโฟลิโอของนักเรียนจะมุ่งเน้นที่การประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) จึงต้องประกอบไปด้วยผลงานที่หลากหลาย และมากเพียงพอเพื่อใช้ในการประเมินเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น การเก็บรวบรวมผลงานบรรจุไว้ในพอร์ตโฟลิโอต้องครอบคลุมลักษณะต่อไปนี้

1. นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการคัดเลือกรายการต่าง ๆ ไว้ในพอร์ตโฟลิโอ
2. มีเกณฑ์สำหรับการคัดเลือก มีเกณฑ์สำหรับตัดสินผลงาน และหลักฐานแสดงผลการประเมินตนเอง

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2540 : 1) กล่าวถึงการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานว่า การประเมินโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่นหมายถึง การประเมินตัวอย่างของผลงานของนักเรียนโดยใช้ผลงานนี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความพยายาม ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในการเก็บรวบรวมผลงานจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกเนื้อหา กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหา กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผลงาน

การประเมินโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่น มี 2 ความหมาย คือ

1. เป็นที่เก็บหลักฐานที่แสดงถึงทักษะของนักเรียน
2. เป็นที่แสดงพัฒนาการของนักเรียน

จากเอกสารที่กล่าวมาโดยสรุปได้ว่า การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน คือการประเมินความสำเร็จของนักเรียน จากผลงานที่เป็นชิ้นที่ดีที่สุดที่แสดงถึงความก้าวหน้าที่นักเรียนเก็บสะสมในแฟ้ม สมุด ก่อ่ง หรือ กระเป๋า แล้วแต่ลักษณะของงาน

ความหมายของแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) จะต้องประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

1. การสะสม หมายถึง การรวบรวมผลงานหรือหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนภาคเรียนที่เรียนวิชานั้น
2. การจัดระบบข้อมูล หมายถึง กระบวนการจัดหลักฐานต่าง ๆ ในแฟ้ม ประกอบด้วยกระบวนการย่อย ๆ คือ
 - การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาของแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)
 - การมีแนวทางหรือเกณฑ์ในการเลือกผลงาน
 - การมีเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่า
3. การมีสิ่งสะท้อนถึงตัวนักเรียนผู้เป็นเจ้าของ หมายถึง ข้อมูลประกอบหลักฐานและอื่น ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการประเมินเพื่อสะท้อนความคิดและการปรับปรุงพัฒนาผลงานนั้น ๆ

ประเภทของแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

1. แฟ้มสะสมงานเชิงวิชาการ (Academic Portfolio) เช่น แฟ้มบุคคลรายวิชา แฟ้มรวมรายบุคคล (งานดีเด่นของแต่ละบุคคล) แฟ้มผลงานกลุ่ม แฟ้มสะสมหลายชั้นเรียน แฟ้มสหวิทยา แฟ้มผลงานชั้นเรียน แฟ้มผลงานโรงเรียน แฟ้มผลงานของหมวดวิชา เป็นต้น

2. แฟ้มสะสมงานเชิงวิชาชีพ (Professional Portfolio) เช่น แฟ้มเพื่อการเรียนต่อ แฟ้มผลงานฝึกประสบการณ์(เพื่อการสมัคงาน) แฟ้มผลงานครู แฟ้มผลงานผู้บริหาร แฟ้มผลงานพนักงาน

คุณลักษณะที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน(Portfolio)

1. การแสดงจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน โดยครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ของแฟ้มสะสมงานนั้นคือ ผู้เรียนจะต้องทราบว่า เขาถูกคาดหวังไว้อย่างไร ก่อนที่จะเริ่มต้นพัฒนาแฟ้มสะสมงาน

2. การบูรณาการระหว่างความรู้ที่ได้จากห้องเรียนกับประสบการณ์ในชีวิตจริงนอกห้องเรียน โดยมุ่งประเมินว่านักเรียนทำอะไรได้บ้างมากกว่าการวัดว่านักเรียนทำอะไรได้บ้าง พิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการผลิตหรือการสร้างผลงานมากกว่าการตอบแบบทดสอบ

3. การมีแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย หลักฐานในแฟ้มสะสมงานจะต้องได้มาจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่งต่าง ๆ กัน เพื่อให้การประเมินตัดสินผู้เรียนโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีความแม่นยำสูง (Reliability)

4. จะต้องมีความเชื่อมโยงกันโดยตรง โดยเน้นกิจกรรมที่มีความหมายสำหรับนักเรียนและความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และปฏิบัติได้ (Validity & Relevance)

5. เป็นรูปแบบการประเมินที่มีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) เพื่อตรวจสอบความงอกงามและการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน

6. การสะท้อนบุคลิกภาพแห่งตน โดยการที่นักเรียนได้มีโอกาสแสดง สร้างสรรค์ ผลิตผลงานด้วยตนเอง และประเมินตนเอง จนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ภูมิใจ ซึ่งแต่เดิมครูเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนการสอนเกือบทั้งหมด ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้แสดงออกเลย

7. นำไปใช้ได้หลากหลายจุดประสงค์ เช่น

- ใช้กับการสอนที่เน้นบทบาทผู้เรียนเกี่ยวกับการริเริ่ม หรือสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง และเน้นบทบาทของครูในการยกระดับ หรือส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

- ใช้ได้ทุกรายวิชาและทุกระดับชั้นตั้งแต่ก่อนประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา

- ใช้สนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นทีม การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและจากการให้โอกาสนักเรียนได้แลกเปลี่ยนและวิพากษ์วิจารณ์ให้ข้อสังเกต ประเมินผลงานซึ่งกันและกัน

- ครูใช้ประเมินความสำเร็จของการสอนของตนเอง

โครงสร้างของแฟ้มสะสมงาน

การกำหนดโครงสร้างของแฟ้มสะสมงานจะต้องพิจารณากำหนดที่ชัดเจนโดยครูและผู้เรียน ด้วยวิธีระดมพลังสมอง เพื่อหาคำตอบที่แตกต่างอย่างน้อย 5 คำตอบ จากคำถามต่อไปนี้

คำถามสำหรับครู : ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างอย่างแท้จริงในการเรียนวิชานี้

คำถามสำหรับนักเรียน : ต้องการเรียนรู้อะไรบ้างจากวิชานี้

- คำตอบของครู จะต้องมีส่วนพื้นฐานจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวนักเรียน

- คำตอบของนักเรียน มีพื้นฐานจากประสบการณ์การเรียนรู้ในอดีตสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน

- คำตอบแต่ละคำตอบจะต้องนำมาพิจารณาร่วมกันว่าสอดคล้องกับหลักสูตรหรือไม่ มีประโยชน์ต่อนักเรียน ความเป็นไปได้ มีทรัพยากรเพียงพอที่จะสนับสนุน

เนื้อหาของแฟ้มสะสมงาน

เนื้อหาของแฟ้มสะสมงานจะเป็นข้อแนะนำว่า นักเรียนควรจะเก็บสิ่งใดไว้เป็นหลักฐาน ในแฟ้มสะสมงาน โดยครูและนักเรียนช่วยกันกำหนด เช่น ในการเรียนวิชาภาษาหากแผนการสอน เน้นกิจกรรมอ่านและเขียน แฟ้มสะสมงานก็ควรจะบรรจุด้วยผลงานการอ่านและเขียน และผล การเรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงการบรรลุเป้าหมาย

ในการกำหนดเนื้อหาจะต้องพิจารณา

1. จุดเน้นของแฟ้มสะสมงาน ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของแฟ้มสะสมงาน
2. ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ วิพากษ์วิจารณ์ ประเมินแฟ้มสะสมงาน เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาอื่น เพื่อนร่วมชั้น ผู้ปกครอง
3. หลักฐาน ได้แก่ ชิ้นงานต่าง ๆ ที่นักเรียนเลือกเก็บ ซึ่งจำแนกหลักฐานออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

3.1 ผลงานที่เกิดจากการผลิตใหม่ หมายถึง งานในภาวะการเรียนรู้ปกติ ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ หรือสร้างขึ้นมาได้ เช่น การฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชัดเจน

3.2 ผลงานที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนการสอนโดยอัตโนมัติ เช่น การสังเกตบรรยากาศในชั้นเรียน การบันทึกวีดิทัศน์ การปฏิบัติงานของนักเรียน

3.3 พยานหลักฐาน หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นโดยบุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าของแฟ้มสะสมงานเป็นเอกสาร หลักฐานที่กล่าวถึงเจ้าของแฟ้มอย่างน่าเชื่อถือได้ เช่น ผลการสอบ บันทึกการสังเกตการร่วมกิจกรรม

3.4 ผลผลิตตามเป้าหมาย เป็นผลงานที่จัดสร้างขึ้นตามจุดมุ่งหมายของแฟ้มสะสมงาน ซึ่งมีคุณลักษณะ ดังนี้

3.4.1 เป็นผลงานตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งผลงานนี้อาจกำหนดโดยครูประจำวิชา หรือนักเรียนเป็นผู้เลือกเอง โดยอิสระก็ได้

3.4.2 มีการสะท้อนด้วยการเขียนสรุป เพื่อประกอบการประเมินของผู้ประเมิน ในประเด็นที่แสดงถึงความมั่งคั่ง พัฒนาการ สภาพแวดล้อมและการบูรณาการ

3.4.3 การให้คำรับรองคุณภาพว่าผลงานนี้คืออะไร ทำไมจึงเลือกและเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เรียน

ในการเลือกหลักฐานที่จะนำไปเก็บในแฟ้มสะสมงานนั้น มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา 3 ประเด็น คือ ใครเป็นผู้กำหนดว่าจะเก็บหลักฐานอะไร จำนวนหลักฐานที่เหมาะสมมีเท่าไร และจะจัดหมวดหมู่หลักฐานเหล่านี้ได้อย่างไร

ประเด็นแรก ผู้กำหนดหลักฐานนั้นควรกำหนดโดยครูเป็นหลัก และผลงานที่นักเรียนศึกษาอย่างอิสระมาประกอบกันให้ได้แฟ้มสะสมงานที่มีคุณภาพ

ประเด็นที่สอง จำนวนหลักฐานที่เหมาะสม จะต้องไม่มากจนเกินไป จะกลายเป็นแหล่งสะสมธรรมดาไม่ใช่แฟ้มสะสมงาน แต่ถ้าน้อยเกินไปจะทำให้การประเมินผลการเรียนไม่มีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักฐานการพิจารณา ดังนี้

1) นักเรียนเลือกหลักฐานที่คิดว่าดีที่สุดและตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของแฟ้มสะสมงานมากที่สุด เก็บไว้ในแฟ้มสะสมงาน เป็นหลักฐานที่มีคุณค่าอันดับที่ 1

2) จากนั้นคัดเลือกหลักฐานอันดับที่ 2 โดยพิจารณาว่าหากรวมผลงานชิ้นนี้ไว้ในแฟ้มสะสมงาน แล้วจะทำให้เกิดคุณค่าอะไรขึ้นบ้าง หากพบว่ามีคุณค่าเพิ่มขึ้นในแง่มุมใหม่ก็เก็บสะสมเข้าไปในแฟ้มสะสมงาน ถ้าไม่มีก็ไม่ควรเก็บ

3) ทำดังข้อที่ 2 ไปเรื่อย ๆ อาจพบว่ามีหลักฐานจำนวนมากเพียงพอตามจุดมุ่งหมายของแฟ้มสะสมงานแล้ว

ประเด็นที่สาม การจัดหมวดหมู่หลักฐาน จะเน้นวิธีการนำเสนอ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรู้และทักษะของเจ้าของแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งอาจจัดแยกตามลำดับก่อนหลัง แยกตามสาระของเรื่อง หรือแยกตามประเภทของหลักฐาน

จากองค์ประกอบ 3 ลักษณะของเนื้อหาของแฟ้มสะสมงาน (จุดเน้น ผู้เกี่ยวข้อง และหลักฐาน) จะช่วยชี้แนะให้นักเรียนรู้จักเลือก เก็บสะสมและจัดหมวดหมู่ของหลักฐานที่วิเคราะห์แล้วว่า มีคุณค่า

การกำหนดกรอบเวลา

ครูประจำวิชาจะต้องกำหนดแผนปฏิบัติงานอย่างชัดเจนว่า จะประเมินเมื่อไร จะประเมินโดยวิธีใด จะจัดประชุมสัมมนาเพื่อให้นักเรียนนำเสนอแฟ้มสะสมงานเมื่อไร การสะท้อนและประเมิน

ตนเองเพื่อปรับปรุง ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง และการรายงานการเรียนรู้ของตนเอง

การประเมินแฟ้มสะสมงาน

จุดมุ่งหมายหลักที่สำคัญในการใช้แฟ้มสะสมงาน เขาจะต้องเขียนหรืออธิบายประกอบให้ผู้เรียนภายนอกหรืออาจจะเป็นครูผู้สอนหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียน อธิบายถึงสาเหตุที่เขาเลือกคำอธิบายนี้จะสะท้อนให้ผู้ประเมินมองเห็นความรู้สึกของเขาเกี่ยวกับงาน เช่น เขาอาจเขียนกำกับไว้ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ว่า “ฉันมีข้อผิดพลาดและมีอุปสรรคมากในการทำโจทย์ข้อนี้ แต่ฉันก็เป็นเพียงคนเดียวในห้องนี้ที่ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาในที่สุด” ชั้นนี้จะทำให้ครูล่วงรู้ถึงเจตคติและความรู้สึกเล็ก ๆ ที่เขามีต่อวิชาคณิตศาสตร์

การประเมินภายหลัง

เป็นการประเมินเพื่อตอบคำถามว่า เมื่อสิ้นสุดเรียนแล้วจะจัดการกับแฟ้มสะสมงานอย่างไร ครูและนักเรียนจะต้องร่วมมือกันปรึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1. ในกรณีที่มีการประเมินผลการเรียน โดยใช้แฟ้มสะสมงานอย่างเป็นระบบมาหลายครั้งแล้ว ควรจะสะสมสิ่งต่าง ๆ ในแฟ้มสะสมงานไว้ในหมวดเดียวกันหรือไม่ แฟ้มสะสมงานจะเก็บไว้อย่างไร คือให้นักเรียนเป็นผู้เก็บหรือส่งต่อไปยังครูคนใหม่

1.1 ผู้ปกครองควรมีส่วนได้รับทราบ และเห็นแฟ้มสะสมงานสุดท้ายที่สมบูรณ์ด้วยหรือไม่

1.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับแฟ้มสะสมงานครั้งสุดท้าย ต่อนักเรียนและครูคนต่อไป จะดำเนินการอย่างไร

การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินแฟ้มสะสมงาน

การประเมินแฟ้มสะสมงาน เป็นการประเมินผลการเรียนที่มีความเที่ยงตรงสูงอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับการประเมินทั้งหลายที่เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบัน เพราะได้วัดตัวแปรต่าง ๆ ที่ซับซ้อนอย่างละเอียดรอบด้าน ทำให้เห็นความสามารถของผู้เรียนได้อย่างแม่นยำ แต่อาจจะมีปัญหาในการลงความเห็นของการให้ระดับคะแนนระหว่างผู้ให้คะแนน ทำให้ความเชื่อมั่นต่ำ จึงจำเป็นต้องสร้างเกณฑ์ให้ผู้ประเมินทำความเข้าใจ อย่างชัดเจนก่อนที่จะตัดสินใจ ให้ระดับคะแนนแก่แฟ้มสะสมงาน

การให้ระดับคะแนนอาจพิจารณาโดย

1. ประเมินงานในแฟ้มสะสมงานแต่ละชิ้นโดยรวม แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย
2. แยกวิเคราะห์งานตามชนิดของหลักฐานโดยให้คะแนนตามสมรรถภาพต่าง ๆ ซึ่งงานบางชนิดอาจแยกพิจารณาที่ละด้าน แล้วนำคะแนนมารวมกัน หาค่าเฉลี่ย
3. มองภาพรวมทั้งหมด ให้ระดับคะแนนแฟ้มสะสมงานทั้งหมดเป็นระดับต่าง ๆ

สรุปข้อคิดเตือนใจครูในการใช้แฟ้มสะสมงาน

1. นักเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเรียนของตนเอง ให้ได้ตามจุดมุ่งหมายของแฟ้มสะสมงาน ตามธรรมชาติของวิชาว่ามุ่งเน้นเนื้อหา หรือมุ่งเน้นประสบการณ์จากการปฏิบัติ
2. ครูต้องให้โอกาสนักเรียน ให้เวลา ให้กำลังใจ ให้ข้อเสนอแนะ จนทุกคนสามารถประสบผลสำเร็จตามศักยภาพของตน
3. มุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือทางการเรียน นักเรียนเอื้อเพื่อช่วยเหลือให้ข้อเสนอแนะการเรียนต่อกัน
4. ทำงานด้วยกันเป็นกลุ่ม เป็นคู่ ตามจุดมุ่งหมายของงานกลุ่มจนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามศักยภาพแห่งตนได้ทุกคน ทำให้ทุกคนเป็นเพื่อนกัน แม้จะมาจากพื้นฐานทางสังคมที่ต่างกันก็ตาม
5. มุ่งฝึกให้นักเรียนทุกคนประเมินตนเอง รู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ว่าตนมีจุดบกพร่องจุดไหนที่ต้องปรับปรุง มีสิ่งใดที่เป็นบ่มต้นของตนเองเพื่อนำศักยภาพนี้ไปช่วยผู้อื่น
6. มุ่งประเมินเพื่อให้รู้ว่า นักเรียนมีความคิดอย่างไร ทำอะไรได้บ้าง มีนิสัยใจคอเป็นอย่างไร สร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ได้หรือไม่ มากกว่าที่จะประเมิน เพื่อให้รู้ว่านักเรียนมีการจดจำความรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่ครูสอนได้มากน้อยแค่ไหน
7. สำคัญที่สุดจะต้องมีวิญญานความเป็นครู มีความรักในตัวนักเรียน อดทนและมีความเป็นประชาธิปไตย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องการวัดและประเมินผลการเรียน พอสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของการศึกษา เพราะผลจากวัดจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของครูและนักการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การแนะแนว การประเมินหลักสูตร แบบเรียน การใช้สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดระบบบริหารทั่วไปของโรงเรียน และนอกจากนี้ยังช่วยในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียนให้เรียนได้ถูกวิธียิ่งขึ้น เพราะผลการสอบที่ไม่ดีของนักเรียนคนหนึ่งไม่เพียงแต่แสดงความอ่อนของนักเรียนคนนั้นเท่านั้น แต่ถ้าได้พิจารณาผลการสอบรวมทั้งชั้น ก็แสดงถึงผลการสอนที่ไม่ดีของครูด้วย และยังถ้าพิจารณาผลการสอบรวมทั้งโรงเรียน ก็ยิ่งแสดงถึงความบกพร่องในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนด้วย และยังไปกว่านั้นถ้าพิจารณาผลการสอบรวมทั้งประเทศ ก็ยิ่งแสดงถึงความบกพร่องในการจัดระบบบริหารของนักศึกษาระดับประเทศอีกด้วย ดังนั้น การวัดและประเมินผลการศึกษา จึงนับได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา

และเนื่องด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษาในปัจจุบันนี้มีมากและซับซ้อน ประกอบกับทั้งปริมาณของนักเรียนได้เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงทำให้การวัดและประเมินผลการศึกษามีความยากลำบากยิ่งขึ้นด้วย ดังนั้น ครู-อาจารย์นอกจากจะทำการสอนในวิชาต่าง ๆ แล้ว ยังจำเป็นต้องมี

ความรู้ความเข้าใจเทคนิคในการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนที่ตนเองสอนอีกด้วย เพื่อนำผลการวัดและประเมินผลเหล่านี้ไปใช้ในการตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร

1.1 งานวิจัยในประเทศ

ประสิทธิ์ ธรรมประสิทธิ์ (2520 : 53 - 55) วิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมครูประจำการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 พบว่า ตามทัศนะของกลุ่มผู้บริหารและครูประจำการพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูประจำการมีความเห็นตรงกันว่า การสนับสนุนให้ครูมีโอกาสเลื่อนวิทยฐานะขึ้นได้มีการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนการส่งเสริมรองลงไปคือการส่งเสริมครูให้ได้ศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมโดยการแนะนำให้ครูอ่านหนังสือ ตำรา เอกสารและวารสารต่างๆ ครูมีโอกาสได้รับข่าวสารและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา และคณะครูได้มีส่วนร่วมร่วมกับผู้บริหารในการพิจารณานโยบายของโรงเรียน รายการที่ครูประจำการเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมีดังนี้ ผู้บริหารจัดครูพี่เลี้ยงช่วยแนะนำในการปฏิบัติงานให้กับครูใหม่ มีโอกาสศึกษาและดูงาน จากโรงเรียนและสถาบันอื่น

เรืองศักดิ์ กล่ำสกุล (2523 : 51 - 52) ได้วิจัยเรื่องการบริหารบุคลากรของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ในด้านการพัฒนาบุคลากรงานที่ครูใหญ่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การสนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ งานที่ปฏิบัติน้อยคือการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้พิเศษในโรงเรียน

สุวรรณ นรพัทธ์ (2524 : 111) ได้วิจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนภูมิภาค สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาบุคลากรไม่มีงานใดเลยที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติเป็นประจำเสมอ ส่วนงานที่ผู้บริหารปฏิบัติบ้างเป็นครั้งคราวคือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้พิเศษแก่ครู

โอภาส โคบาละสุด (2526 : 132) ได้วิจัยทักษะของครูที่มีต่อการดำเนินการด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบลในเขตการศึกษา 6 พบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ในระดับมากเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมหรือพัฒนาครู ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพสูง ส่วนกิจกรรมที่มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยเป็นกิจกรรมที่ต้องร่วมมือหรือสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลหรือหน่วยงานหรือชุมชนภายนอกโรงเรียน

บุญโชติ จันทรสุพัฒน์ (2527 : 35) ได้วิจัยความต้องการในการพัฒนาบุคลากรครูประจำการของผู้บริหารการศึกษา และครูประจำการสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 พบว่า ครูประจำการมีความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในระดับมากที่สุดตามลำดับดังนี้คือ ให้มี

การนำผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง และใช้เกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีด้วย จัดเนื้อหาในการฝึกอบรมให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง จัดให้ครูได้มีโอกาสไปดูงานในโรงเรียนตัวอย่าง ในระดับต่างๆ ที่มีผลงานดีเด่น ให้มีคู่มือการปฏิบัติงานของครูทุกแขนงวิชา ให้โรงเรียนพิจารณาความดีความชอบแก่ครูที่คิดค้นหรือประดิษฐ์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นกรณีพิเศษ ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างมีหลักเกณฑ์และสม่ำเสมอ ให้มีห้องสมุดเพื่อบริการวิชาการแก่ครูในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนให้จัดห้องสมุดเป็นศูนย์ในการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ใหม่ๆ แก่ครูภายในโรงเรียน ให้โรงเรียนจัดบริการโสตทัศนวัสดุเพิ่มขึ้น ให้มีการอบรมครูอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ

สุพจน์ สุภาพันธ์ (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการการพัฒนาบุคลากรของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา พบว่า ความต้องการของพนักงานครูมีความต้องการระดับสูงในเรื่องจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานของครูทุกกลุ่มวิชา ให้มีการมอบอำนาจในการปฏิบัติงานเพื่อให้ครูมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างมีหลักเกณฑ์และสม่ำเสมอ ให้จัดหาเอกสารทางวิชาการไว้ใช้อย่างเพียงพอ ก่อนที่จะมอบงานใหม่ให้ปฏิบัติควรมีการปฐมนิเทศชี้แจงรายละเอียดของงาน และให้มีการส่งเสริมครูศึกษาต่อภายในประเทศโดยการศึกษาภาคนอกเวลาหรือใช้เวลาราชการเป็นบางส่วน

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศสรุปได้ว่า ครูและผู้บริหารการศึกษามีความเห็นตรงกันว่า วิธีการพัฒนาครูที่มีการปฏิบัติมาก ได้แก่ การให้ครูมีโอกาสเลื่อนวิทยฐานะ ให้มีโอกาสลาศึกษาต่อรองลงมาคือจัดให้มีการประชุมอบรม ส่วนงานที่ปฏิบัติน้อย คือการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้พิเศษ ในแง่ความต้องการของครูนั้นมีความต้องการในการพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. การอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะในวิชาที่สอน
2. การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างมีหลักเกณฑ์ และให้ผู้บริหารนำเกณฑ์นั้นมาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง
3. โรงเรียนจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนเอกสาร ตำราทางวิชาการให้เพียงพอกับความต้องการของครู
4. การแจ้งข่าวสารทางวิชาการแก่ครูทราบโดยรวดเร็ว
5. การจัดกิจกรรมโดยการปฏิบัติจริง

1.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เชสเตอร์ (Chester. 1966 : 288) ได้ศึกษาการบริหารวิชาการโดยสอบถามผู้บริหารการศึกษาในสหรัฐอเมริกา จำนวน 708 คน พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารวิชาการ

มีสมรรถภาพสูง เนื่องจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลายวิธี ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดอบรม สาธิตวิธีสอนเพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีสอนแบบต่างๆ จัดอภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอน จัดโครงการให้ครูสับเปลี่ยนกันเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน จัดหาวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการและการประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน การประเมินผลและติดตามผล การประชุมปฏิบัติการ การสาธิตการสอน จัดปฐมนิเทศครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดีเพื่อไม่ให้เสียกำลังใจ ให้ครูมีเวลาสำหรับสอนมากขึ้น ให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกสื่อทัศนวัสดุอุปกรณ์การสอน จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครู เพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน ประชุมครูเพื่อประเมินผล การเยี่ยมห้องเรียนและจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะและค่าที่พักให้แก่ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ

คลาร์ค (Clark. 1970 : 2707 - A) ได้วิจัยประเมินผลเลือกวิธีการจัดอบรมส่งเสริมครูประจำการ โดยการสอบถามครูใหญ่โรงเรียนในมลรัฐโอคลาโฮมา พบว่า วิธีการอบรมส่งเสริมครูประจำการที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และขอบเขตที่เหมาะสม โดยเสนอแนะว่า การวางแผนปรับปรุงคุณภาพครูประจำการควรเริ่มต้นจากปัญหาความต้องการของครู วิธีการต่าง ๆ ที่จัดส่งเสริมให้ครูประจำการที่ได้มีการกำหนดเป้าหมายเฉพาะอย่างและจำเป็น ต้องมีการวางแผนในการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

วอเรน (Warren. 1974 : 3561 - A) ได้วิจัยเรื่องแนวปฏิบัติในการส่งเสริมครูประจำการ โดยสอบถามครูปฏิบัติการสอนระดับ 5 - 9 ในสหรัฐอเมริกา พบว่า

1. ควรปรับปรุงโครงการให้เหมาะสมกับความต้องการของครูแต่ละคน
2. ควรมีการประเมินผลความต้องการและความสนใจของครูเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปพิจารณาสำหรับการจัดในโอกาสต่อไป
3. ควรให้ครูมีโอกาสร่วมในการวางแผนเสนอวิธีการจัดส่งเสริมครูประจำการด้วย
4. ควรกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่างในการจัดแต่ละครั้ง
5. ควรจัดส่งเสริมครูประจำการพิเศษ นอกเหนือจากวันเปิดเรียนปกติ
6. ควรใช้เทปบันทึกภาพในการฝึกสอนแบบจุลภาคด้วย
7. ควรมีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้
8. ควรจัดวางโครงการให้เหมาะสมกับความต้องการที่จะนำมาใช้จริง ๆ

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ สรุปได้ว่า มาตรการและวิธีการในการพัฒนาบุคลากรครูควรมีดังนี้

1. ให้ครูมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและวางแผนการพัฒนาบุคลากร
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง
3. การพัฒนาบุคลากรต้องเริ่มต้นจากความต้องการของครู
4. ให้มีการเพิ่มวุฒิและวิทยฐานะแก่ครู
5. ควรกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดแต่ละครั้ง

6. มีการประชุมปรึกษาหารือกัน
7. มีการแลกเปลี่ยนการสอนกัน
8. มีการจัดนิทรรศการ
9. มีการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้
10. ให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

2.1 งานวิจัยในประเทศ

ลักษณะ สมเชื้อ (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัญหาการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสอง จังหวัดชลบุรี” โดยใช้แบบสอบถามครูประจำการชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านตัวครูผู้สอน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนในชั้นประถมศึกษาตอนต้นบ้างน้อย และมีวุฒิทางการศึกษาดำรงว่าปริญญาตรีทางวิชาครู โรงเรียนสามารถจัดครูสอนเฉพาะกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพได้เพียงร้อยละ 2.2 สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเพราะความจำเป็นคือเป็นครูประจำชั้นและต้องสอนทุกวิชา และส่วนใหญ่ได้รับการอบรมตามแนวการสอนตามหลักสูตรใหม่ปี 2521 แต่นำผลที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ได้น้อยมาก และขณะที่ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพมีปัญหาการสอนเกิดขึ้น ครูต้องการปรึกษากับศึกษานิเทศก์มากที่สุด

2. ด้านผู้บริหาร พบว่า ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องศึกษานิเทศก์ซึ่งมาเฝ้าติดตามผลและแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนให้ครูในโรงเรียนน้อยมาก

3. ด้านหลักสูตร พบว่า สื่อการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องครูไม่มีเวลาผลิตสื่อการเรียนการสอน และขาดเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีขนาดพอเหมาะกับการใช้งานของเด็ก โรงเรียนจัดการประชาสัมพันธ์ต่อบุคคลในท้องถิ่นให้มีความเข้าใจและทัศนคติต่อการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพน้อยมาก รวมทั้งแหล่งวิทยากร และวิทยากรท้องถิ่นได้น้อยที่สุด

4. ส่วนด้านความรู้พื้นฐานของครูเกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ครูมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ครูประจำการชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ยังได้เสนอแนะการแก้ไขปรับปรุงการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน สรุปได้คือ ผู้บริหารและครูควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเป็นอย่างดี ผู้บริหารระดับจังหวัด อำเภอ และครูใหญ่ ครู ผู้ปกครอง วิทยากรในท้องถิ่น ศึกษานิเทศก์ ต้องรับผิดชอบและร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และผู้บริหารจำเป็นต้องเตรียมครูผู้ชำนาญการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพไว้ในโรงเรียน โรงเรียนต้องจัดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นและเหมาะสมกับการใช้งานของเด็กอย่างเพียงพอ รวมทั้งจัดหาสถานที่เรียน

ภาคปฏิบัติที่เหมาะสมและมีที่สำหรับเก็บอุปกรณ์และเครื่องใช้ นอกจากนั้นผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ ต้องมีการนิเทศติดตามผลการสอนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องกัน

อำนวยการ ชมศรีสวัสดิ์ และคณะ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของครูผู้สอน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม” พบว่า

1. สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ ของครูผู้สอน พบว่า ครูมีปัญหาในระดับมาก เกี่ยวกับศึกษานิเทศก์จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้มานิเทศติดตามผลการเรียนการสอน แนะนำเทคนิคและวิธีสอน พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพน้อยเกินไป

2. ความรู้พื้นฐานของครูผู้สอนในเรื่องงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่างอยู่ในระดับปานกลาง

3. หลักสูตร สื่อการเรียน กระบวนการเรียนการสอนคือ ครูผู้สอนมีปัญหาเรื่องความสามารถในการสอนวิชางานประดิษฐ์และงานช่าง

4. การประเมินผล ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับปานกลางและมีปัญหาที่เด่นชัดในด้านนี้คือ เรื่องครูผู้สอนและผู้บริหารได้ร่วมกันปรึกษาหารือในการแก้ปัญหาเรื่องการผลิตประเมินผลการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพน้อยเกินไป

5. ผลการประเมินสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ ของครูผู้สอนจะแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับครูที่ผ่านการอบรมกับครูที่ไม่ผ่านการอบรม แต่จะไม่ขึ้นอยู่กับวุฒิ อายุ หรือประสบการณ์การสอนของครูผู้สอน

6. ผลการประเมินพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ของครูผู้สอนโดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินจะไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ขึ้นอยู่กับเพศ และชั้นเรียนของผู้เรียน

7. ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ของครูผู้สอนจะไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ขึ้นอยู่กับเพศ อายุ หรือประสบการณ์การสอนของครูผู้สอน

วิรัช ชูสูงเนิน (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “สมรรถภาพด้านวิชาการของครูประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ที่สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6” พบว่า

1. สมรรถภาพด้านวิชาการของครูประถมศึกษาในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ครูประถมศึกษามีสมรรถภาพด้านวิชาการสูงในงานบ้านและสมรรถภาพด้านวิชาการต่ำในงานประดิษฐ์และงานช่าง

2. ครูประถมศึกษาหญิง มีคะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพด้านวิชาการงานบ้านสูงกว่าครูประถมศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสมรรถภาพด้านวิชาการงานเกษตรนั้นไม่แตกต่างกันระหว่างครูประถมศึกษาชายกับครูประถมศึกษาหญิง สำหรับสมรรถภาพ

ด้านวิชาการงานประดิษฐ์และงานช่าง พบว่า ครูประถมศึกษาหญิงมีคะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพด้านวิชาการสูงกว่าครูประถมศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ครูประถมศึกษาที่มีอายุราชการมากมีคะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพด้านวิชาการงานบ้านสูงกว่าครูประถมศึกษาที่มีอายุราชการน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับงานเกษตรและงานประดิษฐ์และงานช่างนั้น ครูประถมศึกษาที่มีอายุราชการมากกับครูประถมศึกษาที่มีอายุราชการน้อยมีสมรรถภาพด้านวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ครูประถมศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีคะแนนเฉลี่ยของสมรรถภาพด้านวิชาการงานบ้านสูงกว่าครูประถมศึกษาที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสมรรถภาพด้านวิชาการงานเกษตรนั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างครูประถมศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับครูประถมศึกษาที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป สำหรับสมรรถภาพด้านวิชาการงานประดิษฐ์และงานช่าง พบว่า ครูประถมศึกษาที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีสมรรถภาพด้านวิชาการสูงกว่า ครูประถมศึกษาที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิชัย สมอารมณ์ และคณะ (2528 : 174 - 181) ได้ทำการศึกษา “เปรียบเทียบความคาดหวังของครู ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์กับความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพในระดับประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี” พบว่า

1. กลุ่มครูกับผู้บริหาร พบว่า ความคาดหวังของทั้ง 2 กลุ่มเกี่ยวกับด้านผู้บริหาร ผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องและด้านการเตรียมการสอนไม่แตกต่างกัน แต่ด้านความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริงของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ โดยเฉพาะเกี่ยวกับด้านผู้บริหารหรือผู้สอน และด้านการเตรียมการสอนนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. กลุ่มครูกับศึกษานิเทศก์ พบว่า ความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพด้านความรู้และทัศนคติของทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน รวมทั้งความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพด้านความรู้ และทักษะของทั้ง 2 กลุ่มก็ไม่แตกต่างกัน

3. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ความคาดหวังกับความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพแตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล

4. กลุ่มครู พบว่า ความคาดหวังกับความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริง ของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การเตรียมการสอนและการวัดและประเมินผล

5. กลุ่มศึกษานิเทศก์ พบว่า ความคาดหวังกับความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การนิเทศการสอน และด้านความรู้และทักษะ

6. กลุ่มครูกับผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ความคาดหวังกับความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านผู้บริหารหรือผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องและด้านการเตรียมการเรียนการสอน

7. กลุ่มครูกับศึกษานิเทศก์ พบว่า ความคาดหวังกับความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ สรุปได้ว่า ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่เป็นครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีอายุ และมีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตสื่อและการวัดและประเมินผลการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียน

3.1 งานวิจัยในประเทศ

สุนทร บำเลอรราช (2519) ได้สำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาวิทยาลัยครูในภาคกลาง โดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ 294 คน นักศึกษา 372 คน จากวิทยาลัยครูภาคกลาง 8 แห่ง โดยระบุให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นว่าระบบการวัดและประเมินผลถูกนำมาใช้มากน้อยเพียงใด และเป็นที่ยอมรับเพียงใด ผลการวิจัยพบว่า ทั้งอาจารย์และนักศึกษายอมรับในหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาในระดับปานกลาง ความคิดเห็นต่อการนำหลักเกณฑ์ไปปฏิบัติ กับความเห็นชอบในหลักเกณฑ์ของอาจารย์และนักศึกษาจะตรงกัน ยกเว้นเรื่องของการใช้ประโยชน์จากการวัด วิธีการวัด และระบบการวัดผลแบบอิงเกณฑ์เป็นที่ยอมรับของอาจารย์และนักศึกษา

สมพงษ์ จิตระดับ (2521) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่า ครูควรมีความพร้อมในการสร้างเครื่องมือวัดผลก่อนเรียน และในระหว่างเรียนเป็นระยะ ๆ โรงเรียนควรสร้างแบบทดสอบชนิดต่าง ๆ ไว้และเก็บไว้เป็นระบบ โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลที่จะช่วยกำหนดระเบียบการวัดผลเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ปองจิต อ่อนเฝ้า (2521) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผลการสอน การเรียนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูภาษาไทย 142 คน นักเรียน 240 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 24 แห่ง ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหา

การวัดผลและประเมินผล คือ การมีเวลาเรียนจำกัด โอกาสวัดผลระหว่างเรียนมีน้อย ไม่ค่อยมี โอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมในชั้นเรียน ครูขาดความชำนาญในการสร้างข้อสอบชนิดต่าง ๆ เวลา ในการสร้างและตรวจให้คะแนนมีน้อย การให้เกรดมีปัญหา เพราะเกณฑ์ของครูแต่ละคนแตกต่างกัน

วิไล โบว์เสริมวงศ์ (2522) ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล การเรียนพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาในเรื่องความพร้อมในด้านเอกสาร ความพร้อมในด้านวัสดุที่จะนำมาจัดทำแบบทดสอบ การตัดสินใจของครูในการผ่านจุดประสงค์ ในสมุดประจำชั้น

ศิริวรรณ ดีไพบุลย์ (2522) ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 2 ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียนน้อย ควรได้รับการอบรมในเรื่องนี้มากขึ้น

สุภกัญญา สุจริตจิตร (2522) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มบูรณาการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัด นครราชสีมา ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล การเรียนพบว่า ครูส่วนใหญ่ มีปัญหาในเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

วัลลภา อาริรัตน์ (2523) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูชั้นประถมปีที่ 1 จำนวน 205 คน และครูชั้นประถมปีที่ 2 จำนวน 205 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการวัดผลการเรียนของนักเรียนที่ครูปฏิบัติมาก คือการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ในชั่วโมงเรียน และทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้าน ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การตัดสินพฤติกรรม ของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ กิจกรรมการวัดและประเมินผลที่ทำมาก คือ การแจ้งผลการเรียนให้ ผู้ปกครองทราบ การแจ้งผลการสอบให้นักเรียนทราบและการสร้างข้อสอบเพื่อวัดผล ส่วนใหญ่ ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำเอง

2. ครูประจำชั้นมีปัญหามาก ในเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการวัดและประเมินผล ระหว่างภาคเรียน ความเข้าใจในการแยกจุดประสงค์จากสมุดประจำชั้นเพื่อวัดพฤติกรรมนักเรียน การวัดผลเป็นระยะหลังจากการสอนจบแต่ละบทเรียน การจัดสอบปลายภาคเรียนให้ครอบคลุม จุดประสงค์ของการเรียนรู้ การวัดผลโดยการสังเกต การจดบันทึกพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การสอบปากเปล่า การเลือกเครื่องมือวัดผลให้เหมาะกับพฤติกรรมที่จะวัด การแบ่งเวลาในชั่วโมง เรียนเพื่อการวัด การสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจรายการ การวิเคราะห์ข้อสอบ

เพื่อปรับปรุงข้อสอบให้ดีขึ้น ไม่ได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนในการจัดหาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน โดยเฉลี่ยเห็นด้วยกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเรื่องจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผล วิธีการวัดผลการเรียน ผู้ทำหน้าที่วัดและประเมินผลการเรียน การปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียน

นอกจากนี้ครูประจำชั้นยังให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการอบรมครู ในเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียน โดยเน้นการปฏิบัติ ลดจำนวนนักเรียนลงเพื่อครูจะได้วัดผลได้สม่ำเสมอ ควรจัดสอนซ่อมเสริมแล้วทำการวัดผลอีกครั้ง เมื่อมีนักเรียนสอบไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ใด โรงเรียนควรจัดหาอุปกรณ์ในการสร้างเครื่องมือวัดผล ควรมีการออกข้อสอบร่วมกันกับโรงเรียนอื่น เพื่อช่วยให้มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเท่ากันทุกโรงเรียน

ประไพ วัฒนพงษ์ (2524) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ทำการสำรวจโดยส่งแบบสอบถาม ไปยังครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 50 คน ขนาดกลาง 156 คน ขนาดเล็ก 90 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหามากในเรื่องการสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียน และมีปัญหาแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน

สาธิต ลิ้มขจรเดช (2524) ได้ศึกษาปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชา กิจกรรมพลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา พบว่า ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติการสอบข้อเขียนวัดความรู้ เกี่ยวกับการนำไปใช้ เกณฑ์การประเมินผลใช้ตามเกณฑ์ที่ผู้สอนกำหนด โดยมีการแจ้งแผนการสอน และระยะเวลาการสอน เมื่อเริ่มต้นภาคเรียน สำหรับปัญหาการวัดและประเมินผล คือ อาจารย์ไม่สามารถแก้ระดับคะแนน "ร" ให้เป็นคะแนนอื่นได้ทัน ขาดการประสานงานระหว่างอาจารย์ผู้สอน ในการสร้างแบบทดสอบ ไม่มีแบบทดสอบที่เป็นมาตรฐาน การวัดและประเมินผลโดยให้นักศึกษา ทำรายงานทำได้ยาก เพราะตำราในห้องสมุดมีน้อย เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนของอาจารย์แต่ละ วิทยาลัยไม่เหมือนกัน

สมปอง ภูวรางกุล (2525) ได้ศึกษาการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการสร้าง เครื่องมือในการวัดผล ครูไม่มีเวลาเพียงพอในการสร้างเครื่องมือวัดผล ขาดความเข้าใจและทักษะ ในการสร้างเครื่องมือวัดผล โดยเฉพาะกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ การประเมินก่อนเรียนและระหว่างเรียนมีปัญหามาก เพราะไม่มีเวลาในการประเมินก่อนเรียน นักเรียนขาดความพร้อมในเรื่องที่จะเรียน จุดประสงค์ที่กำหนดให้มีจำนวนมากและยากเกินกว่าที่ครู จะสอนและวัดได้ทั่วถึง บางจุดประสงค์ไม่เหมาะกับนักเรียนชนบท บางจุดประสงค์ครูไม่สามารถ สร้างเครื่องมือวัดผลและโยงไปถึงปัญหาการสอนซ่อมเสริม ครูไม่มีเวลาที่จะสอนซ่อมเสริม

สุกิตติ บุญเอก (2525) ได้ศึกษาเรื่องโรงเรียนประถมศึกษาคีเต็น ผลการวิจัยพบว่า การนำผลการประเมินผลการเรียนมาแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนมีน้อยมาก โรงเรียนไม่ค่อยช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้า ไม่ค่อยจะส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี การจัดรวบรวมข้อสอบและปรับปรุงให้ได้มาตรฐานมีน้อย

สิรินทร สุนทราภิวัฒน์ (2526) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาการประเมินผลการเรียนการสอนของครูวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูวิทยาศาสตร์ จำนวน 177 คน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูประสบปัญหาจากการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน ในเรื่องการจัดทำข้อสอบร่วมไว้ใช้ในกลุ่มโรงเรียนในระดับปานกลาง ปัญหาจากการสร้างข้อสอบในเรื่องการสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหา และพฤติกรรมในการออกข้อสอบแต่ละครั้ง ในระดับปานกลาง ปัญหาในเรื่องการดำเนินการวัดผลและการตัดสินผลการเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิและจังหวัดอุดรธานี (2527) ได้สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูด้านการวัดและประเมินผลของนักเรียนบางโรงเรียนทำได้ดี แต่บางโรงเรียนตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียนแบบยกเมฆ ทำให้ไม่เกิดความยุติธรรม ครูไม่ทำการประเมินผลการเรียนตามระยะที่กำหนด ครูไม่มีทักษะในการทำข้อสอบ ครูส่วนมากไม่ทำหลักฐานการประเมินเมื่อนักเรียนผ่านจุดประสงค์แบบสะสมไว้เป็นหลักฐาน

สุมางค์ จันทวานิชและคณะ (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาประชากร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ) โดยศึกษาตามแนวทางมนุษยวิทยา ตั้งแต่ปี 2523-2526 พบว่า วิธีวัดผลเป็นกลุ่มตัวแปรใหญ่อีกกลุ่มหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วยการนำวิธีวัดผลไปใช้ในความเป็นจริง ภาระของครูในการวัดผล การตรวจการบ้าน และสมุดงาน การเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติและการสอบ ข้อค้นพบแสดงว่าครูไม่อาจวัดผลได้ตามคู่มือครูที่เสนอแนะไว้ เพราะวิธีการบางอย่างทำได้ยากหรือไม่สมจริง อีกทั้งยังมีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่จะต้องวัดจำนวนมาก ครูไม่มีเวลาที่จะวัดผลได้ครบถ้วน เพราะมีภาระหลายอย่าง ในการตรวจการบ้านครูก็ให้นักเรียนตรวจเอง ครูไม่ค่อยตรวจสมุดทำงาน ทำให้ครูไม่รู้จักความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน หรือรู้ไม่ทั่วถึง เมื่อเป็นเช่นนี้ การวัดผลก็ไม่ได้เกิดขึ้นจริงจึง ครูไม่อาจแก้ไขปัญหาก็เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ได้ สิ่งตามมาคือการเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติเป็นการให้นักเรียนได้เรียนชั้นสูงขึ้นไป โดยไม่ได้ตรวจสอบสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน นอกจากนี้แม้จะมีการทดสอบสัมฤทธิ์ผลด้วยการสอบไล่ การสอบที่ทำกันก็ไม่มีประสิทธิภาพ เพราะครูมักให้คะแนนช่วยเหลือให้สอบได้ทุกคน จะเห็นได้ว่าการวัดผลซึ่งเป็นการควบคุมคุณภาพของการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนจึงมีผลกระทบด้วย

สรยุทธ สืบแสงอินทร์ (2529) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูวิทยาศาสตร์ ครูวัดผลและผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา การประเมินผลการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูวิทยาศาสตร์ จำนวน 180 คน ครูวัดผลจำนวน 99 คน และผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 76 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่าครูวิทยาศาสตร์ ครูวัดผล และผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องต่อไปนี้

ด้านการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน มีความเห็นว่า มีปัญหาในเรื่องการประเมินผลก่อนเรียน ยังปฏิบัติกันค่อนข้างน้อย การสอนซ่อมเสริมเพื่อสอบแก้ตัวมีความยุ่งยาก การที่ไม่ได้กำหนดจำนวนครั้งให้นักเรียนสอบแก้ตัวทำให้นักเรียนขาดความสนใจและความรับผิดชอบในการสอบแก้ตัว

ด้านการสร้างข้อสอบ มีปัญหาในเรื่อง ครูส่วนใหญ่ไม่ได้สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรมในการออกข้อสอบแต่ละครั้ง ข้อสอบที่วัดพฤติกรรมด้านที่สูงกว่าความรู้ความจำของนักเรียนนั้นสร้างได้ยาก

ด้านวิธีดำเนินการวัดผลมีปัญหา ในเรื่องนักเรียนขาดความสนใจมาซ่อมในจุดประสงค์ที่ไม่ผ่าน ตามกำหนดเวลาที่นัดหมาย การวัดผลจากการสังเกตทำได้ยากและไม่ทั่วถึง เพราะนักเรียนในแต่ละห้องมีจำนวนมากเกินไป

ประสิทธิ์ สวัสดิ์ประดิษฐ์ (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการและปัญหาในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่ทำการสอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนปีการศึกษา 2526 จำนวน 120 คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการและปัญหาในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการและปัญหาในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

ครูเตรียมตารางวิเคราะห์หลักสูตรในการสร้างแบบทดสอบเป็นบางครั้ง ครูสร้างแบบทดสอบโดยอาศัยแผนการสอนและคัดเลือกข้อสอบเก่าและสร้างขึ้นใหม่เพิ่มเติม โดยใช้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนเป็นที่จัดสร้างแบบทดสอบ ครูตรวจข้อสอบด้วยตนเองแล้วนำผลการสอบแต่ละครั้งมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

1. ครูที่ทำการสอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาด้านการวางแผนในการสร้างแบบทดสอบ และด้านการบริหารการสอบมากกว่าครูวิชาการกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2. ครูที่ทำการสอนในกลุ่มโรงเรียนขนาดต่างกัน ประสบปัญหาในกระบวนการทดสอบทุกด้านไม่แตกต่างกัน และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการวัดและประเมินผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน

สมพงษ์ เรืองศรี (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 3 โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูสุขศึกษา ที่มีประสบการณ์ การสอน 0 - 5 ปี จำนวน 107 ฉบับ และครูสุขศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี จำนวน 113 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า

ครูสุขศึกษามีสภาพการปฏิบัติในระดับมาก เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา ในเรื่องการใช้แบบทดสอบปรนัยในด้านความรู้ การใช้การสังเกตในด้านทัศนคติ การใช้การสังเกต และปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายกลุ่มในด้านการปฏิบัติ

ปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา ครูสุขศึกษามีปัญหา โดยส่วนรวมและรายด้าน ในระดับปานกลาง แต่พบว่าในบางข้อย่อยมีปัญหาในระดับมาก คือ ขาดคู่มือและอุปกรณ์ในการ วิเคราะห์ข้อสอบ ขาดอุปกรณ์ในการทดสอบปฏิบัติในบางบทเรียน ขาดคู่มือและอุปกรณ์ในการวัด และประเมินผล ขาดความรู้ในการสร้างแบบวัดทัศนคติขึ้นใช้เอง เวลาเรียนมีน้อยทำให้การวัดผล ด้านการปฏิบัติทำได้ไม่ทั่วถึง การสังเกตการปฏิบัตินอกเวลาทำได้ยาก การให้คะแนนการปฏิบัติ จากเพื่อน ครู ผู้ปกครอง ทำได้ไม่ทั่วถึง ครูสุขศึกษาสอนในหลายระดับชั้น จำเป็นต้องออกข้อสอบ ในหลายวิชา ขาดการเก็บรวบรวมข้อสอบที่วิเคราะห์แล้วเป็นธนาคารข้อสอบ ขาดการพบปะกับ ครูในโรงเรียน หรือกลุ่มโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการวัดและประเมินผล

มนตรี อนันตรักษ์ (2532) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนมีการประเมินผล การเรียนของนักเรียนใน 3 ลักษณะ คือ การประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนปลายภาคเรียน และการประเมินผลการเรียนเพื่อตรวจสอบมาตรฐานการ ศึกษาของโรงเรียน การประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ นั้น วิธีที่ครูนิยมใช้มากที่สุด ได้แก่การประเมินด้วยการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งจากความสามารถที่เด็กตอบคำถามและ ทำแบบฝึกหัด การอ่านและการเขียนรองลงมาที่ครูนิยมใช้คือการทดสอบด้วยแบบทดสอบและ การประเมินผลการเรียนจากผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน สภาพการประเมินผลไม่ว่าจะเป็นแบบใด พบว่าไม่สอดคล้องกับหลักการของการประเมินผลการเรียน เพราะไม่ได้มุ่งประเมินเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอนหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น แต่เป็นการประเมินเพื่อเตรียมให้ผู้บริหาร ตรวจสอบหรือเป็นการประเมินเพื่อให้ผลการประเมินบรรลุนโยบายและเป้าหมายของผู้บริหาร มากกว่าการประเมินที่เกี่ยวกับการใช้แบบทดสอบยังขาดระบบที่ดี

สมหวัง บุญสิทธิ์ (2533) ได้ศึกษากระบวนการวัดและประเมินผลการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น : ศึกษากรณีกลุ่มโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำของจังหวัด ผลการวิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอนของ ครูส่วนใหญ่บรรยายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในชั่วโมง ในด้านการวัดและประเมินผลครูทุกคนได้รับการอบรม การวัดและประเมินผลการเรียนเป็นหน้าที่ของครูผู้สอน รวมทั้งการจัดทำเอกสารต่าง ๆ ครูมักจะสอนเนื้อหาใหม่ โดยไม่ตรวจสอบความรู้พื้นฐาน หรือการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้

ของนักเรียนจากชั้นที่ผ่านมา ในระหว่างการเรียนการสอนครูกระทำการวัดและประเมินผล เป็นครั้งคราวด้วยการสังเกต สัมภาษณ์และตรวจผลงาน การจัดทำเอกสารที่กำหนดไว้ใน ระเบียบการวัดและประเมินผลยังไม่ครบและไม่เป็นปัจจุบัน ครูส่วนใหญ่ยังไม่สร้างแบบทดสอบขึ้น ใช้เอง สำหรับปัญหาอุปสรรคพบว่า ครูมีภาระหน้าที่มากและต้องทำหน้าที่พิเศษ ทำให้ไม่มีเวลา ในการจัดทำเครื่องมือวัดผลการเรียน การสอนซ่อมเสริมและการวางแผน งบประมาณไม่เพียงพอ กับความต้องการของโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน เป็นเหตุให้การบริหารงานไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

สุวิมล ว่องวานิช (2533) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการวัดและประเมินผลการเรียน ของอาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ในการวัดความรู้ทางทฤษฎี อาจารย์ ส่วนใหญ่ใช้ข้อสอบอัตนัย หรืออัตนัยละแบบปรนัย การวัดผลภาคปฏิบัติเน้นการวัดกระบวนการ มากกว่าผลงาน การวัดด้วยการสังเกตพฤติกรรมมีน้อย วิธีการวัดและประเมินผลที่อาจารย์ ปฏิบัติอยู่ในแต่ละสาขามีความคล้ายคลึงกันในเรื่อง กระบวนการสร้างข้อสอบ การสอบ การตรวจ การตัดเกรด การตัดเกรดมีลักษณะเป็นแบบอิงตน ไม่เป็นระบบอิงเกณฑ์หรืออิงกลุ่มอย่างแท้จริง เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนยืดหยุ่นการตัดสิน สำหรับข้อคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล อาจารย์ ขอให้มีการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนให้มีคุณภาพขึ้น โดยเฉพาะการให้ความรู้โดย การอบรมเกี่ยวกับหลักวิธีการวัดและประเมินผล

อัญชลี มีไชโย (2534) ได้ทำการวิจัย เพื่อศึกษากระบวนการวัดและประเมินผลการเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนที่ 3 จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียน มีการดำเนินงาน 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน ก่อนเริ่มการเรียนการสอนครูจะประเมินผลก่อน เพื่อตรวจสอบพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน การประเมินผลระหว่างเรียน ครูดำเนินการวัดผลราย จุดประสงค์เป็นระยะ ๆ โดยการใช้แบบทดสอบและการสอบภาคปฏิบัติ การวัดผลระหว่างภาค นิยมใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบที่ครูช่วยกันสร้างขึ้น การประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ครูใช้ การสังเกต

2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน มีการวัดผลปลายภาคเรียนโดยใช้แบบทดสอบ แบบเลือกตอบที่ครูสร้างขึ้น ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนของครู เคยศึกษา มาบ้างแล้ว แต่ไม่มีประสบการณ์ หรือความชำนาญอย่างละเอียดลึกซึ้ง ปัญหาอุปสรรคด้านการวัด และประเมินผล พบว่า ครูมีปริมาณงานที่รับผิดชอบมาก จึงมีความพร้อมค่อนข้างน้อยในด้าน การสอน การจัดสอนซ่อมเสริม การพัฒนาสื่อการสอนและเครื่องมือวัดผลการเรียนให้มีประสิทธิภาพ

สุทธิพรธณ ไชยวงศ์ (2534) ได้ศึกษาความเข้าใจและวิธีการประเมินผลการเรียนตาม หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 จากกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 218 คน โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการ วิจัยพบว่า

1. ครูที่มีประสบการณ์กับไม่มีประสบการณ์ทางการวัดและประเมินผล มีความเข้าใจ
ในระเบียบการประเมินผลการเรียนไม่แตกต่างกัน
2. ครูที่มีลักษณะประสบการณ์ทางการวัดและประเมินผลต่างกัน มีความเข้าใจ
ในระเบียบการประเมินผลไม่แตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์กับไม่มีประสบการณ์ทางการวัดและประเมินผล มีวิธีการปฏิบัติตาม
ระเบียบการประเมินผลการเรียนไม่แตกต่างกัน
4. ครูที่มีลักษณะประสบการณ์ทางการวัดและประเมินผลต่างกัน มีวิธีปฏิบัติตาม
ระเบียบการประเมินผลการเรียนแตกต่างกัน
5. ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีวิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน
ไม่แตกต่างกัน
6. ครูที่มีประสบการณ์กับไม่มีประสบการณ์ทางการวัดและประเมินผลมีปัญหาในการ
ปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนไม่แตกต่างกัน
7. ครูที่มีประสบการณ์ทางการวัดและประเมินผลต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติตาม
ระเบียบการประเมินผลการเรียนต่างกันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติ ในเรื่องกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำ
ของการผ่านจุดประสงค์กับการให้ระดับผลการเรียน และในเรื่องขาดความรู้และทักษะในการวางแผน
ประเมินผลปลายภาคเรียน
8. ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล
แตกต่างกันในเรื่องปริมาณเอกสาร และตารางเพื่อใช้ศึกษาด้านการประเมินผลกับปริมาณของวัสดุ
อุปกรณ์สำหรับสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล การเลือกวิธีประเมินให้เหมาะสมกับสิ่งที่ประเมิน
วิธีการในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน วิธีการประเมินผลปลายภาคเรียนและเวลา
สำหรับสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล

ละออ ด้านพิษณุพันธ์ (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
พิษณุโลก จำนวน 272 คน เป็นครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรจำนวน 58 คน เป็นครู
โรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบทดสอบ และ
แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผล
การเรียนสูงกว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร และครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ มีผลการ
ปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร และครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ มีปัญหาในการ
ปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนไม่แตกต่างกัน

4. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล การเรียนน้อยกว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในปัญหาเรื่อง ปริมาณของวัสดุสำหรับสร้างเครื่องมือประเมินผลการเรียน ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะต่าง ๆ ของการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนร่วม พัฒนาหลักสูตร

5.1 ความรู้ความเข้าใจกับผลการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 ความรู้ความเข้าใจกับปัญหาในการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันในทางลบ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.3 ผลการปฏิบัติกับปัญหาในการปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กัน

6. ความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจ ปัญหาและผลการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล การเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กันดังนี้

6.1 ความรู้ความเข้าใจกับผลการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ความรู้ความเข้าใจกับปัญหาในการปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กัน

6.3 ผลการปฏิบัติกับปัญหาในการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

รุ่งฤทธิ์ หวังอารีย์ (2536) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการวิเคราะห์วิธีการวัดและประเมินผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า โดยใช้แบบสอบถามและการ สัมภาษณ์อาจารย์ในคณะและภาควิชาต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า วิธีสอนที่อาจารย์ใช้ส่วนใหญ่ เป็นการบรรยาย เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้เนื้อหาวิชาด้านทฤษฎีเป็นข้อสอบแบบอัตนัย การวัด ภาควิชาปฏิบัติ จะดูจากผลงานการปฏิบัติ การวัดด้านจิตพิสัยมีน้อยมาก และไม่มีเครื่องมือที่เป็น รูปแบบที่ชัดเจน วิธีดำเนินการสอบ มี 2 ครั้ง คือ กลางภาคและปลายภาค โดยสอบแบบปิดตำรา ไม่ค่อยมีการพัฒนาข้อสอบและจัดทำคลังข้อสอบ การตัดเกรดส่วนใหญ่เป็นแบบอิงกลุ่ม ปัญหา เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการอบรม เชิงปฏิบัติการ เพื่อสามารถวัดให้ถูกต้องตามหลักการด้านการวัดและประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

อรุณรัตน์ สารกิตติพันธ์ (2541) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการใช้ระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับ ปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 และเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 จำนวน 396 คน ได้มาจาก

การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) โดยมีครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 186 คน และครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี จำนวน 210 คน และหัวหน้างานวัดและประเมินผล จำนวน 38 คน ได้จากการเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติและปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความต้องการในการพัฒนาตนเองในเรื่องการนำเทคโนโลยีและเทคโนโลยีการวัดและประเมินผลใหม่ ๆ มาใช้ เช่น การนำคอมพิวเตอร์มาจัดเก็บข้อมูล จัดทำผลการสอบและวิเคราะห์ผลการสอบ การประเมินผลตามสภาพจริง

3. ครูประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี มีการปฏิบัติตามระเบียบมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 4 ประเด็น คือ การประเมินผลก่อนเรียน การสอนซ่อมเสริม การวินิจฉัยข้อบกพร่องก่อนการสอนซ่อมเสริม และการประเมินผลใหม่หลังการสอนซ่อมเสริม และมีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 9 ประเด็น คือ การประเมินผลก่อนเรียน การแจ้งเกณฑ์การประเมิน การวิเคราะห์จุดประสงค์ การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม การวินิจฉัยข้อบกพร่องก่อนการสอนซ่อมเสริม การประเมินผลใหม่หลังการสอนซ่อมเสริม การประเมินผล

3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

สตาร์ (Starr. 1970 : 243-253) ได้ทำการวิจัย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวัดผลวิชาที่เรียน โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักศึกษาฝึกสอนปีสุดท้ายจำนวน 483 คน เป็นชาย 220 คน หญิง 263 คน ซึ่งฝึกสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยการศึกษาของรัฐ (University Department of Education) 4 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งมีวิธีการวัดผลแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกสอนทั้ง 4 แห่ง ส่วนใหญ่ร้อยละ 56 ชอบวิธีการวัดผลโดยคิดจากงานที่ทำตลอดปี รองลงมา ร้อยละ 14 ชอบวิธีการวัดผลโดยคิดจากผลการสอบไล่ 20% และผลงานที่ทำ 80% และน้อยกว่าร้อยละ 2 ชอบให้คิดแต่ผลการสอบไล่เพียงอย่างเดียว

เดวานาธาน (Devanathan. 1981 : 5068-A) ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการประเมินผลการศึกษา ในโรงเรียนในเวอร์จิเนียตะวันตก (Educational Evaluation in the School District of West Virginia) เพื่อสำรวจสภาพและขอบเขตของการประเมินผล และการวิจัยในโรงเรียนในเวอร์จิเนียตะวันตก ผลการวิจัย พบว่า มีความเป็นไปได้ที่จะกำหนดวาลักษณะการประเมินผล

ในโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ลักษณะการประเมินผลหลาย ๆ แบบโดยใช้ข้อมูลจากคู่มือแบบเรียน การประเมินผลจะเกี่ยวข้องกับงบประมาณประจำปี และผู้สอนแต่ละคนมีข้อเสนอแนะให้มีศูนย์กลางการรวบรวมการประเมินผลและรายงานการวิจัยจากโรงเรียน ในเขตควรมีการช่วยเหลือโรงเรียนเล็ก ๆ เกี่ยวกับการประเมินผล รวมทั้งจัดให้มีระบบศูนย์ข้อมูลข่าวสารขึ้น

แรมเส (Ramsay. 1981 : 3366-A) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการรับรู้ของครูที่มีต่อรูปแบบและเครื่องมือในการประเมินผลในโรงเรียนรัฐบาลรัฐเทนเนสซี (Teachers' Perception of the Design and Implementation of Teacher Evaluation Systems in Tennessee Public Schools) ผลการวิจัย พบว่า ครูส่วนใหญ่เชื่อว่าบุคลิกภาพ ลักษณะส่วนตัว คุณสมบัติทางอาชีพ ทักษะคิด คำนึงม การฝึกอบรมและข้อมูลจากผู้ปกครองและประสบการณ์ด้านการประเมินผล เป็นลักษณะที่ควรมีในการประเมินผลของครู ครูเชื่อว่าที่อื่น ๆ มีความจำเป็น ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการช่วยพัฒนาส่วนบุคคลโดยการสังเกตการสอนในห้องเรียน และมีการพูดคุยกันก่อนและหลังการสังเกตการสอน และเชื่อว่าการอภิปรายเกี่ยวกับการสอน การประเมินผลมีความจำเป็น ในแต่ละปี ควรมีการประเมินผลระหว่างหนึ่งถึงสี่ครั้ง ครูส่วนใหญ่เชื่อว่าควรจะมีการปฏิบัติดังนี้

1. มีการดูแลทบทวนในการประเมินผลเสมอ
2. ควรมีการเสนอแนะเกี่ยวกับการไม่เห็นด้วยต่อระบบการประเมินผล
3. ควรแนะนำระบบการประเมินผลที่ได้ผลดี

แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว พบว่าครูส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติสิ่งเหล่านี้น้อยมาก คือ

1. ครูไม่ได้มีการพัฒนาเครื่องมือการประเมินผล
2. ครูไม่ได้พัฒนาระบบการประเมินผล
3. ครูไม่ได้มีการแนะนำหรืออุทธรณ์เกี่ยวกับระบบการประเมินผล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 พอสรุปได้ว่า ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ค่อนข้างน้อย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบในเรื่องการประเมินผลการเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือ การสอนซ่อมเสริม ขาดเอกสารคู่มือ และขาดบุคลากรที่จะให้คำปรึกษาแนะนำ

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนสูงขึ้น หลังจากได้รับการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนและวิธีดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 5 กลุ่มโรงเรียน 38 โรงเรียน 114 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน จาก 10 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) มีขั้นตอนของการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยสุ่มกลุ่มโรงเรียนมาจำนวน 2 กลุ่ม จากจำนวน 5 กลุ่ม ได้กลุ่มโรงเรียนทวารวดี และ กลุ่มโรงเรียนกรุงธน

ขั้นที่ 2 สุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยสุ่มโรงเรียนมากกลุ่มละ 5 โรง ได้โรงเรียนมา 10 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 สุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มาโรงเรียนละ 3 คน (ช่วงชั้นละ 1 คน คือ ป. 1 - 2 จำนวน 1 คน ป. 3 - 4 จำนวน 1 คน และ ป. 5 - 6 จำนวน 1 คน) 10 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 30 คน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม ชั้นที่ 1 - 3 จำแนกตามกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน

กลุ่มโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนครูผู้สอน กพอ.
1 ทวาราวดี	1. วัดโบสถ์	3
	2. วัดโสมนัส	3
	3. อนุบาลสามเสน	3
	4. วัดโฆษิตสโมสร	3
	5. อนุบาลวัดปรินายก	3
2. กรุงเทพมหานคร	6. วัดหนัง	3
	7. วัดเจ้ามูล	3
	8. วัดช่างเหล็ก	3
	9. วัดนาคปรก	3
	10. อนุบาลวัดนางนอง	3
รวม		30

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เอกสารเสริมความรู้ ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน”
2. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน

กลุ่ม

การงานและพื้นฐานอาชีพ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน”

มีขั้นตอนในการดำเนินการสร้างและทดสอบประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1.1 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.1.2 คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.1.3 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533

1.1.4 คู่มือการประเมินผลการเรียนระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.1.5 การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ตาม หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.1.6 เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ กับการสอนซ่อมเสริม (ตาม กระบวนการวิทยาศาสตร์)

1.1.7 เอกสาร ตำราต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล การเรียน

1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างเอกสารเสริมความรู้ กพอ.เรื่อง "การวัดและประเมินผล ในชั้นเรียน" เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในด้านการวัดและประเมินผลใน ชั้นเรียน

1.3 กำหนดสาระสำคัญ วัดอุปสงค์เชิงพฤติกรรม และโครงสร้างของเนื้อหาของเอกสาร เสริมความรู้ กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

1.4 แบ่งโครงสร้างเนื้อหาของเอกสารออกเป็น 4 ตอน ตอนละ 1 เรื่อง เพื่อจัดทำเป็น เอกสารเล่มเล็ก จำนวน 4 เล่ม ๆ ละ 1 เรื่อง ซึ่งแต่ละเล่มประกอบด้วยรายละเอียดของโครงสร้างของ เนื้อหา ดังนี้

เล่มที่ 1 หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

- จุดประสงค์ของหลักสูตร
- คุณสมบัติที่ต้องการเน้น
- โครงสร้างของเนื้อหา
- อัตราเวลาเรียน
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เล่มที่ 2 ระเบียบการประเมินผลการเรียน

- หลักการประเมินผลการเรียน
- กระบวนการประเมินผลการเรียน
- จุดประสงค์ของการประเมินผลการเรียน
- ลักษณะการประเมินผลการเรียน
- ระดับผลการเรียน
- เกณฑ์การพิจารณาตัดสินผลการเรียน
- เอกสารการประเมินผลการเรียน
- แนวปฏิบัติในการจัดทำเอกสารการประเมินผลการเรียน

เล่มที่ 3 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน

- จุดมุ่งหมายทางการศึกษา
- ลำดับขั้นของพฤติกรรมแต่ละด้าน
- ลักษณะเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมแต่ละด้าน

- แนวการวัดพฤติกรรมแต่ละด้าน
- กระบวนการวัดผลการปฏิบัติงาน
- ลักษณะการประเมินผลการเรียน
- แนวการประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์ใน ป.02

เล่มที่ 4 การประเมินผลจากสภาพจริงและแฟ้มสะสมงาน

- การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)
- การประเมินผลจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment)

1.5 จัดสร้างเอกสารตามสาระสำคัญ วัดดูประสงค์เชิงพฤติกรรมและโครงสร้างของเนื้อหา ตามที่กำหนด โดยให้เอกสารแต่ละเล่มประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- คำนำ
- สารบัญ
- สาระสำคัญ
- วัดดูประสงค์
- แบบประเมินตนเองก่อนการศึกษาเอกสาร
- รายละเอียดของเนื้อหา
- แบบประเมินตนเองหลังการศึกษาเอกสาร
- หนังสืออ้างอิง

1.6 นำเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ที่สร้างเสร็จ แล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. นางประยงค์ จินดาวงศ์ ศึกษานิเทศก์ 9 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. นายไพบุลย์ เจริญกุล ศึกษานิเทศก์ 9 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. นางสาวสัจจิร สุทัศน์ ณ อยุธยา ศึกษานิเทศก์ 9 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ตรวจพิจารณาความสอดคล้องระหว่างสาระสำคัญ วัดดูประสงค์เชิงพฤติกรรม โครงสร้างของเนื้อหา และแบบประเมินตนเองก่อนและหลังการศึกษาเอกสารแต่ละเล่ม

1.7 นำเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" มาแก้ไข ขอบกพร่องตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ

1.8 นำเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ไปทดสอบ ประสิทธิภาพ เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองจริง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

การทดสอบประสิทธิภาพของเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการทดสอบประสิทธิภาพรายบุคคล ผู้วิจัยได้นำเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ไปทดลองกับครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ โรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยมอบเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ทั้ง 4 เล่ม ให้ครูไปดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แล้วกลับมาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสารทั้ง 4 เล่ม จากการทดลองครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับจุดบกพร่องที่ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับรายละเอียดของเนื้อหาในแต่ละเล่ม การจัดรูปเล่ม ขนาดของตัวอักษรและภาพประกอบ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเอกสาร ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปทดสอบประสิทธิภาพในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการทดสอบประสิทธิภาพกลุ่มเล็ก ผู้วิจัยได้นำเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ทั้ง 4 เล่ม ที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพในขั้นตอนที่ 1 และได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ โรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน (ช่วงชั้น ละ 1 คน คือ ป. 1 - 2 จำนวน 1 คน ป. 3 - 4 จำนวน 1 คน และ ป. 5 - 6 จำนวน 1 คน) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยมอบเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ทั้ง 4 เล่ม ให้ครูทั้ง 3 คนไปดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แล้วกลับมาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จากการทดลองครั้งนี้ สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขได้แก่ รายละเอียดของเนื้อหาในเล่มที่ 3 ซึ่งได้รับข้อคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ท่านว่า "มากและยากแก่การเข้าใจ" ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพและปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนที่ 1 และ 2 แล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ

เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก ที่ใช้สำหรับทดสอบก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ จากหนังสือวัดผลการศึกษา ของ อนันต์ ศรีโสภา (2525 : 111 - 134) หนังสือการทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดวิธีการของ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2527 : 1 - 211) หนังสือเทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ ของ รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ และรองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ (2539) และเทคนิคการเขียนข้อทดสอบ ของ ศาสตราจารย์ ดร. ขวาล แพร่ตกุล (2520)

2.2 วิเคราะห์สาระสำคัญ วัดอุปประสงค์เชิงพฤติกรรม และเนื้อหาของเอกสารเสริมความรู้ ครู กพอ.เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ให้ครอบคลุมสาระสำคัญ วัดอุปประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาของเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ที่ได้วิเคราะห์แล้ว จำนวน 60 ข้อ

2.4 นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. นางสาวจันทร์แรม เจริญวงศ์ศึกษานิเทศก์ 9 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. นายสมบุรณ์ โพธิ์อะ ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

3. นายปราโมทย์ ขจรภัย ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างสาระสำคัญ วัดอุปประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหาในแต่ละตอน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำนวน 60 ข้อ ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปทดลองใช้กับครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน

2.6 นำผลการสอบของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มาตรวจให้คะแนน โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (B) โดยพิจารณาจากดัชนีความยากง่ายและดัชนีอำนาจจำแนกของข้อสอบ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) น้อยกว่า 0.40 และค่าอำนาจจำแนก (B) เท่ากับหรือมากกว่า 0 ปรากฏว่าได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.35 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.372 - 0.941 จำนวน 40 ข้อ

2.7 นำข้อสอบที่ผ่านการคัดเลือก จำนวน 40 ข้อไปทดลองใช้กับครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โรงเรียนวัดเวตะวันธรรมवास สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำผลการสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ จากการทดสอบเพียงครั้งเดียว จากสูตรของลิวิงสตัน (Livingston) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2539 : 236 - 238 อ้างอิงจาก Livingston. 1972) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.940

2.8 นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ที่ผ่านการคัดเลือกและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

2. เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน”
(ดูภาคผนวก)

วิธีดำเนินการทดลอง

แบบแผนการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงทดลอง เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการศึกษาค้นคว้า One-Group Pretest-Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2537 : 363) ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แบบแผนการศึกษาค้นคว้า

	สอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	สอบหลัง
	T_1	X	T_2
T_1	หมายถึง การสอบก่อนการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ.		
T_2	หมายถึง การสอบหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ.		
X	หมายถึง เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน”		

ระยะเวลาในการทดลอง

การทดลอง กระทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ใช้เวลาใน 5 สัปดาห์ โดยทดลองสัปดาห์ละ 1 เล่ม

ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

1. จัดเตรียมเอกสาร แบบทดสอบและกระดาษคำตอบ
2. พบผู้บริหารโรงเรียนเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการทดลอง และกลุ่มตัวอย่างที่ต้องใช้ในการทดลอง
3. พบครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประชุมชี้แจง
ทำความเข้าใจ เสร็จแล้วเริ่มดำเนินการทดลอง ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ (ตาราง 4)

ตาราง 4 ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

สัปดาห์ที่	ขั้นที่	กิจกรรมการทดลอง	หมายเหตุ
1	1	ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ก่อนการศึกษาเอกสาร (Pretest)	
	2	ตรวจกระดาษคำตอบ ให้คะแนนและแจ้งผลการสอบ Pretest ให้กลุ่มตัวอย่างทราบ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาเอกสาร เพื่อเป็นการพัฒนาตนเอง	
	3	มอบเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" เล่มที่ 1 หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ พร้อมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการศึกษาเอกสาร ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ประเมินตนเองก่อนการศึกษาเอกสาร ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกสาร ขั้นตอนที่ 3 ประเมินตนเองหลังการศึกษาเอกสาร	
2	1	เฉลยแบบประเมินตนเองก่อนและหลังการศึกษาเอกสาร สนทนาซักถามและตอบข้อข้องใจเกี่ยวกับเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" เล่มที่ 1 หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ	
	2	มอบเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" เล่ม 2 ระเบียบการประเมินผลการเรียน พร้อมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจถึงขั้นตอนการศึกษาเอกสาร (ปฏิบัติเช่นเดียวกับเล่มที่ 1)	

ตาราง 4 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	ชั้นที่	กิจกรรมการทดลอง	หมายเหตุ
3	1	เฉลยแบบประเมินตนเองก่อนและหลังการศึกษาเอกสาร สนทนาซักถามและตอบข้อข้องใจเกี่ยวกับเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" เล่มที่ 2 ระเบียบการประเมินผลการเรียน	
	2	มอบเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" เล่ม 3 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน พร้อมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจถึงขั้นตอนการศึกษาเอกสาร (ปฏิบัติเช่นเดียวกับเล่มที่ 1 และ 2)	
4	1	เฉลยแบบประเมินตนเองก่อนและหลังการศึกษาเอกสาร สนทนาซักถามและตอบข้อข้องใจเกี่ยวกับเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" เล่มที่ 3 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน	
	2	มอบเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" เล่ม 4 การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) และแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) พร้อมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจถึงขั้นตอนการศึกษาเอกสาร (ปฏิบัติเช่นเดียวกับเล่มที่ 1, 2 และ 3)	
5	1	เฉลยแบบประเมินตนเองก่อนและหลังการศึกษาเอกสาร สนทนาซักถามและตอบข้อข้องใจเกี่ยวกับเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" เล่มที่ 4 การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment)	
	2	ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน หลังการศึกษาเอกสาร (Posttest)	
	3	ตรวจกระดาษคำตอบ ให้คะแนนและแจ้งผลการสอบ Posttest ให้ครูทราบ สนทนาซักถามและตอบข้อข้องใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน	

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ในชั้นเรียน ก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผล ในชั้นเรียน” โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 59)

2. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน” โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 64)

3. หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ในชั้นเรียน ก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผล ในชั้นเรียน” โดย

3.1 หาค่าความยากง่ายของข้อสอบอิงเกณฑ์ โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2539 : 196 - 197)

3.2 หาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบอิงเกณฑ์ โดยใช้วิธีคำนวณจากผลการสอบ เพียงครั้งเดียว โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2539 : 198 - 199 อ้างอิงจาก Brennan, 1974)

3.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ จากการทดสอบเพียงครั้งเดียว จากสูตรของ ลิวิงสตัน (Livingston) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2539 : 236 - 238 อ้างอิงจาก Livingston, 1972)

4. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้าน การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัด และประเมินผลในชั้นเรียน” โดยใช้ t-test Dependent Samples (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2537 : 199)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนโดยใช้สูตร
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 64)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนน
 ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบทดสอบ

2.1 หาค่าความยากง่ายของข้อสอบ โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2539 : 196 - 197)

	p	แทน	$\frac{R}{N}$
เมื่อ	p	แทน	ดัชนีความยากง่าย
	R	แทน	จำนวนครูที่ทำข้อสอบถูก
	N	แทน	จำนวนครูทั้งหมด

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบอิงเกณฑ์ โดยวิธีคำนวณจากผลการทดสอบเพียงครั้งเดียว โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2539 : 198 - 199 อ้างอิงจาก Brennan, 1974)

	B	=	$\frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$
เมื่อ	B	แทน	ดัชนีค่าอำนาจจำแนกแบบอิงเกณฑ์
	U	แทน	จำนวนครูที่ทำข้อสอบถูกของกลุ่มที่ผ่านเกณฑ์
	L	แทน	จำนวนครูที่ทำข้อสอบถูกของกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์
	n_1	แทน	จำนวนครูที่สอบผ่านเกณฑ์
	n_2	แทน	จำนวนครูที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ จากการสอบเพียงครั้งเดียว จากสูตรของ ลิวิงสตัน (Livingston) (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2539 : 236 - 238 อ้างอิงจาก Livingston, 1972)

$$r_{cc} = \frac{\sigma^2(KR.20) + (\mu - KC)^2}{\sigma^2 + (\mu - KC)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์
	σ^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบ
	KR.20	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่หาจากสูตร KR.20
	μ	แทน	คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบอิงเกณฑ์
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบอิงเกณฑ์
	C	แทน	สัดส่วนของเกณฑ์ที่ผ่าน

$$r_{tt(KR.20)} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\Sigma pq}{\sigma^2} \right\}$$

$r_{tt(KR.20)}$ แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่หาจากสูตร KR.20

เมื่อ	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำได้ข้อหนึ่ง ๆ
	q	แทน	สัดส่วนของคนที่ทำข้อนั้นผิด = 1 - p
	σ^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

$$\text{หา } \sigma^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N^2}$$

3. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนน Pretest-Posttest โดยใช้ t-test for Dependent Samples (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2537 : 199 - 201)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

	t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงของ t - distribution
เมื่อ	n	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ.
	D	แทน	ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในการแปลความหมายผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean) ของกลุ่มตัวอย่าง
$S.D.$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงของ t - distribution
k	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบบ่งชี้เกณฑ์
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กระทำตามลำดับขั้น ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน”
2. เปรียบเทียบคะแนนของการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน”

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ.เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน”

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน	<i>N</i>	<i>k</i>	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>
ก่อนการศึกษาเอกสาร	30	40	22.633	4.514
หลังการศึกษาเอกสาร	30	40	28.433	4.932

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ก่อนการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 22.633 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.514 หลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 28.433 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.932

นั่นคือ ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนสูงขึ้น หลังจากศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

2. เปรียบเทียบคะแนนของการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนของการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน	<i>N</i>	<i>df</i>	<i>t</i>
ก่อนการศึกษาเอกสาร	30	29	8.004**
หลังการศึกษาเอกสาร	30		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ภายหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" สูงกว่าก่อนการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ หลังจากที่ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" แล้ว มีการพัฒนาความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน สูงขึ้น หลังจากได้รับการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน จาก 10 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบ หลายขั้นตอน(Multi stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้มี 2 ชนิด คือ

1. เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยเอกสาร จำนวน 4 เล่ม คือ

เล่ม 1 หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

เล่ม 2 ระเบียบการประเมินผลการเรียน

เล่ม 3 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน

เล่ม 4 การประเมินผลจากสภาพจริง(Authentic Assessment) และการประเมินจาก

แฟ้มสะสมงาน(Portfolio Assessment)

2. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ 1 ชุด จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก

วิธีดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ One Group Pretest-Posttest Design มีลำดับขั้น ดังนี้

1. ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำนวน 40 ข้อที่ผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้น แล้วบันทึกคะแนนจากการทดสอบไว้เป็นคะแนนก่อนการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"(Pretest)

2. มอบเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ.เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"ให้กลุ่มตัวอย่างไปดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สัปดาห์ละ 1 เล่ม โดยเริ่มจากเล่มที่ 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

3. เมื่อดำเนินการจนครบทั้ง 4 เล่มแล้ว ทำการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบชุดเดิม (สลับข้อ) แล้วบันทึกคะแนนจากการทดสอบไว้ เป็นคะแนนหลังการศึกษาเอกสาร(Posttest)

4. นำคะแนนจากการทดสอบก่อน(Pretest) และหลัง(Posttest) การศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ที่บันทึกไว้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติของคะแนนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

2. เปรียบเทียบคะแนนของการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

คะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร หลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ.เรื่อง "การวัดและประเมินผล

ในชั้นเรียน” สูงกว่าก่อนการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยวิธีมอบเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน” ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากเอกสารของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไปดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากการทดลอง พบว่า หลังจากที่ได้ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน” แล้ว มีการพัฒนาในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ประสิทธิ์ ธรรมประสิทธิ์ (2520 : 53 - 55) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมครูประจำการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 พบว่า ตามทัศนะของกลุ่มผู้บริหารและครูประจำการพบว่าทั้งผู้บริหารและครูประจำการมีความเห็นตรงกันว่า การสนับสนุนให้ครูมีโอกาสเลื่อนวิทยฐานะขึ้นได้มีการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนการส่งเสริมรองลงไปคือการส่งเสริมครูให้ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยการแนะนำให้ครูอ่านหนังสือ ตำรา เอกสารและวารสารต่าง ๆ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพจน์ สุภาพันธ์ (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการการพัฒนาบุคลากรของพนักงานครูโรงเรียนเมืองพัทยา ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของพนักงานครู มีความต้องการระดับสูงในเรื่องจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานของครูทุกกลุ่มวิชา และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พันธ์ หันนาคินทร์ (2524 : 89 - 93) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะวิธีการพัฒนาบุคลากรครูไว้ว่า อาจทำได้หลายวิธี เช่น การอ่านหรือการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีอื่น เช่น การฟังปาฐกถา ในกรณีการอ่านคู่มือจะมีความสำคัญยิ่ง เพราะย่อมทำได้ทันทีเมื่อมีโอกาส

นอกจากนี้ ในระหว่างที่ทำการทดลอง ผู้วิจัยได้มีโอกาสรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับรูปแบบและเอกสารที่ใช้ในการพัฒนาว่า เป็นรูปแบบการพัฒนาที่ดี น่าจะนำรูปแบบนี้ไปพัฒนาครู แทนการเรียกครูไปอบรม เพราะนอกจากจะเป็นการเสียเวลาแล้ว ยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณอีกด้วย ส่วนในเรื่องเอกสารที่ใช้ในการพัฒนาคือ เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน” ได้ให้ความเห็นว่า เป็นเอกสารที่ดี มีขนาดเล็กกระทัดรัด สะดวกในการหยิบมาศึกษาค้นคว้า และสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายในระยะเวลาอันสั้น

จากการวิจัยในครั้งนี้ และผลการวิจัยที่สอดคล้องกันดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยวิธีมอบเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและ

ประเมินผลในชั้นเรียน” ให้ครูไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์อื่น โดยวิธีการมอบเอกสารให้ครูไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาบุคลากร องค์ประกอบที่สำคัญที่จะมีผลทำให้การทดลองบรรลุเป้าหมายหรือไม่เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของเอกสาร และความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของครู จากการทดลองพบว่า ครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่สนใจที่จะพัฒนาตนเอง แต่ขาดแหล่งวิชาการ และเวลาที่จะใช้ในการศึกษาค้นคว้า การพัฒนาครูโดยการจัดทำเอกสารเล่มเล็ก ให้ครูไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จึงเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งที่ครูจะสามารถพัฒนาตนเองได้ โดยใช้เวลาเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เหลือจากงานสอนและงานธุรการ ศึกษา ค้นคว้า เพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งถ้าได้มีการพัฒนาให้เป็นระบบ ก็จะสามารถพัฒนาครูได้โดยประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยในทำนองเดียวกันนี้ ในรายวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์อื่น
2. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบในการพัฒนาครู
3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลการเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. (2510). *หลักและวิธีการวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิและจังหวัดอุดรธานี, สำนักงาน. (2527). *การสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- กองวิชาการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2536). *การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ*. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกตุนี้ หงสนันท์. (2531, กันยายน-ตุลาคม). "ยุทธวิธีในการบริหารงานบุคคลในรัฐวิสาหกิจ," ใน *วารสารกรมบัญชีกลาง*. 29(5) : 78.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2540). *การวัดและประเมินผลสภาพที่แท้จริง*. เอกสารอัดสำเนา 35 หน้า.
- จิราภรณ์ ศิริทวี. (2540). *เอกสารประกอบการอบรมการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน*. กรุงเทพฯ .
- ชวาล แพรัตกุล. (2518). *เทคนิคการวัดผล*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- . (2520). *เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2537). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2540). *คู่มือการประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่น Portfolio Assessment*. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาวิชาการ (พว.).
- เตือนใจ เกตุษา. (2529). *การประเมินผลการสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อรุณการพิมพ์.
- ธนู แสงศักดิ์. (2520). *กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สารมวลชนการพิมพ์.
- ธำรง บัวศรี. (2521). *การศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2525). *ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อเนกศิลป์.
- บุญชม ไชยโกสี. (2513). *การส่งเสริมการศึกษาระหว่างประจำการของครูประถมศึกษา*. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริภรณ์.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2538). *"Portfolio Assessment" การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- , (2527). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์: แนวคิดวิธีการ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญโชติ จันทรสุพัฒน์. (2527). ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรครูประจำการของผู้บริหารและครูประจำการ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร . อัดสำเนา.
- ประทีน พงศ์อิศวรนนท์. (2529). การศึกษาเชิงประเมินการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ประไพ วัฒนพงษ์. (2524). ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ ธรรมประสิทธิ์. (2520). การส่งเสริมครูประจำการระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 6 ความต้องการของครูและการปฏิบัติการและปัญหา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ประสิทธิ์ สวัสดิ์ประดิษฐ์. (2529). กระบวนการและปัญหาในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปองจิต อ่อนเผ่า. (2521). ปัญหาการวัดและประเมินผลการสอนการเรียนวิชาภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- , (2530). การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- พรเพ็ญ ปทุมศิริ. (2528, กุมภาพันธ์-มีนาคม). "หลักการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ," สารพัฒนาหลักสูตร. 9(6) : 18-25.
- บุญญ์ สาธร. (2519). หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- มนตรี อนันต์รักษ์. (2532). การประเมินผลการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเฉพาะกรณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานะ กอหรั่งกุล. (2525). การบริหารบุคลากรในโรงเรียนมัธยม. กรุงเทพฯ : เอราวิธการพิมพ์.

- เมธี ปิณฑานนท์. (2529). การบริหารบุคคลในวงการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2535). การพัฒนาครู. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เยาวดี ราชชัยกุล. (2521). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ.
- รุ่งฤทธิ์ หวังอารีย์. (2536). การวิเคราะห์วิธีการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- เรืองศักดิ์ กล่ำสกุล. (2523). การบริหารบุคลากรของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. อุดສຳເນາ.
- ล้วน สายยศ. (2518). "ธรรมชาติของการสอบวัด," ใน มิตรครู. กรุงเทพฯ.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. 243 หน้า.
- , (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก. 360 หน้า.
- ละออ ด้านพิษณุพันธ์. (2535). การติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ลักษณา สมเชื้อ. (2524). ปัญหาการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- วัลลภ กันทรัพย์. (2533). ขอบข่ายของงานวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน. วิจัยสนเทศ. 11(123) : 1-3 ธันวาคม 2533.
- วัลลภา อาริรัตน์. (2523). ปัญหาการวัดและประเมินผลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย สมอารมณ์, และคนอื่น ๆ. (2528). การเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้บริหารและ ศึกษานิเทศก์กับความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในระดับประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี. ชลบุรี : สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี. อุดສຳເນາ.

- วิชาการ, กรม. (2525). คู่มือศึกษานิเทศก์การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2532. ก.). หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 25233). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2532.ข.). แผนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2533.ก.). คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- (2533.ข.). หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2534.ก.). คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2534.ข.). คู่มือการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2539). การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิรัช ชูสูงเนิน. (2527). สมรรถภาพด้านวิชาการของครูประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ที่สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อุดลำนานา.
- วิไล โปว์เสวีวงศ์. (2522). ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ ดีไพบูลย์. (2522). ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2527). คู่มือการวัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ส.วาสนา ประवालพฤษ. (2540.ก.). แนวคิดการประเมินผลจากสภาพจริง. เอกสารประกอบคำบรรยาย อุดลำนานา 3 หน้า.

- (2540.ข.). การประยุกต์ใช้การวัดและประเมินตามความสามารถจริงในสภาพการเรียนรู้ การสอน. กรุงเทพฯ.
- (2538). “การประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพจริง : การใช้แฟ้มสะสมงาน” วารสาร การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมปอง ภูวรางกูร. (2525). การประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครู : การศึกษากรณีเฉพาะจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2513). การบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยพัฒนาการ.
- (2523). การบริหารบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2521). ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพงษ์ เรืองศรี. (2530). ปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง บุญสิทธิ์. (2533). กระบวนการวัดและประเมินผลการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น : กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ในระดับต่ำของจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2524). แนวคิดพื้นฐานในการประเมินผลการเรียนรู้ระบบประเมินผลการเรียนรู้ อิงเกณฑ์อิงกลุ่ม. กรุงเทพฯ : วารสารครุศาสตร์.
- สมาน รังสิโยภุชญา. (2530). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : บริษัท ประชาชน จำกัด.
- สรยุทธ สืบแสงอินทร์. (2529). การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูวิทยาศาสตร์ ครูวัดผล และ ผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการประเมินผลการเรียนรู้การสอนวิชา วิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สาริต ลัมขจรเดช. (2524). ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชากิจกรรมพลศึกษา ในวิทยาลัยพลศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สามัญศึกษา, กรม. (2524). แนวทางการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพ.ศ. 2521. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์.
- สิรินทร สุนทราภินันท์. (2526). ปัญหาการประเมินผลการเรียนการสอนของครูวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกิตติ บุญเอก. (2525). สภาพโรงเรียนประชาบาลดีเด่นในจังหวัดภาคกลางของประเทศ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุโขทัยธรรมาราช, มหาวิทยาลัย. (2525). เอกสารการสอนชุดวิชา 23303 การบริหารบุคลากร ในโรงเรียน เล่ม 2 หน่วยที่ 6 - 10. กรุงเทพฯ : บริษัทวิคตอรีเพาเวอร์พอยท์.
- สุเทพ ธรรมภิบาลอุดม. (2524). "การประหยัดในการบริหารงานบุคคล," ใน วารสารข้าราชการ. หน้า 27-28.
- สุทธิพรรณ ไชยวงศ์. (2534). การศึกษาความเข้าใจและวิธีการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุนทร บำเลอรราช. (2519). ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับระบบการวัดและประเมินผลการศึกษาของวิทยาลัยครูภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันท์ สลโกสม. (2525). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุพจน์ สุภาพันท์. (2528). ความต้องการการพัฒนาบุคลากรของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- สุภักัญญา สุจิตติจิตร. (2522). ปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มบูรณาการตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิชและคณะ. (2529). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของการศึกษาประชาบาล. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

- สุภาพ วาดเขียน และ อรพินท์ โภชนดา. (2520). การประเมินผลการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุมาลี จันทร์ชลอ. (2521). การติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- สุวรรณ นรพักตร์. (2524). การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนภูมิภาค สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. อัดสำเนา.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2533). การสำรวจสภาพการวัดและประเมินผลการเรียนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ ศรีโสภะ. (2524). การวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2525). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อรุณ รักธรรม. (2520). “แรงดัน-แรงดึงในการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงขององค์การ,” ใน วารสารข้าราชการ. หน้า 6-7.
- อรุณรัตน์ สารกิตติพันธ์. (2541). การศึกษาสภาพการใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา
- อัญชลี มีไชยโย. (2534). กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษากรณีโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนที่ 3 จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อำนวย ชมศรีสวัสดิ์, และ คนอื่นๆ. (2527). ศึกษาสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- อุทุมพร(ทองอุไทย) จามรมาร. (2530). การวัดและประเมินผลการเรียนระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พินิจพิบูลย์.
- เอนก เพียรอนุกุลบุตร. (2527). การวัดและประเมินผลทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ป.สัมพันธ์พาณิชย์.

โอภาส โคปาสะสุด. (2526). *ทัศนะของครูที่มีต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบลในเขตการศึกษา 6 .* ปริญญาโท กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. อัดสำเนา.

Adams, G.S. (1964). *Measurement and Evaluation in Education Psychology and Guidance.* Newyork : Hott,Rinehart and Winstons.

Alkin, Marvin C. and Fit Gibbon, Carol T. (1975). "Method and Theories of Evaluation" *Journal of Research and Development in Education.* Vol.8 No.3 : 2.

Beach, Dale S. (1970). *Personal : The Management of People at Work.* Newyork : Macillan.

Brown, F.G. (1976). *Principles of Educational and Psychological Testing.* 2nd ed. New York : Rinehart and Winston.

Castetter, William B. (1976). *The Personal Function in Education Administration .* Newyork : Macmillan.

Chester, Nolts M. (1966). *An Introduction to School Administration : Selected Readings.* Newyork : Macmillan.

Clark, Allen R. (1970). *A Teacher Evaluation of Selected Method of In-Service Grade 5-9,"* Dissertation Abstracts. 31(6) : 2767-A ; December, 1970.

Devanathan, Sundapaiayam Naarsimhan (1981). *Educational Evalyation in the School Distric of West Virginia* *Dissertation.* Abstracts International 41 (June) : 5068-A.

Ebel and Frisbie.(1986) *Essentials of Educational Measurement.* 4th ed. Engle wood Cliffs N.J. : Prentice-Hall.

Good, Carter V. (1973). *Book Title.* City : Publisher.

Gronlund, N.E. (1990). *Measurement of Evaluation in Teaching* 6th ed. New York :Macmillan.

Marshall, John Clark. (1972). *Essential of Testing.* Philippine : Addison Wesley Publishing.

Noll , Victor H. (1965). *Introduction of Education Measurement.* 2nd Boston : Houghton Mifflin.

Nunnally, Jum G. (1967). *Psychometric theory .* New York : Magraw-Hill.

Ramsay, Russell G. (1981). *Teachers Perception of the Design and Implementatioe of Teacher Evaluation Systems in Tenessee Plublic Schools.* *Dissertation Abstract* Internatinal 41 (February) : 3366-A.

Staley, Eugene e. (1971). *Planning Occupational Education and Training for Development*.
Newyork : Dracger.

Starr, J W. (1970). *Student Opinion on Methods of . Assessment* Education Review(June) :
Publisher.

Throndike, Robert L.. (1979). *Measurement and Evaluation in Psychology and Educatihn*.
4th ed. New York : John Wiley & Sons.

Throndike, Robert L..and Hagen,E. (1969) *Measurement and evaluation in Psychology and
Education* 3rd ed. New York : John Wiley & Son.

Tyler, Leona E. (1979) *Tests and Measurements*. 3rd ed. New Jersey : Prentice Hall.

Warren, Feinberg Marvin. (1974) *An Analysis of Guidelines for In-Service Grade 5-9,"*
Dissertation Abstracts. 31(6) : 3561-A ; December.

Whitehill, Arthur M, Jr. (1955). *Personnel Relations*. Newyork : McGraw-Hill Book.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คู่มือในการดำเนินการทดลอง

คู่มือในการดำเนินการทดลอง

1. จุดมุ่งหมายในการทดลอง

เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านการวัดและประเมินผล
ในชั้นเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ครั้งนี้มี 2 ชนิด คือ

1. เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน” จำนวน 1 ชุด
ประกอบด้วยเอกสาร จำนวน 4 เล่ม คือ

เล่ม 1 หลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

เล่ม 2 ระเบียบการประเมินผลการเรียน

เล่ม 3 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน

เล่ม 4 การประเมินผลจากสภาพจริง(Authentic Assessment) และแฟ้มสะสมงาน
(Portfolio Assessment)

2. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการงาน
และพื้นฐานอาชีพ 1 ชุด จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก

3. วิธีดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ One Group Pretest-Posttest Design มี
ลำดับขั้น ดังนี้

1. ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอน
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ จำนวน 40 ข้อที่ผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้น
แล้วบันทึกคะแนนจากการทดสอบไว้เป็นคะแนนก่อนการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ.
เรื่อง“การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน”(Pretest)

2. มอบเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง“การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน”ให้กลุ่มตัวอย่าง
ไปดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สัปดาห์ละ 1 เล่ม โดยเริ่มจากเล่มที่ 1, 2, 3 และ 4 ตาม
ลำดับ

3. เมื่อดำเนินการจนครบทั้ง 4 เล่มแล้ว ทำการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบ
ชุดเดิม(สลับข้อ) แล้วบันทึกคะแนนจากการทดสอบไว้ เป็นคะแนนหลังการศึกษาเอกสาร(Posttest)

4. นำคะแนนจากการทดสอบก่อน(Pretest) และหลัง(Posttest) ศึกษาเอกสารเสริมความรู้
ครู กพอ. เรื่อง“การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน” ที่บันทึกไว้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ภาคผนวก ข
ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น
ของ
แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน
กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ตาราง 7 ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	.35	.372
2	.30	.431
3	.35	.372
4	.35	.372
5	.30	.823
6	.30	.431
7	.30	.823
8	.25	.490
9	.25	.490
10	.30	.431
11	.25	.490
12	.20	.549
13	.35	.372
14	.30	.431
15	.25	.490
16	.35	.372
17	.35	.372
18	.35	.372
19	.35	.372
20	.25	.490

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
21	.35	.372
22	.35	.372
23	.35	.372
24	.35	.372
25	.30	.431
26	.30	.823
27	.25	.490
28	.35	.372
29	.20	.549
30	.35	.372
31	.35	.372
32	.35	.372
33	.25	.490
34	.25	.490
35	.20	.941
36	.35	.372
37	.35	.372
38	.25	.490
39	.30	.431
40	.35	.372
r_{cc}	=	.940

ภาคผนวก ค

ผลการทดสอบก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ.
เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน”

ตาราง 8 ผลการทดสอบและผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการศึกษาเอกสารเสริมความรู้ ครู กพอ.
เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน”

ครูคนที่	ก่อนการศึกษาเอกสาร	หลังการศึกษาเอกสาร
1	23	23
2	21	36
3	25	26
4	30	35
5	25	26
6	25	36
7	22	24
8	24	29
9	15	24
10	15	22
11	27	35
12	16	23
13	22	33
14	20	22
15	19	25
16	25	28
17	29	30
18	24	29
19	25	30
20	27	32
21	26	33
22	26	31
23	11	27
24	22	30
25	27	33
26	19	21
27	17	20
28	21	23
29	26	34
30	25	33

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน
พื้นฐานอาชีพ กลุ่มการงานและ
2. เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง “การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน”
พื้นฐานอาชีพ กลุ่มการงานและ

**แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ
ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน
กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ**

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก., ข., ค. หรือ ง. หน้าตัวเลือก ที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดของแต่ละข้อคำถาม (ในกระดาษคำตอบ)

1. ไตรภพ มีความรู้ความสามารถในการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่องาน และมีนิสัยในการทำงาน แสดงว่า ไตรภพ มีองค์ประกอบของคุณสมบัติที่ต้องการเน้นในข้อใด ?

ก. รู้จักฟังตนเอง	ค. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
ข. มีนิสัยรักการทำงาน	ง. มีการวิเคราะห์และวางแผนในการทำงาน
2. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มี 2 ส่วน คือ ข้อใด ?

ก. งานบังคับและงานเลือก	ค. งานเลือกเสรีและงานบังคับ
ข. งานเลือกและงานเลือกเสรี	ง. งานบังคับและงานบังคับเลือก
3. งานอื่น คืองานในข้อใด ?

ก. งานที่ผู้ปกครองหรือท้องถิ่นทำอยู่	ค. งานที่สนใจและส่งเสริมเป็นการเฉพาะ
ข. งานที่นำไปสู่การมีรายได้ตอบแทน	ง. ถูกทั้งข้อ ก., ข. และ ค.
4. งานประดิษฐ์และงานช่าง ในช่วงชั้นใด ที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน คิดแบบได้เอง ?

ก. ป. 5 - 6	ค. ป. 3 - 4
ข. ป. 4 - 5	ง. ป. 2 - 3
5. งานที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ คืองานในข้อใด ?

ก. งานบ้าน	ค. งานที่เตรียมไปสู่อาชีพ
ข. งานเกษตร	ง. งานประดิษฐ์และงานช่าง
6. เวลาเรียนของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพตลอดปีการศึกษาในแต่ละช่วงชั้นเป็นอย่างไร ?

ก. ป. 1 - 2 มากกว่า ป. 3 - 4	ค. ป. 3 - 4 เท่ากับ ป. 5 - 6
ข. ป. 3 - 4 น้อยกว่า ป. 5 - 6	ง. ป. 3 - 4 มากกว่า ป. 5 - 6
7. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจะต้องให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงและเน้นการปรับปรุงงาน โดยให้ความสำคัญในข้อใด ?

ก. ผลงาน	ค. กระบวนการทำงานเท่าๆ กับผลงาน
ข. กระบวนการทำงาน	ง. กระบวนการทำงานมากกว่าผลงาน

8. เพื่อเป็นหลักในการทำงานและพัฒนางาน ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร ?

- ก. สอนปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี ค. สอนทฤษฎีอย่างเดียว
ข. สอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม ง. สอนปฏิบัติอย่างเดียว

9. การจัดลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ในข้อใดถูกต้อง ?

- ก. ทำตามแบบ ➡ ทำเองโดยอัตโนมัติ ➡ ทำโดยไม่ดูแบบ
ข. ทำเองโดยอัตโนมัติ ➡ ทำเองโดยไม่มีแบบ ➡ ทำตามแบบ
ค. ทำตามแบบ ➡ ทำเองโดยไม่มีแบบ ➡ ทำเองโดยอัตโนมัติ
ง. ทำโดยอัตโนมัติ ➡ ทำเองโดยไม่มีแบบ ➡ ทำตามแบบ

10. กระบวนการทำงานในข้อใด ที่จัดเป็นทักษะในการทำงาน ซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ?

- ก. รู้จักงานและวิเคราะห์งาน ค. วางแผนงานและปฏิบัติงาน
ข. ปฏิบัติงานและปรับปรุงงาน ง. วิเคราะห์งานและวางแผนงาน

11. พฤติกรรมด้านจิตพิสัย ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ต้องการเน้นของการทำงาน คือข้อใด ?

- ก. มีความรู้ และ ทักษะพื้นฐานในการทำงาน
ข. มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความรู้
ค. มีนิสัยการทำงานและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
ง. มีทักษะพื้นฐานในการทำงานและมีนิสัยในการทำงาน

12. นอกจากจะวัดว่านักเรียนทำอะไรได้/ไม่ได้แล้ว ยังบอกระดับคุณภาพของการกระทำหรือผลงานได้ด้วย คือเครื่องมือวัดทักษะพิสัยในข้อใด ?

- ก. แบบจัดอันดับ (Ranking)
ข. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)
ค. แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)
ง. แบบระเบียบพฤติกรรม (Anecdotal Record)

13. การจัดลำดับขั้นของพฤติกรรมทางพุทธิพิสัย ในข้อใด ถูกต้อง ?

- ก. นำไปใช้ ➡ วิเคราะห์ ➡ สังเคราะห์ ➡ ประเมินค่า
ข. วิเคราะห์ ➡ ประเมินค่า ➡ สังเคราะห์ ➡ นำไปใช้
ค. ประเมินค่า ➡ วิเคราะห์ ➡ สังเคราะห์ ➡ นำไปใช้
ง. สังเคราะห์ ➡ วิเคราะห์ ➡ ประเมินค่า ➡ นำไปใช้

14. เด็กระดับประถมศึกษาควรได้รับการพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตพิสัยไม่ต่ำกว่าระดับใด ?

- ก. ระดับ 2 ขั้นตอนสนอง ค. ระดับ 4 ขั้นจัดระบบ
ข. ระดับ 3 ขั้นเห็นคุณค่า ง. ระดับ 5 ขั้นเกิดกิจนิสัย

15. ข้อใด เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของสมรรถภาพลักษณะที่ดีในการทำงาน ?
- ปฏิบัติงานอย่างชำนาญและสร้างสรรค์
 - ทำงานด้วยความมุ่งมั่น รับผิดชอบ รักการทำงาน
 - ตั้งใจปฏิบัติงานและชื่นชมยินดีเมื่อปฏิบัติงานเสร็จ
 - ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
16. การวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ควรใช้เครื่องมือประเภทใด?
- การซักถาม
 - แบบทดสอบ
 - แบบฝึกหัด
 - สังเกตการทำงาน
17. จุดประสงค์การเรียนรู้ในข้อใด เป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ?
- ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน
 - ปฏิบัติงานอย่างชำนาญและสร้างสรรค์
 - ทำงานด้วยความมุ่งมั่น รับผิดชอบ และรักการทำงาน
 - กำหนดรูปแบบและขั้นตอนการทำงานให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อม
18. สมรรถภาพในข้อใด ที่มีลักษณะพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ?
- ปรับปรุงการทำงาน
 - วิเคราะห์งาน
 - คำนึงที่ดีต่อการทำงาน
 - รู้และเข้าใจงาน
19. ถ้าต้องการทราบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ทำงานต่าง ๆ อย่างเอาใจจริงเอาใจ และพึงตนเองจนสำเร็จหรือไม่ ควรใช้วิธีการวัดใด เหมาะสมที่สุด ?
- สังเกตขณะเรียนและทำงาน
 - ให้ทำแบบฝึกหัด
 - พิจารณาจากผลงานที่ส่ง
 - ซักถามนักเรียนคนอื่น
20. การวัดคุณลักษณะที่ดีในการทำงานของนักเรียนทั้งชั้น ต้องวัดในข้อใด มากที่สุด ?
- ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
 - ทำงานตามรูปแบบที่กำหนดให้
 - ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์
 - คิดหาวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงาน
21. การกำหนดตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่จะวัด คือ การกำหนดในข้อใด ?
- วิธีการวัดที่ชัดเจน
 - พฤติกรรมการแสดงออก
 - เครื่องมือที่จะใช้วัด
 - น้ำหนักคะแนนของแต่ละองค์ประกอบ
22. การประเมินผลการเรียนมุ่งประเมินพัฒนาการด้านใด ?
- จิตพิสัย
 - พุทธิพิสัย
 - ทักษะพิสัย
 - พุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย โดยเน้นกระบวนการ

23. โรงเรียนต้องประเมินผลการเรียนอย่างไร ?

ก. ประเมินผลหลังเรียน

ค. ประเมินผลระหว่างเรียน

ข. ประเมินผลก่อนเรียน

ง. ประเมินผลทั้ง ก่อน ระหว่างและหลังเรียน

24. ระดับผลการเรียน "0" หมายถึงผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ คิดเป็นร้อยละเท่าไร ?

ก. 0 - 49

ค. 0 - 59

ข. 0 - 50

ง. 0 - 60

25. ชั้น ป. 2 , 4 และ 6 ตัดสินผลการเรียนจากเกณฑ์ในข้อใด ?

ก. ข้อ 1 กับ ข้อ 2

ค. ข้อ 2 กับ ข้อ 3

ข. ข้อ 1 , 2 และ 3

ง. 1 กับ ข้อ 3

26. นักเรียนที่ขอย้ายสถานศึกษาระหว่างปี โรงเรียนเดิมจะต้องจัดทำเอกสารในข้อใดให้กับนักเรียน ?

ก. ป.03

ค. ป.05

ข. ป.04

ง. ป.06

27. ป.02/2 คือ เอกสารอะไร ?

ก. บัญชีเรียกชื่อ

ค. สมุดประจำชั้น

ข. ระเบียนสะสม

ง. สมุดประจำตัวนักเรียน

28. การประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 ควรปฏิบัติอย่างไร ?

ก. สอนจนถึงปลายปีแล้วจึงค่อยสอบวัด

ข. สอนจบหน่วยใหญ่แล้วจึงค่อยสอบวัด

ค. สอนจนจบภาคเรียนแล้วจึงค่อยสอบวัด

ง. สอนไปสอบไป เพื่อนำผลไปพิจารณาการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02

29. แผนการสอนมีประโยชน์ต่อครูผู้สอนอย่างไร ?

ก. ช่วยให้ครูเข้าใจเป้าหมายของการสอนแต่ละครั้งว่า ต้องการให้นักเรียนมีความสามารถอย่างไร

ข. ช่วยให้ครูรู้ว่าจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร

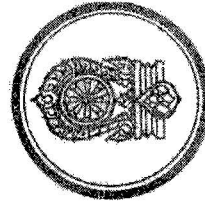
ค. ช่วยให้ครูรู้ว่าใช้สื่อ/อุปกรณ์การสอนอะไร

ง. ช่วยให้ครูรู้ว่าวัดและประเมินผลอย่างไร

30. ครูควรเลือกกิจกรรมที่ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตร และทำการวัดด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมของแต่ละงาน เพื่อนำผลที่ได้ไปดำเนินการในข้อใด ?
- ก. ตัดสินผลการเรียน
 - ข. ปรับปรุงการเรียนการสอน
 - ค. ตรวจสอบการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02
 - ง. พิจารณาปรับปรุงการเรียนตลอดจนสะสมผลการวัด แล้วนำไปพิจารณาการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02
31. ระดับคะแนน 0,1,2 ได้มาจากการกระทำในข้อใด ?
- ก. ประเมินตามจุดประสงค์ในแผนการสอน
 - ข. สะสมผลการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02
 - ค. รวบรวมผลการวัดของทุกงานในแต่ละจุดประสงค์มาตัดสินให้ระดับคะแนน 0,1,2
 - ง. เป็นไปตามขั้นตอน ตั้งแต่ ข้อ ก., ข. และ ค.
32. เจตนาที่แท้จริงของการประเมินจากสภาพจริงคือข้อใด ?
- ก. ตรวจสอบว่านักเรียนรู้อะไร
 - ค. จับผิดและหาจุดด้อยของผู้เรียน
 - ข. ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - ง. จัดลำดับที่และเปรียบเทียบกับกลุ่ม
33. ความสามารถด้านใดที่สำคัญที่สุด ที่ต้องพัฒนาคนในการจัดการศึกษาในทศวรรษหน้า ?
- ก. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - ข. การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี
 - ค. การปรับตัวให้ทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลง
 - ง. การร่วมมือ ประสานประโยชน์ และการเจรจาแลกเปลี่ยน
34. เกณฑ์การประเมินผลที่ดีคือข้อใด ?
- ก. เทียบตรง
 - ค. วัดนักเรียนได้ทั้งตัวและต่อเนื่อง
 - ข. ใช้วิธีการที่หลากหลาย
 - ง. ถูกทุกข้อ
35. ข้อใด ไม่ใช่ ความหมายของแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ?
- ก. ภาพสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน
 - ข. การเก็บรวบรวมผลงานทุกชิ้นของผู้เรียนเข้าไปไว้ในแฟ้ม กล่องหรือกระเป๋า
 - ค. การเก็บรวบรวมข้อมูลรายงานการทำงาน เพื่อประเมินความสำเร็จของผู้เรียน
 - ง. เอกสารรวบรวมข้อมูลรายงานการทำงาน หรือผลงานของเจ้าของงาน แล้วจัดไว้อย่างเป็นระบบ

36. ผลจากการกระทำในข้อใด ที่ควรเก็บไว้ใน Portfolio ?
- ร่องรอยของการพัฒนา
 - กระต่ายคำตอบจากการทดสอบย่อย
 - แบบฝึกคัดลายมือที่ครูสั่งให้นักเรียนไปคัดมา
 - แบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ที่ครูให้นักเรียนทำตามตัวอย่าง
37. สิ่งสำคัญที่สุดในการนำเสนอ Portfolio ของนักเรียนคือข้อใด ?
- ผลงาน
 - คำตอบถูก
 - กระบวนการพัฒนา
 - กระบวนการทำงาน
38. ครูในข้อใดให้นักเรียนทำ Portfolio ได้ถูกต้อง ?
- ครูสุดา ให้นักเรียนทำทุกวิชา
 - ครูมาลี ให้นักเรียนเลือกทำเฉพาะวิชาที่ชอบ/ถนัด
 - ครูผาสุก ให้นักเรียนทำทุกวิชาและทุกรายจุดประสงค์
 - ครูปรีชา ให้นักเรียนทำ 3 Portfolios หลัก คือ ภาษา คณิตศาสตร์ และงานที่สนใจ
39. การทำ Portfolio มุ่งไปที่ประเด็นไหน ?
- การใช้ความรู้ของผู้เรียน
 - การนำเสนอผลงานของผู้เรียน
 - การถ่ายทอดความรู้จากครูสู่ผู้เรียน
 - การเก็บรวบรวมผลงานของผู้เรียนเพื่อนำเสนอ
40. ผลการประเมิน Portfolio ควรออกมาในรูปใด ?
- เกรด
 - คะแนน
 - ผ่าน/ไม่ผ่าน
 - ระดับคุณภาพ

เอกสารเสริมความรู้ กพอ.
เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"
เล่ม 1
หลักสูตร
กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ

เอกสาร ศน.ที่ 16 / 2542
หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารเสริมความรู้ กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ชุดนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มกรงานและพื้นฐานอาชีพ ให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินผลแนวใหม่ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังเข้าใจไม่ถูกต้องและตรงกัน เอกสารชุดนี้มี 4 เล่ม ดังนี้

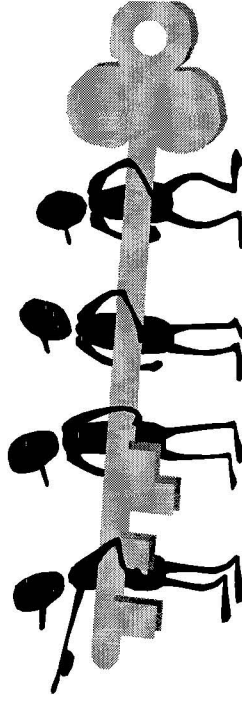
- เล่มที่ 1 หลักสูตรกลุ่มกรงานและพื้นฐานอาชีพ
- เล่มที่ 2 ระเบียบการประเมินผลกรเรียน
- เล่มที่ 3 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน
- เล่มที่ 4 การประเมินผลจากสภาพจริงและแฟ้มสะสมงาน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารชุดนี้จะเอื้อประโยชน์ต่อการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้สอนกลุ่มกรงานและพื้นฐานอาชีพ และมีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สุริยนต์ บุญชาติพิทย
ศึกษานิเทศก์ สปช.

สารบัญ

คำนำ	หน้า
• สารสำคัญ	1
• วัตถุประสงค์	1
• แบบประเมินตนเองก่อนการศึกษาเอกสาร	2
• จุดประสงค์ของหลักสูตร	4
• คุณสมบัติที่ต้องการเน้น	5
• โครงสร้างของเนื้อหา	8
• อัตราเวลาเรียน	9
• การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	10
• แบบประเมินตนเองหลังการเรียนรู้เอกสาร	14
• เฉลยแบบประเมินตนเองก่อน/หลังการศึกษาศึกษาเอกสาร	16
• หนังสืออ้างอิง	17

สารสำคัญ

1. หลักสูตรกลุ่มการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนทำงานเป็น มีนิสัยรักการทำงาน และปรับปรุงงานอยู่เสมอ
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนกลุ่มการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรได้ ก็ต่อเมื่อสอนให้สัมพันธกับวิชาอื่น สอนปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี ตามขั้นตอนการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม

วัตถุประสงค์

1. บอกคุณสมบัติที่ต้องการเน้นของกลุ่มการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพได้
2. บอกองค์ประกอบของคุณสมบัติที่ต้องการเน้นของกลุ่มการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพได้
3. บอกโครงสร้างของหลักสูตรการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพได้
4. บอกวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนกลุ่มการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพได้

แบบประเมินตนเองก่อนการศึกษาเอกสาร

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง และ

ทำเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าผิด

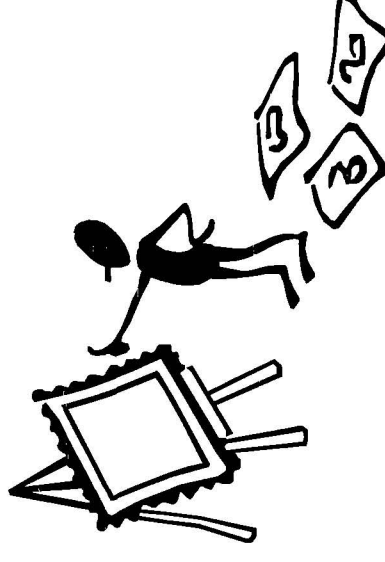
-1. หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จัดเนื้อหา เป็น 3 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตร และงานประดิษฐ์และงานช่าง
-2. อัตราการเรียนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 – 4 น้อยกว่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6
-3. อัตราการเรียน งานบังคับและงานเลือกในแต่ละช่วงชั้น กำหนดไว้ เป็น 2 : 1 ของเวลาเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ตลอดปีการศึกษา
-4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ให้เรียนงานบ้านและงานเกษตร เป็น งานบังคับ และเลือกงานประดิษฐ์และงานช่าง หรืองานอื่น เป็นงานเลือก
-5. ใตรภาพ เป็นคนมีความรู้ความสามารถในการทำงาน มีเจตคติที่ดี ต่องาน และมีนิสัยในการทำงาน แสดงว่า ใตรภาพ เป็นคนมีนิสัยรักการทำงาน
-6. คุณสมบัติต้องการเน้นของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ คือ มีนิสัย ที่ดีในการทำงาน และรู้จักพึ่งตนเอง
-7. สัถยญา มักจะวิเคราะห์งาน เพื่อหาข้อบกพร่อง หาทางเลือกในการ แก้ปัญหาและเลือกทางเลือก และนำทางเลือกมาปรับปรุงการทำงานอยู่เสมอ แสดงว่าสัถยญาปรับปรุงงานและผลงานของเขาอยู่เสมอ

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 1 หน้า 2

.....8. การสอนตามขั้นตอนการเรียนรู้ในการปฏิบัติงาน คือ ทำตามแบบ สั้กเกต ทำโดยไม่ดูแบบ และทำเองโดยอัตโนมัติ

.....9. ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ จะต้องฝึกให้นักเรียนได้ ปฏิบัติจริงและเนนการปรับปรุงงาน และให้ความสำคัญกับกระบวนการ ทำงานเท่า ๆ กับผลงาน

.....10. ดำรง มีทักษะในการใช้มือและเครื่องมือในการทำงาน มีเจตคติที่ดี ต่องาน และมีทักษะในกระบวนการทำงาน แสดงว่า ดำรง เป็นคน ทำงานเป็น

จุดประสงค์

กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีนิสัยรักงาน เห็นประโยชน์ของการทำงาน ทำงานเป็น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดี พึ่งตนเองได้ และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน และงานที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ
1. มีทักษะในการใช้มือ เครื่องมือ และทักษะในการระบวงการทำงาน ทำงานอย่างมีแผน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือครอบครัวและผู้อื่นได้ตามควรแก่วัย
1. มีนิสัยรักการทำงาน และรู้จักพึ่งตนเอง
2. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการปรับปรุงผลงานและกระบวนการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

คุณสมบัตที่ต้องการเน้น

กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพมุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณสมบัติอย่างน้อย 3 ประการคือ ทำงานเป็น มีนิสัยรักการทำงาน และปรับปรุงงานอยู่เสมอ แต่ละคุณสมบัติต้องประกอบกันดังนี้

1. องค์ประกอบ การทำงานเป็น
 - 1.1 มีทักษะในการใช้มือและเครื่องมือทำงาน
 - เลือกใช้เครื่องมือเหมาะสมกับงาน
 - ใช้อย่างถูกต้อง
 - ใช้อย่างคล่องแคล่ว
 - ใช้อย่างปลอดภัย

1.2 มีทักษะในกระบวนการทำงาน คือ

- การวิเคราะห์งาน
- การวางแผนงาน
- การปฏิบัติงานตามแผน
- การประเมินผลการทำงาน

1.3 มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น คือ

- เป็นผู้ช่วยผู้ตามที่ดี
- ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- รับผิดชอบเอื้อเฟื้อไม่เอาเปรียบ
- เสนอความคิดเห็น สรุป และเสนอผลงาน

การฝึกให้มีคุณสมบัติในการทำงานเป็น ต้อง

- ศึกษางานจนมีความรู้ในงานที่จะทำ
- ฝึกปฏิบัติงานจนเกิดทักษะ

2. องค์ประกอบของการมีนัยรักการทำงาน

2.1 ความรู้ความสามารถในการทำงาน เช่น รู้จักงาน วางแผนและวิธีทำงาน การแก้ปัญหา ฯลฯ

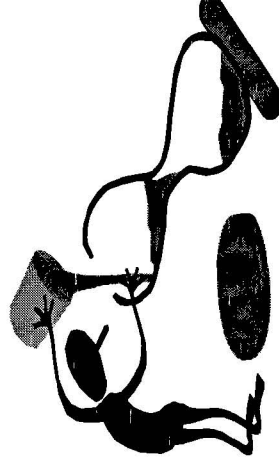
เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 1 หน้า 6

2.1 มีเจตคติที่ดีต่องาน หมายถึงความสนใจ ตั้งใจ เอาใจใส่ และสนใจกับการทำงาน ทำงานเองโดยไม่รอคำสั่ง แสวงหาแนวทางและวิธีทำงานที่มีประสิทธิภาพ

2.2 มีนิสัยในการทำงาน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความประพฤติ ขยัน อดทน ละเอียดถ้อย มีระเบียบ ซื่อสัตย์ และพึ่งตนเอง

การสร้างนิสัยรักการทำงาน ต้องเริ่มจาก

- รู้จักงานและทำงานเป็นประจำ
- ลองปฏิบัติงานอาชีพที่สนใจ

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 1 หน้า 7

3. องค์ประกอบของการปรับปรุงงานอยู่เสมอ

3.1 วิเคราะห์เพื่อหาขอบเขตหรือหาวิธีทำงานให้

มีประสิทธิภาพ

3.2 หาทางเลือกในการแก้ปัญหาและเลือกทางเลือก

3.3 นำทางเลือกมาปรับปรุงการทำงานและผลงาน

การปรับปรุงงานต้องอาศัย

- ทักษะการแสวงหาความรู้ใหม่
- ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

โครงสร้างของเนื้อหา

หลักสูตรกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ จัดเนื้อหาเป็น 3 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตร และงานเลือกชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ให้เรียนงานบ้าน และงานเกษตรเป็นงานบังคับ และเลือกงานประดิษฐ์และงานช่าง หรืองานอื่น งานใดงานหนึ่งหรือทั้ง 2 งาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ให้เรียนงานบ้าน และงานเกษตรเป็นงานบังคับ และเลือกงานประดิษฐ์และงานช่าง หรืองานที่เตรียมไปสู่อาชีพ เป็นงานเลือกหรือเลือกทั้งงานประดิษฐ์และงานช่างและงานที่เตรียมไปสู่อาชีพด้วยก็ได้

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 1 หน้า 8

หลักสูตรกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับประถมศึกษา

งานบังคับและงานเลือกในแต่ละระดับชั้น กำหนดไว้ประมาณ 2:1 ของเวลาเรียนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพตลอดปีการศึกษา การแบ่งเวลาในงานบังคับและงานเลือก ถือหลักทวิภาคหรือแขนงงานมีความสำคัญเท่ากัน ดังนี้

	งานบ้าน	งานเกษตร	งานเลือก
ป. 1 - 2	100 คาบ	100 คาบ	100 คาบ
ป. 3 - 4	200 คาบ	200 คาบ	200 คาบ
ป. 5 - 6	300 คาบ	300 คาบ	300 คาบ

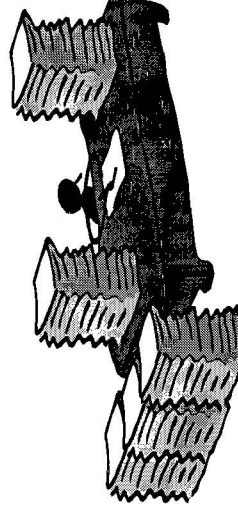
เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 1 หน้า 9

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มุ่งให้ผู้เรียนทำงานเป็น มีนิสัยรักการทำงาน และปรับปรุงงานอยู่เสมอ ดังนั้น นอกจากครูจะสอนให้นักเรียนมีความรู้แล้ว สิ่งสำคัญคือครูจะต้องให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงและเน้นการปรับปรุงงานโดยในการปฏิบัติงานครูต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานเท่า ๆ กับผลงาน เพราะผลงานเป็นเพียงจุดหมายปลายทางของการทำงานเท่านั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนจึงควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญดังนี้

- ความสัมพันธ์ของการจัดการสอนงานแต่ละประเภท

เช่น การนำพืชผักสวนครัวที่ปลูกในงานเกษตรมาเรียน ประกอบอาหารในงานบ้าน หรือนำเรื่องชีวิตในบ้านของการเรียนกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมาสัมพันธ์กับเรื่องการตกแต่งบ้านในการเรียนงานบ้าน กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ

- การสอนปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี

ในขณะสอนปฏิบัติ ควรสอนความรู้ที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อเป็นหลักในการทำงานและพัฒนางานโดย

- เน้นกระบวนการในการทำงานเท่า ๆ กับผลงาน
- สอนปฏิบัติโดยการสาธิตเฉพาะเรื่องที่มีขั้นตอนซับซ้อน และให้นักเรียนมีส่วนร่วม
- สอนโดยใช้ใบงาน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาคนควาและทำงานด้วยตนเอง
- สอนให้เกิดความมั่นใจ หลีกเลี่ยงการวิจารณ์ หรือการติเติงทำลาย

- สอนให้เกิดนิสัย โดยเรียนหรือทำซ้ำ
- ให้ฝึกปฏิบัติงานในสถานที่จริง ๆ ภายใต้การนิเทศ

ของครู

- การสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม

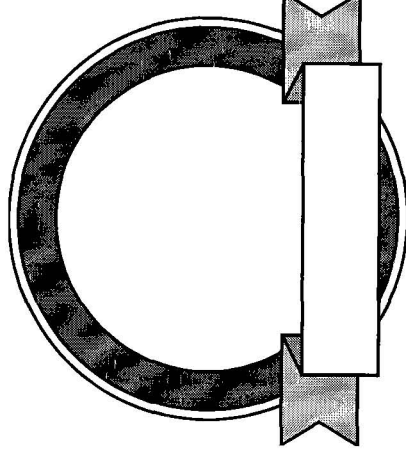
โดยให้รูปบทบาทหน้าที่ของผู้นำและผู้ตาม และฝึกทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการพูด การฟัง ฯลฯ ต่อจากนั้นเป็นเรื่องของวิธีการทำงาน

- การสอนตามขั้นตอนการเรียนรู้ในการปฏิบัติงาน

1. สังเกต ให้นักเรียนสังเกตเรื่องหรือสิ่งที่จะปฏิบัติด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น พาไปดู นำมาให้ดู ฯลฯ เพื่อให้เกิดการรับรู้ถึงลักษณะประโยชน์ ข้อดีข้อเสียของงาน
2. ทำตามแบบ คือ ให้นักเรียนดูต้นแบบที่ครูแสดงและทำตามขั้นตอน เป็นพฤติกรรมขั้นต่ำที่มุ่งหวังให้เกิดในผู้เรียนระดับชั้น ป. 1 - 2

3. ทำเองโดยไม่ดูแบบ คือ ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานเอง โดยไม่มีความเป็นต้นแบบ แต่มีใบงานเป็นแนวทาง เป็นพฤติกรรมขั้นต่ำที่มุ่งหวังให้เกิดในผู้เรียนระดับ ป. 3 - 4

4. ทำเองโดยยึดโน้มนำ คือ ลงมือปฏิบัติโดยผู้เรียนวางแผนริเริ่มงานเอง (ดัดแปลงงาน ออกแบบเอง ฯลฯ) และทำจนคล่องแคล่วเป็นพฤติกรรมขั้นต่ำที่มุ่งหวังให้เกิดในผู้เรียนระดับ ป. 5 - 6

แบบประเมินตนเองหลังการศึกษาคือเอกสาร

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง และ

ทำเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าผิด

.....1. ไตรภาพ เป็นคนมีความรู้ความสามารถในการทำงาน มีเจตคติที่ดี
ต่องาน และมีนิสัยในการทำงาน แสดงว่า ไตรภาพ เป็นคนมีนิสัยรักการทำงาน

.....2. ลัญญา มักจะวิเคราะห์งาน เพื่อหาข้อบกพร่อง หากทางเลือก

ในการแก้ปัญหาและเลือกทางเลือก และนำทางเลือกมาปรับปรุงการทำงาน
อยู่เสมอ แสดงว่าลัญญาปรับปรุงงานและผลงานของเขาอยู่เสมอ

.....3. ครูผู้สอนกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ จะต้องฝึกให้นักเรียนได้
ปฏิบัติจริงและเน้นการปรับปรุงงาน และให้ความสำคัญกับกระบวนการ
ทำงานเท่า ๆ กับผลงาน

.....4. หลักสูตรกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ จัดเนื้อหา เป็น 3 งาน
คือ งานบ้าน งานเกษตร และงานประดิษฐ์และงานช่าง

.....5. อัตราเวลาเรียน งานบังคับและงานเลือกในแต่ละชั้น กำหนดไว้

เป็น 2 : 1 ของเวลาเรียนกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ ตลอดปีการศึกษา

.....6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ให้เรียนงานบ้านและงานเกษตร เป็น
งานบังคับ และเลือกงานประดิษฐ์และงานช่าง หรืองานอื่น เป็นงานเลือก

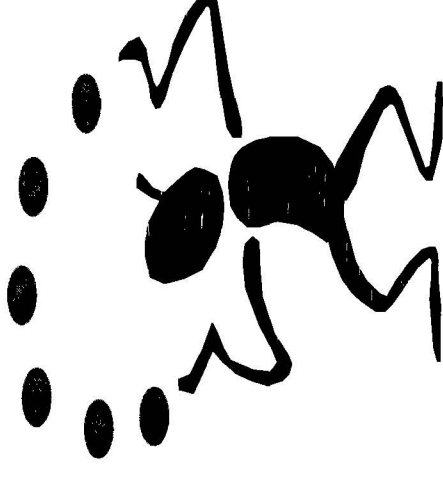
เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 1 หน้า 14

.....7. คุณสมบัติที่ต้องการเน้นของกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ คือ มี
นิสัยที่ดีในการทำงาน และรู้จักพึ่งตนเอง

.....8. การสอนตามขั้นตอนการเรียนรู้ในการปฏิบัติงาน คือ ทำตามแบบ
สังเกต ทำโดยไม่ดูแบบ และทำเองโดยอัตโนมัติ

.....9. ดำรง มีทักษะในการใช้มือและเครื่องมือในการทำงาน มีเจตคติที่ดี
ต่องาน และมีทักษะในกระบวนการทำงาน แสดงว่า ดำรง เป็นคน
ทำงานเป็น

.....10. อัตราเวลาเรียนในกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 – 4 น้อยกว่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 1 หน้า 15

เฉลย

แบบประเมินตนเองก่อน/หลังการศึกษาคือเอกสาร

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ก่อน	X	✓	✓	X	✓	X	✓	X	✓	X
หลัง	✓	✓	✓	X	✓	X	X	X	X	✓

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 1 หน้า 16

หนังสืออ้างอิง

โกวิท ปรวาลพฤษณ์. "แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)" ผ่านเบญจเพส
กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษาเอกชน 2540, 140 หน้า
วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
มหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับ
ปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์กรมการศาสนา, 2534.

คู่มือประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธ
ศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร
: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.

การประเมินผลจากสภาพจริง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯมหา
นคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

วิชาการ, กอง, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,
กระทรวงศึกษาธิการ. การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่ม
งานและพื้นฐานอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

สวสนา ปรวาลพฤษณ์. "การวัดผลจากการปฏิบัติจริง (Authentic
Performance Measurement)" สารพัฒนาหลักสูตร. ปีที่ 15
อันดับที่ 125 : 46 - 51. เมษายน - มิถุนายน 2539.

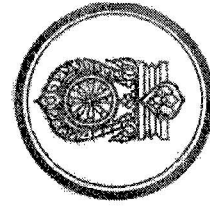
เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 1 หน้า 17

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

เล่ม 2

ระเบียบ

การประเมินผลการเรียน

เอกสาร สน.ที่ 17 / 2542
หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ชุดนี้ จัดทำขึ้นโดยสัปดาห์ประสงค์ เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินผลแนวใหม่ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังเข้าใจไม่ถูกต้องและตรงกัน เอกสารชุดนี้มี 4 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 หลักสูตรกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ

เล่มที่ 2 ระเบียบการประเมินผลการเรียน

เล่มที่ 3 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน

เล่มที่ 4 การประเมินผลจากสภาพจริงและแฟ้มสะสมงาน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารชุดนี้จะเอื้อประโยชน์ต่อการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สุริยนต์ บุญชาติพิทย
ศึกษานิเทศก์ สบข.

สารบัญ

สารสำคัญ

1. การประเมินผล ดัดแปลง และอนุมัติผลการเรียนรู้ทุกชั้นเป็นหน้าที่ของโรงเรียน
2. ประเมินผลการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียนรู้
3. การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน จะต้องประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และปลายภาคเรียน
4. การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ เป็นการนำผลการประเมินมาพิจารณาตัดสินผลการเลื่อนชั้น

วัตถุประสงค์

1. บอกหลักการประเมินผลการเรียนรู้ได้
2. บอกกระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ได้
3. อธิบายวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ได้
4. บอกจุดประสงค์การประเมินผลการเรียนรู้ได้
5. บอกเกณฑ์การพิจารณาตัดสินผลการเรียนรู้ได้
6. บอกแนวปฏิบัติในการจัดทำและรักษาเอกสารการประเมินผลได้

คำนำ	หน้า
• สารสำคัญ	1
• วัตถุประสงค์	1
• แบบประเมินตนเองก่อนการศึกษาเอกสาร	2
• หลักการประเมินผลการเรียนรู้	4
• กระบวนการประเมินผลการเรียนรู้	4
• จุดประสงค์ของการประเมินผลการเรียนรู้	5
• ลักษณะการประเมินผลการเรียนรู้	6
• ระดับผลการเรียนรู้	8
• เกณฑ์การพิจารณาตัดสินผลการเรียนรู้	9
• เอกสารประเมินผลการเรียนรู้	13
• แนวปฏิบัติในการจัดทำเอกสารการประเมินผล	14
• แบบประเมินตนเองหลังการศึกษาศึกษาเอกสาร	16
• เฉลยแบบประเมินตนเองก่อน/หลังการศึกษาศึกษาเอกสาร	18
• หนังสื้ออ้างอิง	19

แบบประเมินตนเองก่อนการศึกษาศึกษาเอกสาร

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านเห็นถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ท่านเห็นผิด

- จุดประสงค์ของการประเมินผลการเรียน เพื่อนำผลไปพิจารณาตัดสินผลการเรียนเท่านั้น
- โรงเรียนจะต้องประเมินผลการเรียน 3 ลักษณะ คือ ประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน
- ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบพัฒนาการของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- ประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียน
- การประเมินผลปลายภาค/ปลายปี จะเลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ ให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยเน้นกระบวนการ
- การประเมินผลแต่ละประเภทมีจุดประสงค์เหมือนกัน สามารถนำผลการประเมินมาทดแทนกันได้
- การประเมินผลปลายภาค/ปลายปีกำหนดให้แจ้งผลเป็นระดับผลการเรียน โดยกำหนดให้มี 5 ระดับ

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 2 หน้า 2

.....8. โรงเรียนเป็นผู้กำหนดช่วงคะแนนระดับผลการเรียนเองว่า ควรจะอยู่ในช่วงคะแนนรอยละเท่าไร ตามความเหมาะสม

.....9. ระดับผลการเรียน "1" ถือเป็นเกณฑ์การผ่านการศึกษาประเมิน เทากับคะแนนรอยละ 50 ขึ้นไป

-10. เกณฑ์การพิจารณาการตัดสินผลการเรียน มี 3 เกณฑ์ คือ
1. มีเวลาเรียนอย่างน้อยรอยละ 60 ของเวลาเรียนตลอดปี
 2. ผ่านจุดประสงค์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนจุดประสงค์ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์
 3. ระดับผลการเรียน "1" ขึ้นไป

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 2 หน้า 3

หลักการประเมินผลการเรียนรู้

1. ให้โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผล ดัดลีน และอนุมัติผลการเรียนทุกชั้น
2. ให้มีการประเมินผลการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และตัดสินผลการเรียน
3. ให้มีการตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ

กระบวนการประเมินผลการเรียนรู้

1. แจ้งแนวทางการประเมินให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับ
 - จุดประสงค์การเรียนรู้
 - วิธีการประเมินผล
 - เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้
 - เกณฑ์การผ่านกลุ่มประสบการณ์
2. ทำการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ประมวลผลการประเมิน เพื่อ
 - ปรับปรุงการเรียนการสอน
 - ช่อมเสริม
 - ดัดลีนผลการเรียนรู้
 - แจ้งผลให้ผู้ปกครองทราบ

การประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้มีมุ่งประเมินพัฒนาการทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยเน้นกระบวนการ

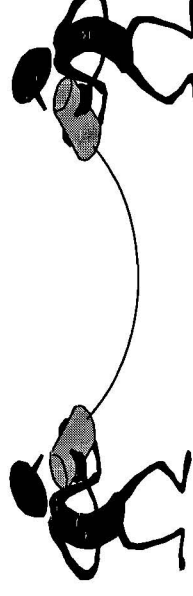
วิธีการประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละด้าน โดยที่จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดขึ้นจากพัฒนาการของนักเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้ประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้มีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู
2. เพื่อนำผลการประเมินไปตัดสินผลการเรียนรู้

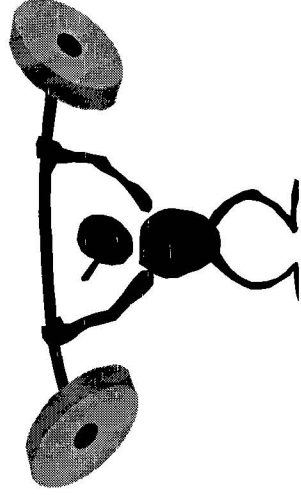
ลักษณะการประเมินผลการเรียนรู้

1. ประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียน
2. ประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อตรวจสอบพัฒนาการของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ประเมินผลภายหลังการเรียน เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนตอนปลายภาคหรือปลายปี

การประเมินผลก่อนเรียน

การประเมินผลก่อนเรียน เป็นการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียน เพื่อดูว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานหรือทักษะเบื้องต้นเพียงพอที่จะเริ่มเรียนในกลุ่มประสบการณ์หรือไม่

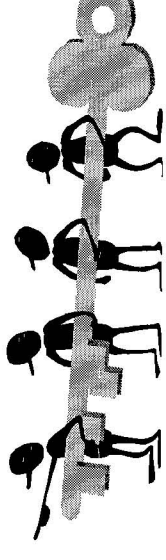
ถ้านักเรียนมีความรู้พื้นฐานหรือทักษะเบื้องต้นไม่เพียงพอ ต้องรับซ่อมเสริมในความรู้พื้นฐานหรือทักษะเบื้องต้นก่อนทำการสอบ

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 2 หน้า 6

การประเมินผลระหว่างภาคเรียน

การประเมินผลระหว่างภาคเป็นการตรวจสอบผลการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างเรียน เพื่อดูว่านักเรียนได้พัฒนาไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าพบว่านักเรียนคนใดไม่สามารถผ่านเกณฑ์ได้ จะต้องสอนซ่อมเสริมให้ เพื่อให้นักเรียนจะได้เกิดพัฒนาไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

การประเมินผลปลายภาค/ปลายปี

การประเมินผลปลายภาค/ปลายปี เป็นการตรวจสอบผลการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อดูว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะและพฤติกรรมที่สำคัญตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่

การประเมินผลปลายภาค/ปลายปีจะเลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัยและเมทริกกระบวนการ

การประเมินผลการเรียนรู้ปลายภาคหรือปลายปีต้องแจ้งผลการประเมินเป็น"ระดับผลการเรียนรู้"

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 2 หน้า 7

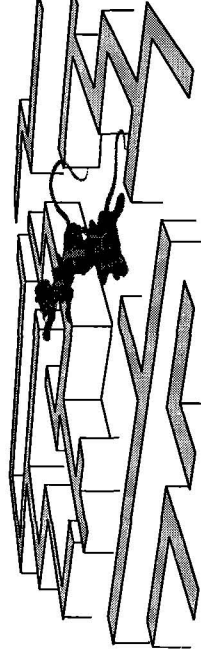
ระดับผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนปลายภาค/ปลายปี กำหนดให้แจ้งผลเป็นระดับผลการเรียน โดยกำหนดให้มี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับผลการเรียน

4 หมายถึง ผลการเรียนดีมาก	คิดเป็นร้อยละ	*	ถึง 100
3 หมายถึง ผลการเรียนดี	คิดเป็นร้อยละ	*	ถึง *
2 หมายถึง ผลการเรียนปานกลาง	คิดเป็นร้อยละ	*	ถึง *
1 หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	คิดเป็นร้อยละ	50	ถึง *
0 หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	คิดเป็นร้อยละ	0	ถึง 49

* โรงเรียนเป็นผู้กำหนดช่วงคะแนนของระดับผลการเรียน
เองว่าควรจะอยู่ระหว่างคะแนนร้อยละเท่าไรถึงเท่าไร ตามความ
เหมาะสม
ระดับผลการเรียน “ 1 “ ถือเป็นเกณฑ์การผ่านการศึกษาประเมิน
เท่ากับคะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป

เกณฑ์สำหรับพิจารณาตัดสินผลการเรียน

เกณฑ์สำหรับพิจารณาตัดสินผลการเรียน มี 3 เกณฑ์ คือ

1. มีเวลาเรียนอย่างน้อยร้อยละ 80 ของเวลาเรียนตลอดปี
2. ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของจำนวน
จุดประสงค์ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์
3. ประเมินผลการเรียนปลายปี ได้ระดับผลการเรียน “1” ขึ้นไป
ทุกกลุ่มประสบการณ์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 ตัดสินจากเกณฑ์ที่ 1
และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ตัดสินจากเกณฑ์ที่ 1, 2
และ 3 การตัดสินผลการเรียนทุกชั้นพิจารณาจากผลการเรียนกลุ่ม
ทักษะ สปช. สสน. และ กพอ. เท่านั้น สำหรับกลุ่มประสบการณ์
พิเศษไม่ต้องนำมาพิจารณา

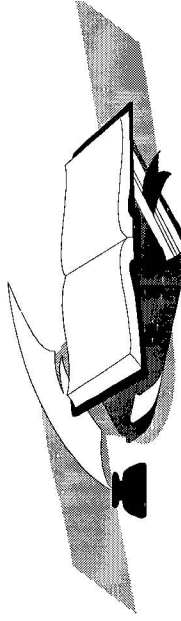
การพัฒนาให้นักเรียน

ในการตัดสินใจผลการเรียน ถ้านักเรียนมีขอบการมองเห็นน้อย
โรงเรียนอาจแนะนำให้เปลี่ยนตำแหน่งโต๊ะไปให้

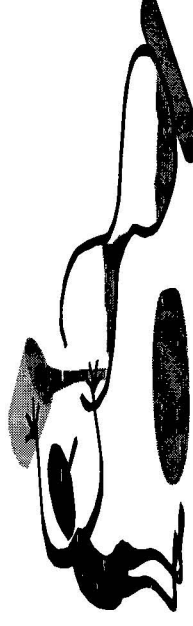
1. มีเวลาเรียนไม่ครบร้อยละ 80 เล็กน้อยและขาดเรียนด้วยความจำ

เป็นจริง ๆ

2. ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ไม่ครบร้อยละ 60 เพียง 1 กลุ่ม
ประสบการณ์ และเห็นว่าการที่ขอบการมองเห็นไม่ดี
3. ได้รับผลการเรียน “0” ในการประเมินผลการเรียนปลายปี 1
กลุ่มประสบการณ์ แต่ผลการเรียนอื่น ๆ อยู่ในระดับดี-ดีมาก

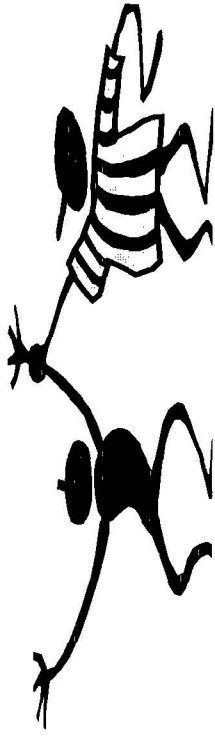
นักเรียนที่จะได้รับการพัฒนาให้นักเรียนได้ จึงต้องขอบการมองเห็น
เพียงเกณฑ์เดียวเท่านั้น และขอบการมองเห็นสามารถซ่อมเสริมได้
ในปีการศึกษาต่อไป

การอนุญาตให้ทำการประเมินผลเป็นกรณีพิเศษ
นักเรียนที่ไม่ได้เข้ารับการประเมินผลการเรียนปลายปี จะได้รับ
อนุญาตให้ทำการประเมินผลให้เป็นกรณีพิเศษ ต้องมีคุณสมบัติตามเงื่อนไข
ดังนี้

1. นักเรียนต้องไม่เข้าทำการประเมินผลการเรียนปลายปีที่จัดตาม
ปกติด้วยเหตุจำเป็นอย่างแท้จริง
2. มีเวลาเรียนตลอดปีไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
3. มีผลการประเมินการมาจับคู่ประสงค์การเรียนรู้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ
60 ของจำนวนจุดประสงค์ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

โรงเรียนต้องดำเนินการประเมินผลให้เสร็จภายใน 2 สัปดาห์แรก
ของปีการศึกษาต่อไป

การเลื่อนชั้นให้สูงขึ้นระหว่างปีการศึกษา

นักเรียนที่มีสติปัญญาดีเลิศ โรงเรียนสามารถดำเนินการให้นักเรียน
นั้นเลื่อนชั้นเรียนสูงขึ้นระหว่างปีการศึกษาได้ โดยจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีผลการเรียนระหว่างปีการศึกษาที่ผ่านมาและปีที่กำลังเรียนอยู่
อยู่ในเกณฑ์ดีมาก
2. มีวุฒิภาวะเหมาะสมที่จะเรียนในชั้นที่สูงขึ้น
3. ผ่านการตรวจสอบความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

โรงเรียนต้องดำเนินการตรวจสอบความรู้ของนักเรียน และ
ส่งเลื่อนชั้นให้เสร็จสิ้น ภายในวันที่ 1 กันยายน เพื่อนักเรียนจะได้มี
เวลาปรับตัวติดตามการเรียนในชั้นใหม่อย่างเพียงพอ

การย้ายที่เรียน

นักเรียนที่ขอย้ายสถานศึกษาประจำปี โรงเรียนเดิมจะจัดทำ
เอกสาร ป.04 ให้แก่นักเรียน เพื่อนำไปยื่นเป็นหลักฐานการเรียนต่อ
โรงเรียนที่จะไปเข้าเรียนต่อ

ถ้าย้ายระหว่างภาค โรงเรียนเดิมต้องทำเอกสารแจ้งผลการประเมิน
กิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้อื่นๆ ที่ยังไม่สามารถให้ระดับ
คุณภาพได้แนบไปด้วย

เอกสารการประเมินผลการเรียน

เอกสารการประเมินผลการเรียน เป็นเอกสารสำหรับบันทึกข้อมูล
ต่าง ๆ เกี่ยวกับพัฒนาการและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การประเมิน
ผลการเรียน การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองของนักเรียน ตลอดจนใช้เป็น
เอกสารหลักฐานแสดงผลการเรียนของนักเรียน

โรงเรียนจะต้องทำเอกสารประเมินผลการเรียน ดังนี้

- ① เอกสาร ป.01 สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน
- ② เอกสาร ป.02 แบบการออกคะแนนการประเมินผลประจำปี
- ③ เอกสาร ป.02/2 สมุดประจำชั้น
- ④ เอกสาร ป.03 บัญชีเรียกชื่อ
- ⑤ เอกสาร ป.04 หลักฐานแสดงผลการเรียน เพื่อย้ายสถานศึกษา

- หรือได้รับการยกเว้น หรือพ้นเกณฑ์การศึกษา
ภาคบังคับ แต่ยังไม่จบหลักสูตร
หลักสูตรแสดงผลการเรียน สำหรับผู้จบหลักสูตร
ประถมศึกษา
ระเบียนสะสม
- ⑥เอกสาร ป.05
- ⑦เอกสาร ป.06

แนวปฏิบัติในการจัดทำเอกสารการประเมินผล

1. จัดให้แบบฟอร์มเอกสารต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและเพียงพอกับ
จำนวนห้องเรียน
2. จัดทำเอกสารให้ถูกต้องตามวิธีการของแต่ละเอกสาร และจัดทำ
ให้เป็นปัจจุบันเสมอ
3. ดูแลรักษาเอกสารตามข้อกำหนดของแต่ละเอกสาร มิให้ชำรุด
เสียหาย สูญหาย หรือมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูล
4. ถ้ามีเหตุการณ์ผิดปกติเกี่ยวกับเอกสาร เช่น ชำรุด สูญหาย หรือถูก
เปลี่ยนแปลงข้อมูล ต้องเริ่มดำเนินการตามระเบียบหรือ
ข้อกำหนดเกี่ยวกับเอกสารนั้น ๆ ทันที

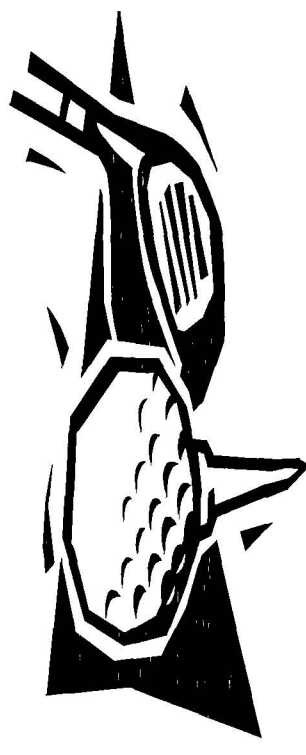
การจัดทำและรักษาเอกสาร ป.02

แบบกรอกคะแนนการประเมินผลการเรียนประจำปี (ป.02) มีความ
สำคัญมาก เพราะเป็นหลักฐานแสดงว่านักเรียนเคยเรียนอยู่ที่ไหน ชั้นอะไร
เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 2 หน้า 14

เมื่อไร และมีผลการเรียนอย่างไร โรงเรียนจะต้องเก็บรักษาไว้สำหรับตรวจ
สอบตลอดไป แม่เหล่านักเรียนจบการศึกษาออกไปแล้ว

- ชั้น ป.1-ป.5 จัดทำชั้นละ 1 ชุด เก็บรักษาไว้ที่โรงเรียน
- ชั้น ป.6 ในเขตกรุงเทพมหานคร

- จัดทำจำนวน 2 ชุด
- เก็บรักษาไว้ที่โรงเรียน 1 ชุด
- เก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียน 1 ชุด
- ชั้น ป.6 นอกเขตกรุงเทพมหานคร
 - จัดทำ 2 ชุด
 - เก็บรักษาไว้ที่โรงเรียน 1 ชุด
 - เก็บรักษาไว้ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 1 ชุด

แบบประเมินตนเองหลังการศึกษาศึกษาเอกสาร

คำชี้แจง

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หมายความว่าท่านเห็นถูกต้อง
และทำเครื่องหมาย ✗ หมายความว่าท่านเห็นผิด

.....1. ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบพัฒนาการของนักเรียนตามจุด
ประสงค์การเรียนรู้

.....2. การประเมินผลปลายภาค/ปลายปี จะเลือกประเมินเฉพาะจุด

ประสงค์ที่สำคัญ ให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย
โดยเน้นกระบวนการ

.....3. การประเมินผลปลายภาค/ปลายปีกำหนดให้แจ้งผลเป็นระดับผลการ
เรียน โดยกำหนดให้มี 5 ระดับ

.....4. เกณฑ์การพิจารณาการตัดสินผลการเรียน มี 3 เกณฑ์ คือ

1. มีเวลาเรียนอย่างน้อยร้อยละ 60 ของเวลาเรียนตลอดปี
2. ผ่านจุดประสงค์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนจุดประสงค์

ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

3. ระดับผลการเรียน "1" ขึ้นไป

.....5. จุดประสงค์ของการประเมินผลการเรียน เพื่อนำผลไปพิจารณา
ตัดสินผลการเรียนเท่านั้น

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 2 หน้า 16

.....6. ประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะ
เบื้องต้นของนักเรียน

.....7. การประเมินผลแต่ละประเภทมีจุดประสงค์เหมือนกัน สามารถนำ
ผลการประเมินมาทดแทนกันได้

.....8. ระดับผลการเรียน "1" ถือเป็นเกณฑ์การผ่านการประเมิน เท่ากับ
คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป

.....9. โรงเรียนเป็นผู้กำหนดช่วงคะแนน ระดับผลการเรียนเองว่า ควรจะ
อยู่ช่วงคะแนนร้อยละเท่าไร ตามความเหมาะสม

.....10. โรงเรียนจะต้องประเมินผลการเรียน 3 ลักษณะ คือ ประเมินผล
ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

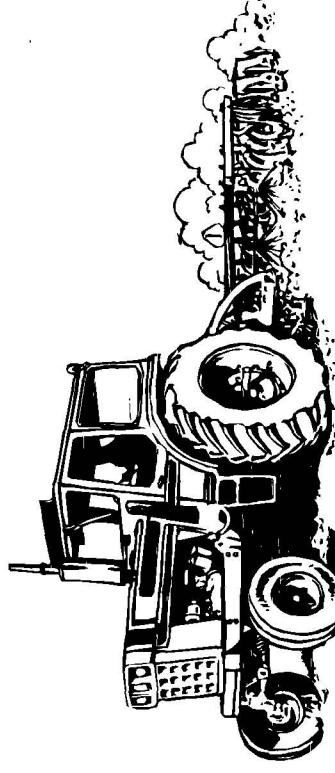

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 2 หน้า 17

เฉลย

แบบประเมินตนเองก่อน/หลังการศึกษาเอกสาร

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ก่อน	X	✓	X	X	✓	X	✓	✓	✓	X
หลัง	X	✓	✓	X	X	X	X	✓	✓	✓

หนังสืออ้างอิง

โกวิท ประวาลพฤกษ์. "แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)" ผ่านเบญจเพส กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษาเอกชน 2540, 140 หน้า

วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.

คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2534.

คู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.

การประเมินผลจากสภาพจริง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

วิชาการ, กอง, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ. การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.

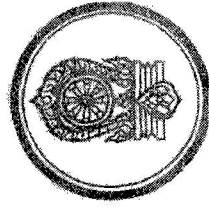
สวสนา ประวาลพฤกษ์. "การวัดผลจากการปฏิบัติจริง (Authentic Performance Measurement)" สารพัฒนาหลักสูตร. ปีที่ 15 ฉบับที่ 125 : 46 - 51. เมษายน - มิถุนายน 2539.

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"

เล่ม 3

แนวปฏิบัติ

ในการวัดและประเมินผล ในชั้นเรียน

เอกสาร ศน.ที่ 18 / 2542
หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ชุดนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ ให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินผลแนวใหม่ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังเข้าใจไม่ถูกต้องและตรงกัน เอกสารชุดนี้มี 4 เล่ม ดังนี้

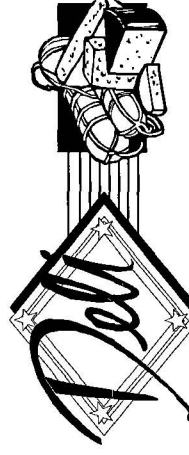
- เล่มที่ 1 หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
- เล่มที่ 2 ระเบียบการประเมินผลการเรียน
- เล่มที่ 3 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน
- เล่มที่ 4 การประเมินผลจากสภาพจริง และแฟ้มสะสมงาน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารชุดนี้จะเอื้อประโยชน์ต่อการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สุวิทย์ บุญอาทิตย์
ศึกษานิเทศก์ สปช.

สารบัญ

คำนำ	หน้า
• สารสำคัญ	1
• วัตถุประสงค์	2
• แบบประเมินตนเองก่อนการศึกษาคณะเอกสาร	4
• จุดมุ่งหมายทางการศึกษา	6
• ลำดับชั้นพฤติกรรมแต่ละด้าน	7
• ลักษณะเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมแต่ละด้าน	10
• แนวการวัดพฤติกรรมแต่ละด้าน	15
• กระบวนการวัดผลการปฏิบัติงาน	18
• ลักษณะการประเมินผลการเรียน	24
• แนวการประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์ใน ป.02	25
• แบบประเมินตนเองหลังการศึกษาคณะเอกสาร	27
• เฉลยแบบประเมินตนเองก่อน/หลังการศึกษาคณะเอกสาร	28
• หนังสืออ้างอิง	29

สารสำคัญ

การจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย โดยเน้นกระบวนการ ซึ่งพฤติกรรมแต่ละด้านได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จำแนกไว้เป็นลำดับขั้นตามความสามารถ หรือคุณลักษณะ ดังแสดงต่อไปนี้จนถึงขั้นสูง ในการวัดพฤติกรรมทั้งสามด้านของกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพต้องวัดอย่างประสานสัมพันธ์กัน โดยเน้นพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยเป็นหลัก จะทำให้การวัดสมบูรณ์กว่าการแยกวัดแต่ละด้าน ทั้งในด้านการสร้างและการเลือกใช้เครื่องมือวัด สามารถหาแนวทางได้จากกรณีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพ จุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 พฤติกรรมบ่งชี้และขอบเขตของการวัด การวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยจะวัดครอบคลุมทั้งกระบวนการปฏิบัติงาน และผลงาน

การสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมการเรียนรู้กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยเน้นกระบวนการนี้จะวัดตามสภาพที่เป็นจริงของนักเรียน สถานการณ์หรืองานที่นำมาวัดควรมีการวิเคราะห์กิจกรรมของงานเป็นขั้นตอนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมแต่ละด้าน และจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 แต่ละข้อ แล้วกำหนดเครื่องมือวัด ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงระดับพฤติกรรมแต่ละช่วงชั้น

การจัดการเรียนรู้การสอนกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ รูปแบบของการสอนไปสอยไป เป็นการสอนควบคู่กับการวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนทุกกิจกรรม ดังนั้นในการเรียนการสอนแต่ละกิจกรรม ครูต้องวางแผนล่วงหน้า โดยจัดทำแผนการสอนที่ระบุกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลไปพร้อมกัน ผลที่ได้จากการวัดทุกครั้งครูจะต้องนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน และนำผลการวัดไปสะสมในแบบบันทึกผล เมื่อถึงปลายภาค สรุปเป็นระดับคุณภาพ (2.1.0) เพื่อนำผลการประเมินไปบันทึกลงในสมุด ป.02 และสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน

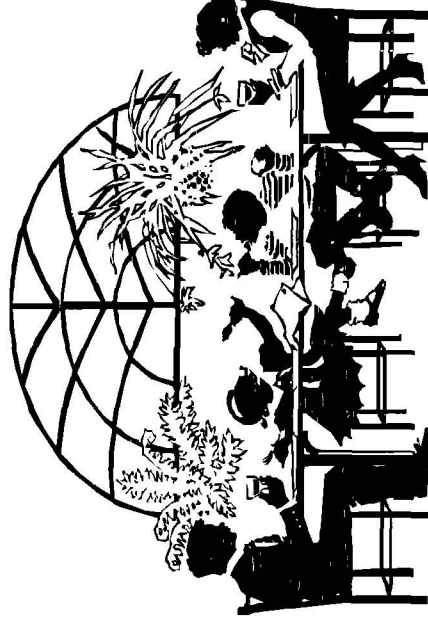
วัตถุประสงค์

1. บอกลำดับขั้นตอนการวัดตามพหุพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัยได้
2. อธิบายลักษณะของเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมในแต่ละด้านได้
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของกลุ่มการเรียนรู้และพื้นฐานอาชีพ สมรรถภาพ และจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 ได้
4. เลือก/ยกตัวอย่างพฤติกรรมซึ่งของพฤติกรรมแต่ละระดับในแต่ละด้านได้
5. เลือกรีวิวและเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมแต่ละด้านได้
6. อธิบายแนวการวัดพฤติกรรม ในแต่ละด้านได้
7. อธิบายกระบวนการวัดการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 2

8. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา และจุดประสงค์ในแผนการสอนกับพฤติกรรมการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 วิธีการและเครื่องมือได้

9. ใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 ได้เหมาะสมกับงานและระดับชั้น
10. บอกลักษณะการประเมินผลการเรียนรู้ได้
11. บอกแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ป.02 ได้
12. หาความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์ในแผนการสอนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 ได้
13. จัดทำแบบบันทึกสะสมผลการวัดรูปแบบต่าง ๆ ได้

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 3

แบบประเมินตนเองก่อนการศึกษาศึกษาเอกสาร

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านเห็นถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ท่านเห็นผิด

.....1. การวัดพฤติกรรมทางสังคมตามกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ต้องวัดอย่างประสานสัมพันธ์กัน โดยเน้นพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย เป็นหลัก

.....2. พฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมด้านความสามารถทางสมอง ทางปัญญา หรือทางความคิด

.....3. "การปรับเปลี่ยน" เป็นลำดับขั้นของพฤติกรรมด้านพฤติกรรมพิสัย

.....4. รับ → ตอบสนอง → เห็นคุณค่า → จัดระบบ → เกิดกิจนิสัย เป็นลำดับขั้นของพฤติกรรมด้าน จิตพิสัย

.....5. การสังเกตและการตรวจผลงาน เป็นวิธีการที่ใช้ในการวัด พฤติกรรมด้าน ทักษะพิสัย

.....6. กิจกรรมหลักที่จะทำให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้คือการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรคือ "การปฏิบัติงาน"

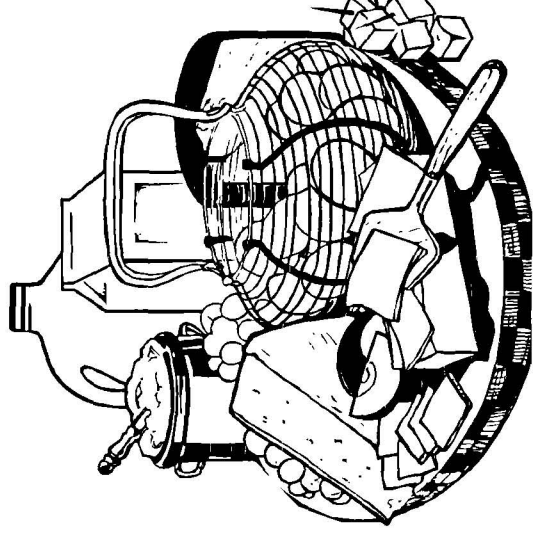
.....7. ความรู้ประเภท "ความรู้" หมายถึง ความรู้ที่ช่วยขยายประสบการณ์ เอื้อต่อการพัฒนางานในให้ก้าวหน้า

.....8. การประเมินผลปลายภาคเรียน เป็นการประเมินผลจุดประสงค์ ทั้งหมดที่กำหนดไว้ในภาคเรียนนั้น

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 4

.....9. การกำหนดวิธีการวัดที่ชัดเจน จะช่วยให้การเลือกชนิดของ เครื่องมือ มีความเหมาะสมและถูกต้องมากขึ้น

.....10. การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะไม่ประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้ ใน ป.02 โดยตรง แต่จะประเมินตามจุดประสงค์ในแผนการสอนและสะสม ผลการประเมินไปพิจารณาการมาจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 5

จุดมุ่งหมายทางการศึกษา

การจัดการศึกษาให้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาพฤติกรรมในสามด้านคือ

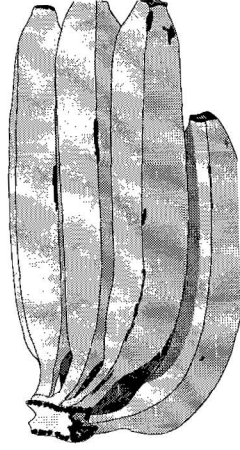
1. พุทธิพิสัย
2. จิตพิสัย
3. ทักษะพิสัย

พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถ

ทางสมอง ทางปัญญาหรือทางความคิด

พฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับการกระทำและการแสดงออกทางการปฏิบัติ

ลำดับขั้นของพฤติกรรมแต่ละด้าน

1. ลำดับขั้นของพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย
- ลำดับที่ 1 : ความรู้-ความจำ เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความจำในคำศัพท์ นิยาม วิธีดำเนินการ ความคิดรวบยอด หลักการ ทฤษฎี

ลำดับที่ 2 : ความเข้าใจ เป็นพฤติกรรมทางสมองที่สูงกว่า ความรู้-ความจำ คือเป็นความสามารถในการแปลความหมาย การตีความและการขยายความ

ลำดับที่ 3 : การนำไปใช้ เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิด ข้อสรุป ไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การนำไปใช้ คือ การถ่ายโยงความรู้

ลำดับที่ 4 : การวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ และพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยเหล่านั้น หรืออาจจะเป็นการวิเคราะห์หลักการของการจัดสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

ลำดับที่ 5 : การสังเคราะห์ เป็นความสามารถในการรวมสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อเป็นสิ่งใหม่อีกกลุ่มหนึ่ง มีคุณลักษณะโครงสร้าง หรือหน้าที่ใหม่แตกต่างจากเดิม กล่าวโดยสรุป การสังเคราะห์เป็นความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ หรือความคิดริเริ่มแปลกใหม่

ลำดับที่ 6 : การประมาณค่า เป็นความสามารถที่ต้องใช้พฤติกรรมระดับความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เป็นพื้นฐาน เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับกรให้คุณค่าสิ่งต่าง ๆ โดยพิจารณาตามความสามารถสมเหตุสมผล ความถูกต้องเที่ยงตรง หรือโดยการนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

2. ลำดับขั้นของพฤติกรรมด้านทัศนคติ

ลำดับที่ 1 : การรับรู้ เป็นการรับรู้โดยประสาทสัมผัสเกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ คุณสมบัติ หรือ ความสัมพันธ์

ลำดับที่ 2 : การเตรียมพร้อม เป็นการปรับตัวให้พร้อมที่จะแสดง การกระทำบางอย่าง แบ่งเป็นความพร้อม 3 ด้าน คือ ความพร้อมทางสมอง ร่างกาย และอารมณ์

ลำดับที่ 3 : การปฏิบัติตามตัวอย่างหรือคำแนะนำ เป็นการกระทำ ที่เป็นไปตามคำแนะนำ เลียนแบบ หรือลอกเลียนอย่าง

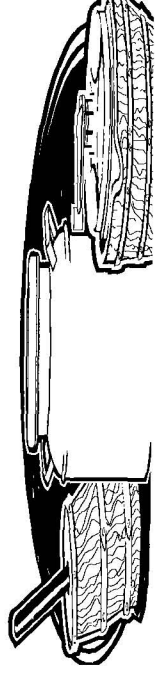
ลำดับที่ 4 : การปฏิบัติโดยตนเอง เป็นการปฏิบัติตามที่ได้เรียนรู้ มาจนกระทั่งปฏิบัติเป็นนิสัย

ลำดับที่ 5 : การปฏิบัติงานที่ซับซ้อนโดยอัตโนมัติ เป็นการปฏิบัติงาน ที่ใช้กลไกทางกายภาพซับซ้อนขึ้น โดยการปฏิบัติงานนั้นเป็นไปด้วยความมั่นใจ และความสามารถ ดำเนินงานทั้งกระบวนการได้อย่างราบรื่น มี ประสิทธิภาพ หรือเป็นไปโดยอัตโนมัติ

ลำดับที่ 6 : การปรับเปลี่ยน เป็นการปรับเปลี่ยนแต่แปลงกิจกรรมเชิงกลไกให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ใหม่ เช่น การปรับปรุงความสามารถและทักษะในการปรุงอาหาร เป็นต้น

ลำดับที่ 7 : การริเริ่ม เป็นการประยุกต์สิ่งที่ทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและความสนใจ หรือ ความศรัทธา

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 8

3. ลำดับขั้นของพฤติกรรมด้านจิตพิสัย

ลำดับที่ 1 : ชื่นรับ เป็นการสังเกตเห็นและสนใจรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้น

ลำดับที่ 2 : ขั้นตอนสนอง เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่เรา แบ่งเป็นสองระดับ คือ การตอบสนองตามเงื่อนไข เช่น คำสั่ง คำแนะนำ และการตอบสนองด้วยความพึงพอใจ สุนุกสนาน

ลำดับที่ 3 : ชื่นเห็นคุณค่า แบ่งเป็นสามระดับย่อยคือ

- การเห็นด้วยและการยอมรับในความเชื่อ ทศน์คติ หรือ ค่านิยมด้วยการกระทำที่คงเส้นคงวา

- การยกย่อง ชมเชย ในสิ่งที่ยอมรับคุณค่าแล้ว

- การสนับสนุน ช่วยเหลือด้วยความศรัทธาเชื่อมั่น และ ปฏิเสธที่จะกระทำในสิ่งที่ขัดแย้งกับความเชื่อของตน

ลำดับที่ 4 : ขั้นตอนระบบ แบ่งเป็นสองขั้นย่อย คือ

- การสร้างความเข้าใจในคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ด้วยการ เข้ามากลุ่มอภิปรายเปรียบเทียบ เพื่อหาความสัมพันธ์ของค่านิยมที่ยึดถือ อยู่ระหว่างค่านิยมเก่ากับค่านิยมใหม่

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 9

กรอบจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

สมรรถภาพ	จุดประสงค์การเรียนรู้ ชั้น ป. 1-2	จุดประสงค์การเรียนรู้ ชั้น ป. 3-4	จุดประสงค์การเรียนรู้ ชั้น ป. 5-6
กระบวนการปฏิบัติงาน 1. รู้และเข้าใจหลักการ และวิธีการปฏิบัติงาน	1.อธิบายความหมาย ลักษณะ และประโยชน์ ของงาน	1.อธิบาย ขอสืบ และ การทำงาน หรือผล งานไปใช้	1.อธิบายผลกระทบ ของงานต่อสิ่งแวดล้อม สภาพต่าง ๆ
2.วิเคราะห์งาน	2.อธิบายหลักการและ วิธีการปฏิบัติงาน	2.วิจารณ์การปฏิบัติ งานตามหลักการและ วิธีการปฏิบัติงาน	2.อธิบายหลักการและ วิธีการทำงานที่เหมาะสม กับสภาพแวดล้อม
3.วางแผนการทำงาน	3.ระบุขั้นตอนการทำงาน ตามที่ได้รับรู้	3.กำหนดขั้นตอนการ ทำงานตามลักษณะ งานต่าง ๆ	3.กำหนดรูปแบบและ ขั้นตอนการทำงานให้ สอดคล้องกับสภาพ ความพร้อมต่าง ๆ
4.ปฏิบัติงานตามขั้น ตอน	4.ปฏิบัติงานตามคำ แนะนำ	4.ปฏิบัติงานด้วยตนเอง	4.ปฏิบัติงานอย่าง ชำนาญและสร้างสรรค์
5.ปรับปรุงการปฏิบัติ งาน	5.ปรับปรุงแก้ไขการ ปฏิบัติงานตาม คำแนะนำ	5.ปรับปรุงแก้ไขงาน ด้วยตนเอง	5.ปรับปรุงแก้ไขการ ปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 6. คำนึงถึงคุณค่าการทำงาน	6.ยินดีเรียนรู้การ ปฏิบัติงาน	6.ตั้งใจปฏิบัติงานและ ชื่นชมยินดีเมื่อปฏิบัติ งานสำเร็จ	6.แนะนำชักชวนผู้อื่น ให้ปฏิบัติงานและชื่น ชมต่อผู้ปฏิบัติงาน สำเร็จ
7.ลักษณะที่ดีในการทำงาน	7.ทำงานด้วยความ ตั้งใจจนสำเร็จ	7.ทำงานอย่างจริงจัง เอาจริง และพึ่งตนเอง จนสำเร็จ	7.ทำงานด้วยความมุ่งมั่น รับผิดชอบรักการ ทำงาน

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 12

ตัวอย่าง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพ จุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02
พฤติกรรมที่บ่ง ขอบเขตพฤติกรรม วิธีการวัดและเครื่องมือการวัด ระดับชั้น ป. 1-2

สมรรถภาพ	จุดประสงค์ใน ป. 02	พฤติกรรมที่บ่ง	ขอบเขต พฤติกรรม	วิธีการวัด/ เครื่องมือวัด
1.รู้และเข้าใจ หลักการและวิธี การปฏิบัติงาน	1.อธิบายความ หมายและ ประโยชน์ของงาน	บอก เล่า ระบุ ฯลฯ -ความหมายของงาน -ลักษณะของงาน -ประโยชน์ของงาน		-ซักถาม -แบบฝึกหัด -แบบทดสอบ -การศึกษาค้น คว้าและรายงาน
2.วิเคราะห์งาน	2.อธิบายหลัก การและวิธีปฏิบัติ งาน	บอก เล่า ระบุ ฯลฯ -หลักการในการทำ งาน -วิธีการทำงาน	พหุ พหุ (ความรู้ ความคิด)	-แบบกำหนด สถานการณ์ สถานการณ์
3.วางแผนการทำงาน	3.ระบุขั้นตอนการ ทำงานตามขั้น เรียนรู้	บอก เล่า ระบุ ฯลฯ -ขั้นตอนตามลำดับ ก่อนหลังของการทำ งาน		
4.ปฏิบัติงานตาม ขั้นตอน	4.ปฏิบัติงานตาม คำแนะนำ	ลงมือทำงาน -ตามผู้นำ -ตามแบบ		-สังเกตการทำ งาน
5.ปรับปรุงการ ปฏิบัติงาน	5.ปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงาน ตามคำแนะนำ	ทักษะพิสัย (ความสามารถ ในการลงมือ ปฏิบัติงาน) ปรับปรุง แก้ไข วิธี การทำงานและผล การทำงาน -ตามคำแนะนำ -ตามแบบ -ตามคำอธิบายของ ครู		

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 13

สมรรถภาพ	จุดประสงค์ใน ป.02	พฤติกรรมที่พึง	ขอบเขต พฤติกรรม	วิธีการวัด/ เครื่องมือวัด
6.ค่านิยมที่ดีใน การทำงาน	6.ยินดีเรียนรู้งาน ปฏิบัติงาน	-เตรียมพร้อมที่จะ เรียนและปฏิบัติงาน -ซักถาม ยืมเข็ม แจ่มใส พอใจ ฯลฯ ก่อน ระหว่างหรือ หลังการทำงาน -อาสาทำงาน สนใจ เอาใจใส่ มีใจ จดจ่อ ฯลฯ ในการ ทำงานจนงานสำเร็จ โดย	จิตพิสัย (คุณลักษณะ และความรู้สึก)	-ข้อคำถามให้ นักเรียน บอก เล่า หรือเขียน -แบบสังเกต -แบบรายงาน ตนเอง -แบบสำรวจ -แบบสอบถาม -แบบทดสอบ -แบบทดสอบ
7.ลักษณะที่ดีใน การทำงาน	7.ทำงานด้วย ความตั้งใจจน สำเร็จ	-ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้และไม่เอาเปรียบ -ไม่นำผลงานของผู้อื่น มาอ้าง -เก็บรักษาความ สะอาดวัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ปฏิบัติ งาน		

แนวการวัดพฤติกรรมแต่ละด้าน

แนวการวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

สมรรถภาพที่ 1 รู้และเข้าใจหลักการและวิธีการปฏิบัติงาน

จุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 ข้อที่ 1 อธิบายความหมาย

ลักษณะและประโยชน์ของงาน

แนวการถาม

1.1 ถามความหมาย สารสำคัญ(Concept) ของงาน เช่น ความหมายของการจัดบ้าน ความหมายของการบริการในบ้าน ความหมายของการดูแลรักษาไม่ดอง ฯลฯ

1.2 ถามลักษณะสิ่งที่พบเห็น โครงสร้างของงานที่มองเห็น เช่น ลักษณะของบ้านที่สะอาด การจัดบ้านที่เป็นระเบียบ เปรียบเทียบระหว่างดินที่ยังไม่พรวนและพรวนแล้ว ฯลฯ

1.3 ถามประโยชน์ของงาน เช่น ประโยชน์ของการทำความสะอาดบ้าน ประโยชน์ของการใส่ปุ๋ย ผลดีของการเลี้ยงสัตว์ ประโยชน์ของการประดิษฐ์ของเล่น ฯลฯ

1.4 เปรียบเทียบลักษณะของผลงานที่กระทำแล้วกับยังไม่ทำ เช่น เปรียบเทียบลักษณะห้องที่ทำความสะอาดแล้วกับยังไม่ทำความสะอาด เปรียบเทียบดินที่พรวนแล้วกับดินที่ยังไม่พรวน

แนวการวัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

สมรรถภาพที่ 4 การปฏิบัติงานตามขั้นตอน

จุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 ข้อที่ 4 ปฏิบัติงานตามคำแนะนำ

แนวการสังเกตพฤติกรรม

รายการสังเกต	พฤติกรรมการปฏิบัติงานของนักเรียน
1.การเลือกวัสดุ	- แยกขนาดวัสดุได้
2.การใช้เครื่องมือ	- เลือกเครื่องมือได้ - ใช้เครื่องมือได้
3.กระบวนการทำงาน	- ทำความสะอาดและเก็บเครื่องมือได้ถูกต้อง - ทำงานตามคำแนะนำ - ทำงานร่วมกับผู้อื่น - ปรับปรุงการทำงานตามคำแนะนำ - ทำความสะอาดสถานที่
4.ผลงาน	- ได้ผลงานที่กำหนด - ใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ - ขนาดเหมาะสม - ความเรียบร้อย

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 16

แนวการวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

สมรรถภาพที่ 6 ค่านิยมที่ดีต่อการทำงาน

สมรรถภาพที่ 7 ลักษณะที่ดีในการทำงาน

จุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 ข้อที่ 6 ยินดีเรียนรู้การปฏิบัติงาน

จุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป.02 ข้อที่ 7 ทำงานด้วยความตั้งใจ

สำเร็จ

แนวการสังเกต

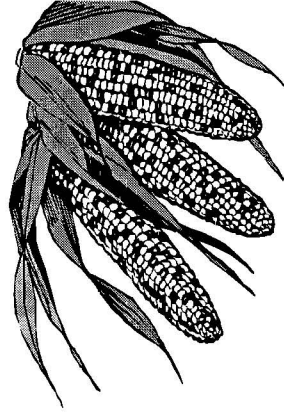
สถานการณ์	สิ่งที่ต้องกวัด	รายการสังเกต
1.ครูสังเกตนักเรียนขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งาน กพอ.	-นักเรียนต้องการเรียนรู้สิ่งที่ครูสอนหรือไม่ -นักเรียนต้องการเรียนรู้สิ่งที่พบเห็นเกี่ยวกับงาน กพอ.หรือไม่	1)นักเรียนเรียกร้องให้ครูสอน 2)นักเรียนซักถามถึงงานที่ครูให้ทำ 3)เมื่อนักเรียนพบงานประดิษฐ์ที่แปลกใหม่แล้วขอให้ครูสอน
2.ครูสังเกตนักเรียนเมื่อครูบอกให้นักเรียนเตรียมวัสดุอุปกรณ์ กพอ. เช่น เครื่องมือการเกษตร ถังใส่น้ำ ผ้า ถูพื้น เศษวัสดุ ฯลฯ มาเรียน	-เมื่อครูให้นักเรียนนำวัสดุที่สามารถหาได้ในท้องถิ่นมาเรียน นักเรียนรู้สึกอย่างไร	1)นักเรียนเตรียมวัสดุมาพร้อมก่อนเรียน 2)ถ้าไม่วัสดุที่ครูสั่งก็นำวัสดุอื่นที่หาแทนได้มา 3)สนใจซักถามเกี่ยวกับวัสดุที่ครูให้เตรียมมา

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 17

กระบวนการวัดการปฏิบัติงาน

กิจกรรมหลักที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร คือการปฏิบัติงาน ซึ่งกระบวนการวัดการปฏิบัติงานมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ คือ

1. วิเคราะห์งาน
2. กำหนดตัวบ่งชี้ของพฤติกรรมที่จะวัด
3. กำหนดน้ำหนักความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบ
4. กำหนดวิธีวัด
5. เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวัด
6. วางแผนดำเนินการสอบ
7. เตรียมคำสั่ง/คำชี้แจง
8. ทดลองเครื่องมือแล้วปรับปรุง

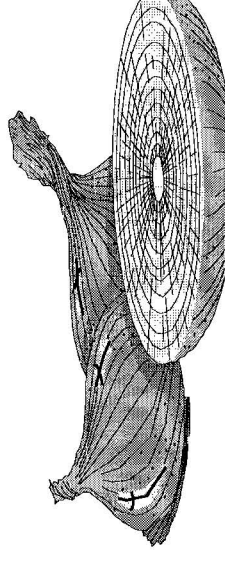
1. การวิเคราะห์งาน

การวิเคราะห์งานคือการวิเคราะห์กิจกรรมออกเป็นกิจกรรมย่อยโดยมีข้อกำหนดและมาตรฐานของงานที่จะใช้ใ้การประเมิน เพื่อระบุผลการปฏิบัติที่ต้องการ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์งานจะนำไปสู่การกำหนดพฤติกรรมซึ่งบ่งความสามารถที่ต้องการวัด

การวิเคราะห์งานด้านที่เกี่ยวข้องกับความรู สามารถแบ่งย่อยเป็นความรู้ประเภทต่าง ๆ เช่น

- ความรู้ประเภท “ต้องรู้” หมายถึง ความรู้ที่จำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานนั้น
- ความรู้ประเภท “ควรรู้” หมายถึง ความรู้ทั่วไป ถ้าไม่รู้ก็ไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายน เช่น ความรู้เกี่ยวกับวัสดุ เป็นต้น
- ความรู้ประเภท “น่ารู้” หมายถึง ความรู้ที่ขยายขยายประสบการณ์เพื่อการพัฒนางานให้ก้าวหน้า

ส่วนการวิเคราะห์งานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน สามารถแบ่งย่อยเป็นทักษะปฏิบัติต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียนและสามารถวัดได้

2. กำหนดตัวบ่งชี้ของพฤติกรรมที่จะวัด

การกำหนดตัวบ่งชี้เป็นการกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่สามารถสังเกตและวัดได้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการกำหนดตัวบ่งชี้ คือ

- ประเภทของงานที่วิเคราะห์ได้จากข้อ 1 เช่น ประเภทของความรู้ประเภทของทักษะปฏิบัติ และประเภทของพฤติกรรมจิตพิสัย
- ลำดับขั้นพฤติกรรม หรือระดับความสามารถที่ต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะเป็นสำคัญ กรอบจุดประสงค์การเรียนรู้ ป.02 กำหนดไว้ค่อนข้างชัดเจนอยู่แล้วในแต่ละช่วงชั้น และตัวอย่างพฤติกรรมที่บ่งชี้ได้ แสดงไว้ในหัวข้อเรื่องลำดับขั้นของพฤติกรรมตามต่าง ๆ

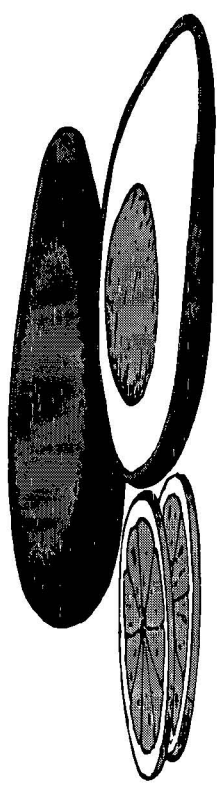
3. กำหนดนำหลักความสำคัญ

การกำหนดนำหลักความสำคัญ เป็นการกำหนดนำหลักคะแนนของแต่ละองค์ประกอบตามความสำคัญ (วิเคราะห์จากจุดมุ่งหมายในแผนการสอน หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร) หรือตามความยากง่ายของงาน เช่น

- สัดส่วนนำหลักความสำคัญของพฤติกรรมที่เน้นพุทธิพิสัย จิตพิสัย หรือทักษะพิสัย
- สัดส่วนนำหลักความสำคัญ ระหว่างส่วนที่เป็นกระบวนการกับผลงาน (ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่าต้องการเน้นส่วนใด)

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 20

- สัดส่วนนำหลักความสำคัญระหว่างขอยายการในส่วนที่เป็นกระบวนการ (หรือผลงาน) กลุ่มเดียวกัน (ขึ้นอยู่กับความยากหรือความสำคัญของขั้นตอนการปฏิบัติหรือทักษะที่ต้องการเน้น)

4. กำหนดวิธีการวัด

การกำหนดวิธีการวัดที่ชัดเจน จะช่วยในการเลือกชนิดของเครื่องมือมีความเหมาะสม ถูกต้องมากขึ้น วิธีการปฏิบัติงานที่ใช้นั้นอยู่ทั่วไปมีหลายวิธี คือ

- 1) แบบเขียนตอบในกระดาษ (Paper-pencil Performance) ซึ่งมักใช้ในการวัดการปฏิบัติงานในระดับต้น ที่ไม่ได้นักเรียนปฏิบัติจริง
- 2) ให้ทำสิ่งที่เหมาะสมแบบ (Identification Test) มักใช้ในการวัดทักษะมากกว่าการวัดการปฏิบัติโดยตรง
- 3) การปฏิบัติงานในสถานการณ์จำลอง (Simulated Situation Test)
- 4) ให้สร้างชิ้นงาน (Work Sample Test) เป็นการให้ผลิตผลงานสำเร็จได้เป็นงานชิ้นใหม่ เหมาะกับการวัดผลสรุปรวม (Summative)

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 21

เช่น การวัดผลปลายปี/ปลายภาค ซึ่งครูจะพิจารณาเลือกงานที่เป็นตัวแทนของงานทั้งหมดที่นักเรียนได้เรียนรู้ไป

5) ประเมินจากงานที่ทำอยู่ปกติ (Actual Job Performance) เป็น การกำหนดงานฝึกหัดเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมใช้วัดพฤติกรรมที่เป็นปกติธรรมชาติ (Typical behavior) ของนักเรียน

5. เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวัด

เครื่องมือวัดที่นิยมใช้ในการวัดการปฏิบัติงานได้แก่ แบบ สังเกต แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า ระเบียบ พฤติการณ์ แบบรายงานตนเอง แบบทดสอบ เป็นต้น การวัดและประเมิน งานหนึ่ง ๆ อาจต้องใช้เครื่องมือมากกว่า 1 อย่าง

6. วางแผนการดำเนินการสอบ

โดยคำนึงถึง

- สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สถานที่ สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ควร จัดให้มีสภาพคล่องจริงมากที่สุด
- งานที่ให้นักเรียนทำ ซึ่งนักเรียนทุกคนควรได้ทำทุกขั้นตอน เพื่อความเข้าใจในความสัมพันธ์ของงานที่ทำแต่ละส่วน
- การควบคุมการปฏิบัติ ครูต้องมีวิธีการสังเกตและตรวจสอบว่านักเรียนเข้าใจสิ่งที่จะต้องทำโดยสมบูรณ์แล้ว
- การประเมินผลควรคำนึงถึงเครื่องมือ คุณภาพของเครื่องมือ การ ใช้ การแปลความหมายของคะแนนและการประเมิน

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 22

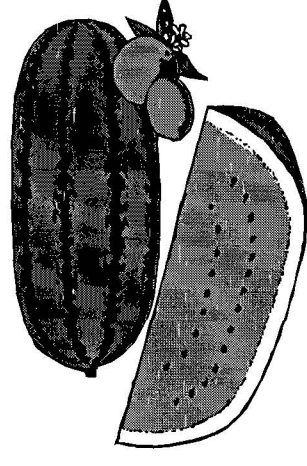
7. เตรียมคำสั่ง/คำชี้แจง

เพื่อใช้ในการบริหารการสอบ ในส่วนนี้ควรมีส่วนที่ใช้สำหรับครู และส่วนที่ใช้สำหรับนักเรียน

8. ทดลองเครื่องมือแล้วปรับปรุง

เพื่อหาข้อบกพร่องของเครื่องมือและปรับปรุงวิธีการดำเนินการให้ใช้ได้งาย สะดวก

ในกรณีที่เครื่องมือที่ครูสร้างขึ้นใช้เองเฉพาะในห้องเรียน หรือ ในโรงเรียนของตนเอง กระบวนการตามข้อ 7 และ 8 อาจไม่จำเป็น การหาคุณภาพของเครื่องมือ อาจใช้วิธีให้เพื่อนครูที่มีความรู้ด้านเนื้อหาและการวัดผลช่วยวิจารณ์

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 3 หน้า 23

ลักษณะการประเมินผลการเรียนรู้

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน แบ่งได้

เป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1.1 การประเมินก่อนเรียน
- 1.2 การประเมินผลระหว่างภาคเรียน
- 1.3 การประเมินปลายภาค

1.1 การประเมินก่อนเรียน มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน และทักษะเบื้องต้นของนักเรียน วิธีการวัดอาจใช้วิธีการทดสอบ โดยการเขียนตอบ หรือ ให้ออบปากเปล่า หรือ สังเกตพฤติกรรม แล้วแต่ความเหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน หรือ ในกรณีที่เป็นเรียนต่อเนื่อง กัน อาจใช้ผลการประเมินก่อนเรียนของหน่วยใหม่ที่กำลังจะเรียนก็ได้

1.2 การประเมินผลระหว่างภาคเรียน เป็นการประเมินผล การเรียนของนักเรียนเป็นระยะๆ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ใน สมุดประจำชั้น (ป.02) เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน และเพื่อประเมิน ผลการผ่านจุดประสงค์

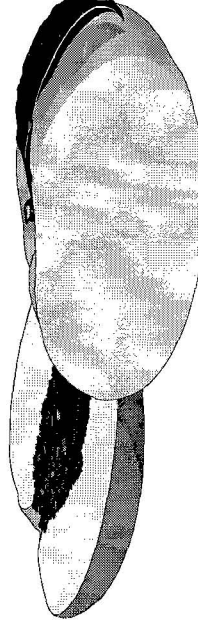
เอกสารเสริมความรู้คู่มือ กพอ. เล่ม 3 หน้า 24

1.3 การประเมินผลปลายภาค เป็นการประเมินผลเฉพาะ จุดประสงค์ที่สำคัญให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการเพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถตามที่กำหนดไว้ใน ภาคเรียนนั้น

2. การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการนำผลการ ประเมินที่ระบียบนี้ที่กำหนดไว้ มาพิจารณาตัดสินผลการเรียนชั้น เช่น ผล การประเมินระหว่างเรียน ผลการประเมินปลายภาค เวลาเรียนและเงื่อนไขอื่น ๆ

แนวการประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ใน ป.02

ในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะไม่ ประเมินจุดประสงค์ใน ป.02 โดยตรง แต่จะประเมินตามจุดประสงค์ในแผน การสอน และสะสมผลการประเมินไปพิจารณาการผ่านจุดประสงค์การเรียน รู้ใน ป.02 ดังนั้นครูควรสอนไปวัดผลไป โดยมีข้อเสนอแนะหน่วยใหญ่ แล้วสอบวัด

เอกสารเสริมความรู้คู่มือ กพอ. เล่ม 3 หน้า 25

ลำดับขั้นของการสอนไปสอยไป ประกอบด้วย

1) ขั้นเตรียม โดยการจัดทำแผนการสอนเพื่อครูจะได้เข้าใจเป้าหมายของการสอนแต่ละครั้งว่า ต้องการให้นักเรียนมีความสามารถอย่างไร และกำหนดแนวทางการสอนและการวัดผล

2) ขั้นปฏิบัติการสอน ก่อนดำเนินการสอนครูควรประเมินผลก่อนเรียนว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นหรือไม่ อาจจะโดยวิธีการซักถามก็ได้ ในการสอนครูควรเลือกกิจกรรมที่ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตร และทำการวัดด้วยวิธีการที่เหมาะสมของแต่ละงาน โดยอาจใช้วิธีการสังเกต การให้ทำแบบฝึกหัด การตรวจผลงาน ฯลฯ เพื่อนำผลที่ได้มาพิจารณาและปรับปรุงการสอนตลอดจนสะสมผลการวัดแล้วนำไปพิจารณาการผ่านจุดประสงค์ใน ป.02

3) ขั้นการประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ใน ป.02 จากผลการวัดที่ได้ระหว่างการเรียนรู้การสอน โดยการประเมินตามจุดประสงค์ในแผนการสอน แล้วเก็บสะสมผลการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ใน ป.02 แต่ละข้อ เมื่อถึงปลายภาคเรียนก็รวบรวมผลการวัดของทุกคนในแต่ละจุดประสงค์ มาตัดสินให้ระดับคะแนน 0, 1, 2 และเมื่อถึงปลายปีก็สรุปผลการผ่านของทุกจุดประสงค์

แบบประเมินตนเองหลังการศึกษาเอกสาร

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หมายความว่าเห็นด้วยถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✗ หมายความว่าท่านเห็นว่ามีผิด

1. การสังเกตและการตรวจผลงาน เป็นวิธีการที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมด้าน ทักษะพิสัย
2. การวัดพฤติกรรมทั้งสามด้านของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ต้องวัดอย่างประสานสัมพันธ์กัน โดยเน้นพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยเป็นหลัก
3. กิจกรรมหลักที่จะทำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรคือ "การปฏิบัติงาน"
4. การกำหนดวิธีการวัดที่ชัดเจน จะช่วยให้การเลือกชนิดของเครื่องมือมีความเหมาะสมและถูกต้องมากขึ้น
5. พฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมด้านความสามารถทางสมรรถทางปัญญา หรือทางความคิด
6. ความรู้ประเภท "ความรู้" หมายถึง ความรู้ที่ช่วยขยายประสบการณ์เพื่อการพัฒนางานให้ก้าวหน้า
7. "การปรับเปลี่ยน" เป็นลำดับขั้นของพฤติกรรมด้านพหุพิสัย

-8. การประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะไม่ประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้ใน 1.02 โดยตรง แต่จะประเมินตามจุดประสงค์ในแผนการสอน และสะสมผลการประเมินไปพิจารณาการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ใน 1.02
-9. รับ → ตอบสนอง → เห็นคุณค่า → จัดระบบ → เกิดกิจนิสัย เป็นลำดับขั้นของพฤติกรรมด้าน จิตพิสัย
-10. การประเมินผลปลายภาคเรียน เป็นการประเมินผลจุดประสงค์ทั้งหมดที่กำหนดไว้ในภาคเรียนนั้น

เฉลย

แบบประเมินตนเองก่อน/หลังการศึกษาเอกสาร

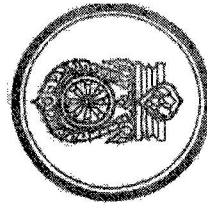
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ก่อน	✓	×	×	✓	✓	✓	×	×	✓	✓
หลัง	✓	✓	✓	✓	×	×	×	✓	✓	×

เอกสารเสริมความรู้คู่มือ กพอ.เล่ม 3 หน้า 28

หนังสืออ้างอิง

- โกวิท ปรวาลพฤกษ์. "แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)" ผ่านเบญจเพส กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษาเอกชน 2540, 140 หน้า
- วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
- คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2534.
- คู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
- การประเมินผลจากสภาพจริง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- วิชาการ, กอง, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ. การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์. "การวัดผลจากการปฏิบัติงานจริง (Authentic Performance Measurement)" สารพัฒนาหลักสูตร. ปีที่ 15 ฉบับที่ 125 : 46 – 51. เมษายน – มิถุนายน 2539.
- เอกสารเสริมความรู้คู่มือ กพอ. เล่ม 3 หน้า 29

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ.
เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน"
เล่ม 4
การประเมินผล จากสภาพจริง
และแฟ้มสะสมงาน

เอกสาร คนที่ 19 / 2542
หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตและพัฒนามาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" ชุดนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับ การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินผลแนวใหม่ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังเข้าใจไม่ถูกต้องและตรงกัน เอกสารชุดนี้มี 4 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 หลักสูตรกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ

เล่มที่ 2 ระเบียบการประเมินผลการเรียน

เล่มที่ 3 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน

เล่มที่ 4 การประเมินผลจากสภาพจริงและแฟ้มสะสมงาน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารชุดนี้จะเอื้อประโยชน์ต่อการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ และมีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่าย

สุริยันต์ บุญอาทิตย์
ศึกษานิเทศก์ สปช.

สารบัญ

คำนำ

- สารสำคัญ
- วัตถุประสงค์
- แบบประเมินตนเองก่อนการศึกษาเอกสาร
- การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)
- การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment)
- แบบประเมินเองหลังการศึกษาเอกสาร
- เฉลยแบบประเมินตนเองก่อน/หลังการศึกษาเอกสาร
- หนังสือนำถึง

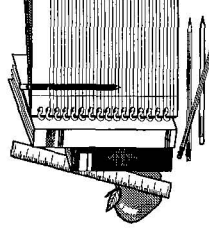

หน้า

- 1
- 2
- 3
- 5
- 17
- 29
- 30
- 31

สารสำคัญ

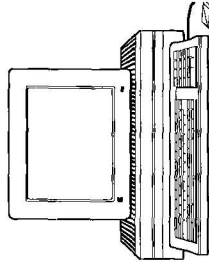
การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินผลการเรียนรู้จากการที่ครูผู้สอนนักเรียน โดยอาศัยการสังเกตและเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ผู้เรียนอยู่กับครู เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้การสอนในชีวิตประจำวัน ซึ่งการเรียนการสอนนั้นต้องเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้ค้นพบความรู้ เป็นผู้ผลิตผลงาน นักเรียนจะต้องมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติจริงในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงชีวิตจริง การประเมินผลจากสภาพจริงจะครอบคลุมการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) การจัดนิทรรศการ การทำงานกลุ่ม การแสดงการกระทำ การแสดงออก (Performance) โครงการ การนำเสนอ งาน แบบฝึกหัด บันทึกประจำวัน ตลอดจนการทำกาทดลองต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นวิธีการประเมินผลจากสภาพจริงของการเรียนการสอน การประเมินผลจากสภาพจริงจะมีความคิดในขั้นสูง ความสามารถในการทำงาน ทักษะในการแก้ปัญหา รวมทั้งคุณลักษณะต่าง ๆ อันจะเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ และการบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรและสังคมต่อไป

แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานการทำงานเพื่อประเมินความสำเร็จของผู้เรียนที่สูงกว่าการเก็บเป็นคะแนนเพราะเป็นการนำความรู้มาใช้ในการสร้างงานหรือแก้ปัญหาจนได้ชิ้นงานเป็นการประเมินทั้ง formative และ summative ที่คำนึงถึงการทำงาน (กระบวนการทำงาน) และผลงาน

วัตถุประสงค์

1. บอกความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการประเมินจากสภาพจริงและแฟ้มสะสมงานได้
2. อธิบายเหตุผลที่ต้องเปลี่ยนแปลงการประเมินผลได้
3. บอกเกณฑ์การประเมินผลที่ดีได้
4. บอกแนวปฏิบัติในการประเมินผลจากสภาพจริงและแฟ้มสะสมงานได้
5. อธิบายโครงสร้างของแฟ้มสะสมงานได้

แบบประเมินตนเองก่อนการศึกษาค้นคว้าเอกสาร

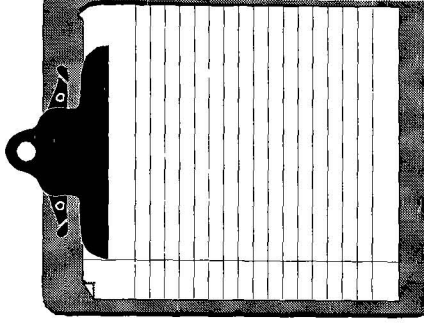
คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง และ
ทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าผิด

1. การประเมินผลจากสภาพจริง เน้นการประเมินเฉพาะทักษะเบื้องต้น ไม่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของผู้เรียน
2. การประเมินผลจากสภาพจริง เป็นการประเมินทางลบ เพื่อค้นหาความบกพร่อง จุดด้อยและความล้าหลังของผู้เรียน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนในจุดที่ต้องการพัฒนาให้สูงขึ้นเติมตามศักยภาพ
3. การประเมินผลจากสภาพจริง เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มากกว่าการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้บอกความรู้
4. การเรียน การสอนและการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน
5. แฟ้มสะสมงาน(Portfolio) เป็นวิธีการหรือกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยในการประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)
6. Portfolio ก็คือแฟ้ม กลอง หรือกระเป๋าคือเป็นที่รวมของกระดาษ คำตอบ สมุดแบบฝึกหัด และผลงานที่ผู้เรียนทำตามคำสั่งของครู
7. การทำ Portfolio ต้องให้ผู้เรียนทำทุกวิชาและทุกรายวิชาประสงค์เพื่อจะได้สามารถประเมินความสามารถแห่งของผู้เรียน

.....8. สิ่งสำคัญในการนำเสนอ Portfolio ของผู้เรียน คือ คำตอบถูก ไม่ใช่กระบวนการพัฒนา

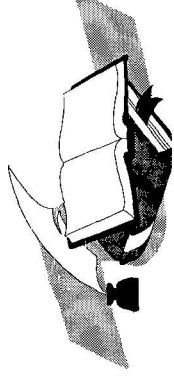
.....9. งานที่ผู้เรียนทำตามคำสั่งครู หรือทำตามแบบครู เป็นผลงานของผู้เรียนไม่ควรเอาไปเก็บไว้ใน Portfolio ของผู้เรียน

.....10. การเรียนการสอนที่ตรงตาม Portfolio ก็คือการใช้ผู้เรียนลงมือทำงาน พัฒนางาน โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้งานเพิ่ม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพของงานให้ดีขึ้น ๆ เป็นลำดับ และต้องมีการขยายของการพัฒนา

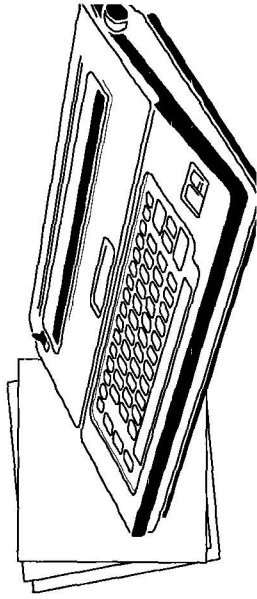
การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)

การประเมินผลจากสภาพจริง
(Authentic Assessment)
คืออะไร

การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) หมายถึง กระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่นักเรียนทำ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อเด็กเหล่านั้น การประเมินผลจากสภาพจริงจะไม่เน้นการประเมินเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงในการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อสนองจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของสังคม ซึ่งจะแตกต่างกันไปจากการประเมินผลเพื่อรับรองผลงานแบบดั้งเดิม เพราะจะเน้นการให้ความสำคัญกับพัฒนาการและความต้องการการช่วยเหลือ และการประสบความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน มากกว่าการประเมินผลทั้งหมดให้คะแนนผลผลิต และจัดลำดับที่แล้วเปรียบเทียบกับกลุ่ม และจะแตกต่างจากการทดสอบทั่วไปเนื่องจากจะเป็นการวัดผลโดยตรงในสภาพการแสดงผลงานจริง ๆ

ในเนื้อหาวิชา ซึ่งการทดสอบด้วยข้อสอบจะวัดได้เฉพาะความรู้และทักษะบางส่วน และเป็นการวัดโดยอ้อมเท่านั้น

การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นทาง

เลือกใหม่ในการประเมินผลการเรียนรู้ทางหนึ่ง เพื่อลดบทบาทการประเมินด้วยข้อสอบมาตรฐาน และการทดสอบอย่างเป็นทางการด้วยการวัดผลแบบเลือกตอบลง และพยายามพัฒนาระบบการประเมินในชั้นเรียน โดยการเรียนรู้วิธีการประเมินอย่างไม่เป็นทางการสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ การสอน ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและปฏิบัติจริง

การประเมินผลจากสภาพจริง สามารถนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง สามารถประเมินความสามารถ ทักษะ ความคิดขั้นสูงที่ซับซ้อน ตลอดจนความสามารถในการแก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้วิชาต่าง ๆ นอกจากนี้วิธีการประเมินผลจากสภาพจริง เป็นการประเมินทางบวก เพื่อค้นหาความสามารถ จุดเด่นและความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งให้ความ

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 4 หน้า 6

ช่วยเหลือแก่นักเรียนในจุดที่ต้องการพัฒนา ให้สูงขึ้นเต็มตามศักยภาพ เป็นเครื่องมือประเมินผลที่มีประสิทธิภาพที่ใช้ในการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Evaluation) รวมทั้งสามารถใช้ในการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ในสถานการเรียนรู้การสอนที่ใกล้เคียงชีวิตจริง เมื่อนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และนักเรียนเป็นผู้สร้างงานและสร้างความรู้ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ ดังนั้น การประเมินผลจากสภาพจริง จะอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนได้พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร สอนของความถูกต้อง การของผู้เรียนและสังคมได้เป็นอย่างดี

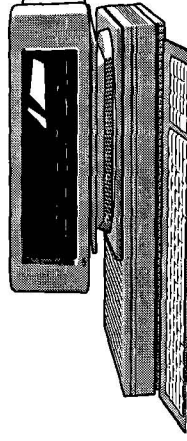
การประเมินจากสภาพจริงมีความสำคัญอย่างไร

1. การเรียนรู้การสอนและการวัดประเมินผลจากสภาพจริง จะเอื้อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล เพราะเน้นลักษณะสำคัญดังนี้

- 1.1 เน้นให้นักเรียนแสดงออก/สร้างสรรค์/ผลิตหรือทำงาน
- 1.2 ดึงเอาความคิดขั้นสูง ความคิดซับซ้อน และทักษะทางการแก้ปัญหาออกมาได้
- 1.3 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นผลมาจากการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน
- 1.4 กระตุ้นให้เกิดการประยุกต์สู่โลกของความเป็นจริง

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 4 หน้า 7

2. การประเมินผลจากสภาพจริง จะเอื้อต่อการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มากกว่าการเรียนการสอนที่เกิดจากครูเป็นผู้บอกความรู้ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะว่าควรจัดเนื้อหาสาระอย่างไร นักเรียนจะเรียนรู้จากการกระทำมากขึ้น มีความสนใจในบทเรียนมากขึ้น การบ่งชี้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน มิใช่เป็นเพียงทำข้อสอบได้คะแนนสูงเท่านั้น การประเมินผลจากสภาพจริงจะแสดงให้เห็นว่านักเรียนทำอะไรได้มากกว่าจะบอกนักเรียนรู้อะไร

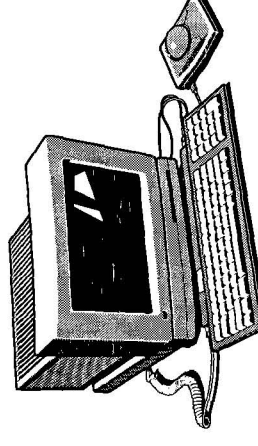

3. สังคมมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต จะเป็นสังคมที่รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นสังคมโลก เนื่องจากความเจริญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คนในสังคมจะมีการแข่งขันกันมากขึ้น วิถีชีวิตของคนในสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น การจัดการศึกษาแบบให้ผู้เรียนแยกเป็นส่วน ๆ โดยการทำแบบฝึกหัดจากสมุดแบบฝึกหัดหรือใบงาน แล้วตอบคำถาม ไม่น่าจะพอเพียงสำหรับการเตรียมเยาวชนให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ดังนั้นการให้ผู้เรียนได้สร้างงานเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้ และการบูรณาการวิชาต่างๆเข้าด้วยกันเป็นโครงการ

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 4 หน้า 8

ภาระงานจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการให้การศึกษาแก่เยาวชนของชาติในปัจจุบัน ซึ่งครูจะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการวัดประเมินผลให้สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมด้วยผลงานของนักเรียนที่ปรากฏ จะเป็นหลักฐานที่สำคัญที่แสดงถึงความสำเร็จของครูผู้สอน

4. โดยทั่วไปครูมักจะมองภาพการสอนของครู การเรียนรู้ของนักเรียน และการประเมินผลเป็นงานที่แยกออกจากกัน โดยครูให้ความรู้ขอมูลข่าวสารต่างๆ พอเห็นว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้แล้วจึงทำการประเมินผล ซึ่งใช้วิธีที่เรียกว่าการสอบ ทำให้นักเรียนเกิดความวิตกกังวล ไม่มีความสุขในการเรียน เพราะการสอบจะเน้นการจับผิด หากจุดด้อยของผู้เรียน ขณะที่เจตนาที่แท้จริงของการประเมินผล คือช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและการสอนของครูเป็นการค้นหาจุดด้อยของนักเรียน เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น การประเมินผล การเรียนรู้ การสอนจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างไร้รอยต่อและเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 4 หน้า 9

5. ในการเรียนเพื่อรอบรู้นั้น เมื่อนักเรียนไม่ผ่านในจุดประสงค์ย่อย ๆ ครูก็ซ่อมเสริมด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาระแก่ครูผู้สอน ปัญหาที่จะหมดไปจากการเรียนการสอนและการประเมินผลจกสภาพจริง เพราะมีรายงาน หรือหลักฐานการปฏิบัติงานของนักเรียนขณะเรียน และมีการพัฒนาแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด รวมทั้งมีการบันทึกการปฏิบัติงาน การรายงานการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้เรียนแต่ละคน ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่รวมทั้งข้อมูลยืนยันความสามารถที่แท้จริง ของผู้เรียน เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถทำอะไรได้มากกว่าจะบอกว่าเขาทำอะไร

ทำไมต้องมีการเปลี่ยนแปลงการประเมินผล

การมองภาพการจัดการศึกษาในทศวรรษหน้า ที่ต้องพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สามารถต่อสู้ แข่งขันกันเพื่อความสำเร็จ จะต้องมีการพัฒนาให้เกิดคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น

- ความสามารถในการสื่อสารทั้งในการฟัง พูด อ่านและเขียน และใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ
- ความสามารถในการร่วมมือ ประสานประโยชน์ และการเจรจาแลกเปลี่ยน
- ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหาที่ซับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพ

- ความสามารถในการเสริมสร้างประสบการณ์ของมนุษย์ในโลกกว้างที่ไร้พรมแดน เพื่อให้สามารถปรับตัวให้ทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครู และการวัดประเมินผลในชั้นเรียนจึงต้องมีการปรับเปลี่ยน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสามารถดังกล่าว

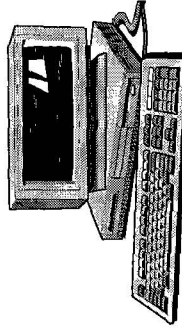
เกณฑ์ของการประเมินผลที่ดี (Criteria of Good Assessment)

1. การประเมินผลจะต้องมีความเที่ยงตรง (Validity)
2. การประเมินผลจะต้องไม่ใช้เฉพาะการทดสอบด้วยข้อสอบเลือกตอบ
3. การประเมินผลจะต้องสามารถวัดนักเรียนได้หมดทั้งตัว
4. การประเมินผลจะต้องเกี่ยวข้องกับกำลังเกดซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง
5. การประเมินผลจะต้องดำเนินการต่อเนื่องตลอดเวลา
6. การประเมินผลจะต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย

แนวปฏิบัติในการประเมินผลจากสภาพจริง

1. การเรียนการสอนต้องมุ่งเน้นการพัฒนาพฤติกรรมการและความก้าวหน้าของผู้เรียนทุก ๆ ด้าน เป็นรายบุคคล โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. งานและกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยสถานการณ์การเรียนรู้อยู่บนพื้นฐานที่เป็นจริงในชีวิต หรือคล้ายชีวิตจริง
3. กิจกรรมการเรียนการสอนต้องยืดหยุ่น มีการผสมผสานความรู้หลาย ๆ ด้าน โดยเน้นกระบวนการการดำเนินงานและผลผลิต
4. ต้องมีการหลอมรวมการเรียนการสอนและการประเมินผลเข้าด้วยกัน การวัดและประเมินผลกระทำในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้การสอน

5. การวัดและประเมินผลต้องสะท้อนการใช้ความคิด พิจารณา การใช้เหตุผลและกระบวนการแก้ปัญหา โดยมีผู้ประเมินจากหลายฝ่าย ได้แก่ ครู เพื่อนในชั้นเรียน ผู้ปกครอง และตัวนักเรียน(ประเมินตนเอง) แล้วนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเอง

บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง

ผู้บริหาร : จะต้องเป็นผู้จุดประกายความคิดด้วยการ

- กำหนดเป้าหมาย ผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน
- สร้างความสำเร็ใจในระบบการเรียนการสอนและกระบวนการกับนักเรียน ครู และผู้ปกครอง
- ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม กำกับดูแลในระบบการเรียนการสอนและการประเมินให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ครู : ดำเนินการโดย

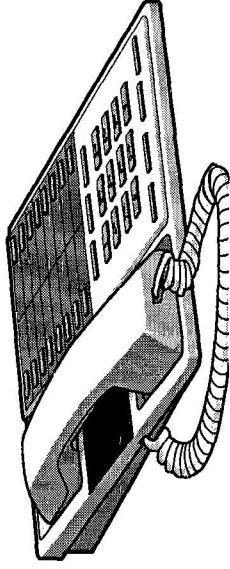
- เปลี่ยนบทบาทในส่วนของครูบอกความรู้ เป็นการกระตุ้น ชี้แนะ ท้าทาย ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเองและกระทำในสิ่งที่ตั้ง

• ใช้ยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ตอบสนองความต้องการของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

- มุ่งให้นักเรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้ไปปฏิบัติงานในสภาพการณืชีวิตจริง หรือจำลองที่คล้ายจริง

- ครู นักเรียน ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล

- ประเมินนักเรียนในขณะที่ทำกิจกรรม ระหว่างการเรียน การสอน โดยให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน และเน้นการ ประเมินที่ดูพัฒนาการและความก้าวหน้าของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- จัดระบบการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลให้เอื้ออำนวยต่อการ นำข้อมูลมาใช้ประโยชน์

นักเรียน : เปลี่ยนบทบาทจากผู้รับฟังความรู้มาเป็น

- ผู้แสดงออก ผู้สร้างความรู้ และสร้างงานด้วยตนเอง
- ผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและการ
- ผู้ตอบสนองการเรียนรู้ได้เต็มความสามารถของตนเอง

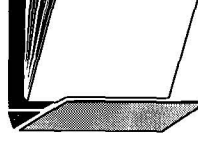
ประเมินผล

- ผู้ประเมินตนเองเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีใช้รอ ผลการประเมินจากครูเพียงฝ่ายเดียว
- ผู้ปกครอง : จะต้อง
 - รับทราบจุดประสงค์การเรียนการสอนและการประเมิน
 - มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้
 - ส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนในปกครองได้ศึกษาตาม ความต้องการและความสนใจ
 - สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ผักกักกะ และปลูกฝัง คุณลักษณะที่พึงประสงค์

การประเมิน

ประเมินอะไร

- การแสดงออกถึงผลของความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะและเจตคติ
- กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการทำงาน
- ผลผลิต ผลงาน
- ฯลฯ

ประเมินเมื่อใด

- ประเมินอย่างต่อเนื่อง ตามสภาพจริง เป็นธรรมชาติ

ตลอดเวลา

ประเมินจากอะไร

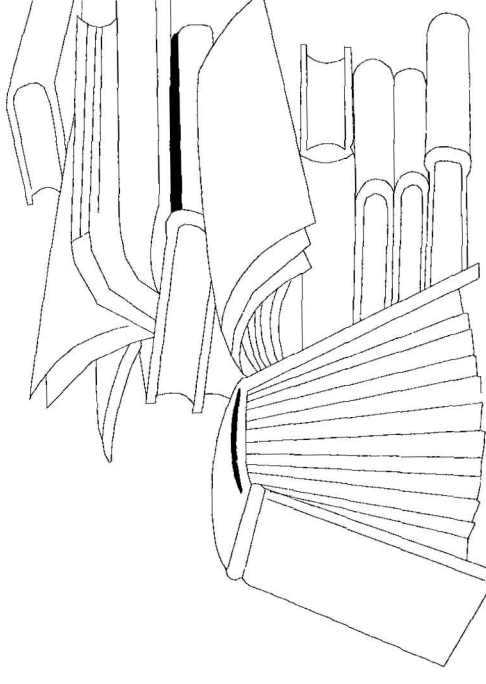
- ผลงาน แบบฝึกหัด โครงการ โครงงาน ฯลฯ
- การทดสอบในลักษณะต่าง ๆ
- แบบบันทึกย่อย แบบบันทึกแสดงความรู้ลึก

ความคิด ฯลฯ

- แบบบันทึกการสังเกต
- แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- แบบบันทึกของผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และกลุ่มเพื่อน
- แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)
- หลักฐาน ร่องรอยจากการเรียนอื่น ๆ

ใครเป็นผู้ประเมิน

- นักเรียนประเมินตนเอง
- เพื่อน/กลุ่มเพื่อน
- ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ครู

การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment)

ปัจจุบันแวดวงการศึกษาของประเทศไทย กำลังให้ความสนใจคำว่า Portfolio เพราะคำนี้มาพร้อมกับ การปฏิรูปการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป็นนโยบายที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศไทย สถานศึกษาปรับปรุงการปฏิบัติงานการเรียนการสอนของครู/นักเรียน

โดยมุ่งที่การปฏิบัติงานของผู้เรียน (Student Performance) ให้เป็นผู้ตัดสินใจเองได้อย่างชาญฉลาด ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ลงมือทำเอง

เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนจะตอบคนพบให้ได้ว่า ตนเองมีจุดเด่น จุดด้อยอะไร และพยายามพัฒนาด้านไหนจุดด้อยให้ลดลง ส่งเสริมจุดเด่นและทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม เน้นความพอใจจากการประเมินตนเอง ตามเป้าหมายของตนเองได้ ดังนั้น กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลจึงต้องเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับจุดหมายของการปฏิรูปการศึกษา ครูจะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนที่เน้นเนื้อหา หรือสอนแบบบอกตรง เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการวัดประเมินก็ต้องเน้นการสะท้อนให้เห็นความสามารถทางของนักเรียน ที่แสดง ลงมือทำ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาเอง ที่เรียกว่า Authentic Assessment หรือ Authentic Performance Assessment วิธีการหรือกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้การวัดและประเมินตามแนวทางการปฏิบัติจริงได้ คือ แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) คืออะไร

1. เป็นเอกสารรวบรวมข้อมูล, รายงานการทำงานหรือผลการทำงานของผู้เรียน Portfolio นั้นแล้วจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ อาจจะเป็นแฟ้ม เป็นกล่อง เป็นกระเป๋า Portfolio เป็นภาพสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน จุดประสงค์ของการจัดทำแฟ้มสะสมงาน จึงเป็นไปเพื่อนำเสนอผลงานที่สอดคล้องตามสภาพความเป็นจริงหรืออย่างเป็นธรรมชาติ
 2. เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานการทำงานเพื่อประเมินความสำเร็จของผู้เรียนที่สูงกว่าการเก็บเป็นคะแนน เพราะเป็นการนำความรู้มาใช้ในการสร้างงานหรือแก้ปัญหาจนได้ชิ้นงาน
 3. เป็นการประเมินทั้งที่เป็น formative และ summative ที่คำนึงถึงการทำงาน (กระบวนการทำงาน) และผลงาน
- ### โครงสร้างของแฟ้มสะสมงานเป็นอย่างไร

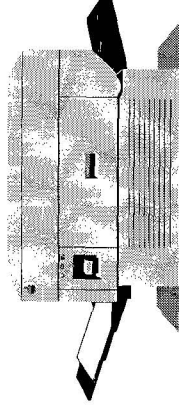
แฟ้มสะสมงานในชั้นเรียน จะเป็นเอกสารที่รวบรวมผลงานของผู้เรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ อาจจะเป็นรายบุคคล หรือกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียน แล้วแต่ลักษณะของการนำไปใช้ ในแฟ้มสะสมงานจะมี 2 ส่วน คือ

1. เป็นชีวิตประวัติของผู้เรียน ซึ่งงานที่พอใจ/ภูมิใจ แผน درسที่ เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ อัลบั้มภาพกิจกรรมทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ใบประกาศเกียรติคุณ วุฒิบัตร เป็นต้น
2. เป็นรายงานผลงานดีเด่น เช่น การปรับปรุงงานศิลปะ งานโครงงาน งานแก้ปัญหา

โปรแกรมการจัดทำแฟ้มสะสมงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อทำแฟ้มสะสมงานของนักเรียน

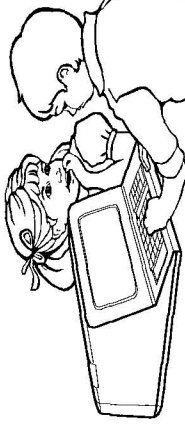
1. ศึกษาวิเคราะห์นักเรียน ใ้รู้ว่านักเรียนถนัดหรือชอบอะไร ตรงไหน
2. ครูและนักเรียนวางแผนการจัดเก็บและการบันทึกต่าง ๆ ให้คำแนะนำการจัดทำแฟ้มสะสมงานที่นักเรียนถนัดก่อน นักเรียนทุกคนไม่จำเป็นต้องมีชิ้นงานเหมือนกันและ Portfolio ไม่ใช่ทำทุกวิชาทันทีที่นักเรียนคนไหนทำทุกวิชา ครูต้องถามว่าชิ้นไหนเด่นที่สุด นักเรียนเก็บเฉพาะชิ้นนั้น นักเรียนทำ Portfolio วิชาอะไร แสดงว่าเขาชอบ/ถนัดวิชานั้น ชิ้นงานที่เก็บเป็นการสะสมความคิดเห็น ความสามารถที่แสดงภาพของงานเติบโต ความก้าวหน้าในระยะยาว และความคิดต่อเนื่อง ชิ้นงานสำหรับเด็กเล็กอาจจะเป็นงานปั้น งานวาด งานศิลปะ ส่วนเด็กโตเป็นงานเขียนรายงาน ผลการทำงานชิ้นที่ดีเด่นนั้น และมีภาพถ่าย หรือวาดเป็นโน้ตร่าง ในการคัดเลือกชิ้นงานที่ทำเสร็จแล้วเก็บไว้ในส่วนที่ 1 ของ Portfolio

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 4 หน้า 20

ในการคัดเลือกชิ้นงานเพื่อจัดเก็บ ครูอาจทบทวนผลงานของนักเรียนโดยใช้คำถามในเรื่องต่าง ๆ เช่น

- 1) อะไรที่ทำให้ทำงานสำเร็จ และกลายเป็นผลงานดีเด่น
- 2) มีตัวอย่างงานที่ทำอยู่ที่บ้าน และต้องการนำมาเก็บไว้ใน Portfolio หรือไม่
- 3) ผลงานชิ้นนี้แตกต่างกับชิ้นงานอื่น ๆ อย่างไรบ้าง มีความสำคัญอย่างไร
3. ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนโดยดูจาก Portfolio ซึ่งไม่เหมือนการตรวจปกติว่า ผิด-ถูก แต่จะดูว่า คุณภาพด้านไหนยังบกพร่อง ตรงไหนจะพัฒนาอย่างไร จะทำอย่างไรเพื่อให้เกิดการพัฒนา
4. ประเมิน Portfolio โดยการประเมินตนเองของเจ้าของ Portfolio และครูหรือเพื่อนอาจจะเป็นคนก่อนสิ้นภาคการศึกษา 1 สัปดาห์ แล้วปรับปรุงพัฒนางาน และจะต้องเป็นการประเมินในภาพรวมตามเส้นพัฒนาเกิดการปรับปรุงพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ
5. นำเสนอผลงานที่ปรับปรุงจนเป็นผลงานสมบูรณ์ตั้งแต่แล้ว โดยการจัดนิทรรศการในสัปดาห์สุดท้ายของภาคเรียนการศึกษา เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 4 หน้า 21

สรุป/การจัดทำแฟ้มสะสมงาน(Portfolio)

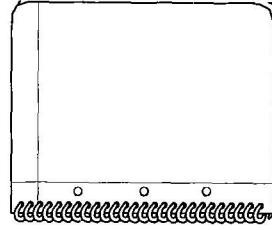
1. เริ่มต้นที่นักเรียนสามารถเลือกใช้วิธีการ และตัดสินใจได้ เลือกผลงานที่มีความเป็นอิสระในการสร้างสรรค์และสะท้อนความคิดของตนเองออกมาได้อย่างสมบูรณ์
2. แสดงความสามารถของผู้เรียน
3. ไม่มีรูปแบบตายตัวแต่กำหนดเส้นพัฒนาของผู้เรียน

แนวการประเมินความสามารถจริงจากแฟ้มสะสมงาน

(Authentic Performance Assessment)

การประเมินความสามารถจริงของนักเรียน จาก Portfolio ไม่ได้ประเมินเป็นคะแนน แต่เป็นลักษณะคุณภาพของงาน ของวิธีการทำงาน โดยมีวิธีสร้างเกณฑ์คุณภาพดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนเรียนอะไร

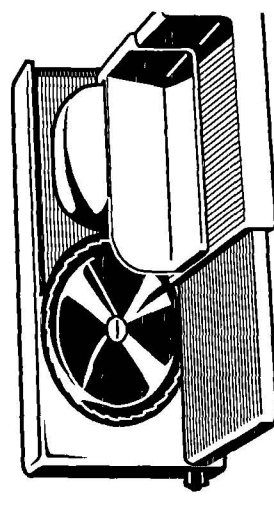

2. วิเคราะห์หาความรู้ความสามารถและทักษะที่สัมพันธ์กับหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ความสามารถและทักษะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกระบวนการคิดที่จำเป็นในวิชานั้น เช่น ทักษะการเขียน ทักษะการพูด ความรู้เรื่องสี ความกลมกลืน เป็นต้น

3. เขียนปัญหาหรือจัดหาประสบการณ์จากชีวิตจริง ที่จะสะท้อนคุณลักษณะและกระบวนการคิดให้ครอบคลุมเนื้อหาทฤษฎี ให้นักเรียนแก้ปัญหาโดยใช้หลักการของเนื้อหาวิชานั้น

4. กำหนดเกณฑ์การประเมินโดยนำสมรรถภาพของหลักสูตรวิชาหลักมากำหนดเป็นอันดับคุณภาพของงานว่า อันดับที่ 1 นักเรียนต้องทำอย่างไร อันดับที่ 4 พัฒนาสูงสุด ต้องทำอะไรบ้าง

เกณฑ์การประเมินที่กำหนดนั้น มีลักษณะเป็นการประเมินคุณภาพในภาพรวม เป็น holistic scoring

การประเมินแฟ้มสะสมงาน

1. การประเมินตนเอง

1.1 จุดประสงค์เพื่อประเมินความสำเร็จ และเพื่อความรู้สึใจ โดยให้ผู้เรียนเลือกผลงานเด่นของตน ที่เห็นว่าดีที่สุดในแต่ละลักษณะงาน เพื่อประเมินผลครั้งสุดท้าย (Summative) และเปรียบเทียบผลงานในลักษณะเดียวกัน เพื่อหาข้อบกพร่องและการปรับปรุงตัวเอง

1.2 ครูแนะนำวิธีการประเมินตนเอง โดยใช้คำถามในแต่ละประเด็น เช่น

- มีความคิดเห็นต่อแฟ้มสะสมงานอย่างไร
- อะไรคือสิ่งที่ต้องการรู้
- อะไรคือสิ่งที่รู้แล้ว
- ฉันได้คิดถึงแนวคิดที่ลงมือทำมากน้อยหรือไม่
- แนวคิดนี้มีความหมายต่อฉันหรือไม่
- ฉันจะได้รับความช่วยเหลือ (ประโยชน์) จาก

แนวคิดนั้นหรือไม่

2. การประเมินของครู

- 2.1 ครูประเมินชิ้นงานตามเกณฑ์คุณภาพที่กำหนด
- 2.2 ประเมินภาพรวม (holistic scoring) ของงานประเภทนั้น ๆ ไม่ใช่เก็บคะแนนแล้วจะใช้การให้คะแนนแบบ analytic scoring ก็ต้องให้ความหมายของคุณภาพงานในภาพรวมให้ได้

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 4 หน้า 24

3. ครูพยายามสะสม จัดหาข่าว เหตุการณ์เพื่อสร้างเป็นสถานการณ์ให้นักเรียนมีกวีเคราะห์ วิเคราะห์ โดยใช้หลักการของวิชาต่าง ๆ ให้ได้ ผลที่ได้เป็นชิ้นงาน เป็นรายงาน ผลการทำงานจัดเก็บคัดเลือกไว้ใน Portfolio มีใช้การตอบคำถามของครู

การตรวจสอบแฟ้มสะสมงาน

ครูคอยตรวจสอบแฟ้มสะสมงาน โดยพิจารณาจาก

1. นักเรียนคิดเอง/ทำเองหรือไม่
2. กระบวนการมีคุณภาพเพิ่มขึ้นหรือไม่
3. ปฏิบัติได้จริงหรือไม่
4. การจัดการดีแค่ไหน
5. เป็นผลต่อการพัฒนาของนักเรียนมากน้อยเพียงใด

การจัดทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) นี้ ไม่ใช้การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หรือทำการบ้าน แบบทดสอบ หรือตอบคำถามแบบปลายเปิด เพราะนั่นเป็นกิจกรรมการเรียนรู้การสอบตามปกติ การจัดทำ Portfolio เราต้องการให้เด็กแสดงผลงานของเขา ไม่ใช่ผลงานของครู งานใดก็ตามที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำ นักเรียนทำตามคำสั่งครู ทำตามแบบครู ทำตามคำชี้แนะของครู ไม่ถือว่าเป็นงานที่ควรนำไปใส่ไว้ใน Portfolio เพราะนั่นคือ ผลงานของครู มิใช่ผลงานของนักเรียน

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 4 หน้า 25

การเรียนการสอนที่ตรงตาม Portfolio ก็คือ การให้นักเรียนลงมือทำงานแล้วครูคอยดูว่านักเรียนทำมา มีคุณภาพแบบไหน จะพัฒนาคุณภาพได้อย่างไร ครูคอยให้คำแนะนำ ให้งานเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนไปเปลี่ยนแปลง ไปเปลี่ยนผลงานให้มีความดีขึ้น ๆ เป็นลำดับ และจะต้องมีร่องรอยแห่งการพัฒนา ทำงานให้ดีขึ้น ๆ ใน Portfolio ของเขา ไม่ใช่กระดาษคำตอบสุดท้ายอันเดียว

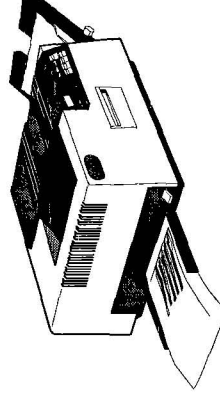
การนำเสนอ Portfolio ของนักเรียนนั้น ตัวสำคัญที่สุดคือ "กระบวนการพัฒนา" ไม่ใช่คำตอบถูก เราไม่สามารถที่จะให้นักเรียนทำ Portfolio ทุกจุดประสงค์ใน 1 ภาคเรียนได้ ในปีหนึ่ง ๆ อาจจะมี 1-2 folio เพื่อจะพัฒนาคุณภาพ เราจะทำทุกวิชา ทุกจุดประสงค์ไม่ได้ Portfolio เขาจะดูคุณภาพรวมของนักเรียน หรือ ความสามารถรวม ซึ่งก็คือ Authentic Student Performance

การทำ Portfolio ของนักเรียน ต้องมี 3 Folio หลัก

- Folio ที่ 1 Folio ที่เป็นภาษาเพื่อการเขียน
- Folio ที่ 2 Folio ที่เป็นคณิตศาสตร์ การแก้ปัญหา การใช้คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
- Folio ที่ 3 Folio ที่เป็นงานที่นักเรียนสนใจ อาจจะเป็น สปช. กพอ. สลน. กระบวนการพัฒนาลิสแวลอม อันใดอันหนึ่ง

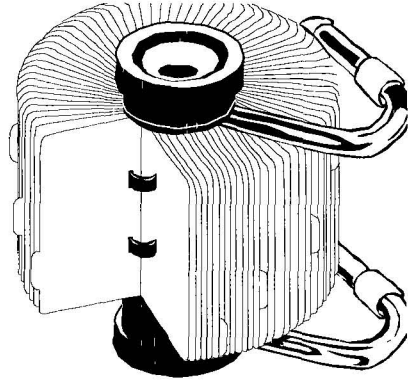
เราเชื่อความสามารถของเด็ก ความสามารถที่แท้จริง Reflect ออกมาได้จาก 3-4 Folio นี้ ฉะนั้น ไม่จำเป็นต้องไปทำทุกรายจุดประสงค์ หรือทุกรายวิชา

การทำ Folio มุ่งไปที่การใช้ความรู้ของนักเรียน นักเรียนเป็นคนใช้ความรู้ออกมา มีใช้ความรู้เข้าไป การใช้ความรู้ออกมานี้ ต้องให้สอดคล้องกับสภาพงานจริง ๆ ในชีวิตที่พนั้น ๆ เพราะฉะนั้น การทำแบบฝึกหัด ที่เราให้นักเรียนทำตาม ๆ เป็นการฝึกทักษะพื้นฐาน ไม่จำเป็นต้องไปเก็บไว้ใน Folio เมื่อได้ก็ทิ้งที่เขาใช้ความรู้ที่แสดงความสามารถที่แท้จริงออกมา เมื่อนั้นจึงจะเก็บเข้าไปใน Folio

Folio หนึ่ง ๆ จะใช้เวลาอย่างน้อย 2-3 เดือน หรือเทอม หรือบางคนเป็น 1 ปี จึงจะได้ 1 Folio

การประเมิน Folio ให้เอา Folio ของนักเรียนมาดู การประเมิน Folio จะต้องใช้แบบหารวม ที่เรียกว่า Holistic Scoring ฉะนั้น Folio หนึ่ง ๆ บอกเพียงว่า Folio นี้อยู่ระดับ 1 Folio นี้อยู่ระดับ 2 Folio นี้อยู่ระดับ 3 ไม่มีการให้คะแนนหรือแยกเป็นคะแนนย่อย ต้องประเมินลักษณะสำคัญ ๆ ที่สะท้อนอยู่ใน Folio นั้น เป็นลำดับความสามารถ

แบบประเมินตนเองหลังการศึกษาคะเกสรา

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง และ ทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าผิด

.....1. การประเมินผลจากสภาพจริง เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มากกว่าการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้บอกความรู้

.....2. แฟ้มสะสมงาน(Portfolio) เป็นวิธีการหรือกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยในการประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)

.....3. การทำ Portfolio ต้องให้ผู้เรียนทำทักทิกวิชาและทักกรายจุดประสงค์ เพื่อจะได้สามารถประเมินความสามารถของผู้เรียน

.....4. การประเมินผลจากสภาพจริง เน้นการประเมินเฉพาะทักษะเบื้องต้น ไม่เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของผู้เรียน

.....5. งานที่ผู้เรียนทำตามคำสั่งครู หรือทำตามแบบครู เป็นผลงานของผู้เรียน ไม่ควรเอาไปเก็บไว้ใน Portfolio ของผู้เรียน

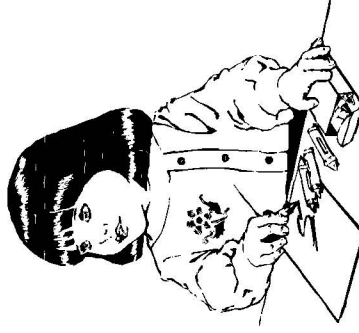
.....6. การประเมินผลจากสภาพจริง เป็นการประเมินทางลบ เพื่อหาความบกพร่องจุดด้อยและความถ่วงของผู้เรียนรวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนในจุดที่ต้องการพัฒนาให้สูงขึ้นเต็มตามศักยภาพ

.....7. สิ่งสำคัญในการนำเสนอ Portfolio ของผู้เรียน คือ คำตอบถูก ไม่ใช่กระบวนการพัฒนา

.....8 การเรียน การสอนและการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
ใกล้เคียงและเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน

.....9. การเรียนการสอนที่ตรงตาม Portfolio ก็คือการให้ผู้เรียนลงมือทำงาน
พัฒนางาน โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้งานเพิ่ม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนา
คุณภาพของงานให้ดีขึ้น ๆ เป็นลำดับ และต้องมีการตรวจสอบของการพัฒนา

.....10. Portfolio ก็คือแฟ้ม กล้อง หรือกระเป๋าคือเป็นที่รวมของการกระทำ
คำตอบ สมุดแบบฝึกหัด และผลงานที่ผู้เรียนทำตามคำสั่งของครู

เฉลย

เฉลยแบบประเมินตนเองก่อน/หลังการศึกษาเอกสาร

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ก่อน	×	×	✓	✓	✓	×	×	×	✓	✓
หลัง	✓	✓	×	×	✓	×	×	✓	✓	×

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 4 หน้า 30

หนังสืออ้างอิง

- โกวิท ปรวาลพฤษณ์. "แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)" ผ่านเบญจเพส
กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษาเอกชน 2540, 140 หน้า
วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
มหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
..... คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับ
ปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์กรมการศาสนา, 2534.
..... คู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธ
ศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร
: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.
..... การประเมินผลจากสภาพจริง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร
นคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
วิชาการ, กอง, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,
กระทรวงศึกษาธิการ. การวัดและประเมินผลชั้นเรียน กลุ่ม
การ งานและพื้นฐานอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
โรง พิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
ส.ว.ล.น.า ปรวาลพฤษณ์. "การวัดผลจากการปฏิบัติงานจริง (Authentic
Performance Measurement)" สารพัฒนาหลักสูตร. ปีที่ 15
ฉบับที่ 125 : 46 – 51. เมษายน – มิถุนายน 2539.

เอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เล่ม 4 หน้า 31

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสุริยันต์ บุญธาทิพย์
วันเดือนปีเกิด	8 สิงหาคม 2489
สถานที่เกิด	อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	123 ซอยประชาราษฎร์ 17 ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 10800
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ 10300
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2505	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบางปะอิน"ราชานุเคราะห์ 1"
พ.ศ. 2507	ป.กศ. จากโรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2509	ป.กศ.สูง (คณิตศาสตร์-อังกฤษ) จากวิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี
พ.ศ. 2512	กศ.บ.(ฟิสิกส์-คณิตศาสตร์) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
พ.ศ. 2542	กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
สุริยันต์ บุญชาติพิพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
พฤษภาคม 2542

สุริยันต์ บุญชาติพิพย์. (2542). การพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ, รศ.วิญญา วิศาลาภรณ์, รศ.ชูศรี วงศ์รัตน์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" จำนวน 4 เล่ม และแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้จัดสร้างและวิเคราะห์รายข้อเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ทำการปรับปรุงและคัดเลือกข้อสอบ ได้ข้อสอบจำนวน 40 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อมีค่าความยากง่ายระหว่าง .20 - .35 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง .372 - .941 และมีค่าความเชื่อมั่น .940 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t - test แบบ Dependent Samples ซึ่งก่อนการทดลองผู้วิจัยได้ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ แล้วมอบเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" จำนวน 4 เล่ม ให้ไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เล่มละ 1 สัปดาห์ เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วได้ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ของครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ด้วยแบบทดสอบชุดเดิม (สลับข้อ)

ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้

ครูผู้สอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนสูงขึ้น หลังจากได้ศึกษาเอกสารเสริมความรู้ครู กพอ. เรื่อง "การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน" อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01